

Móra Ferenc Szakkollégium

II. Móra Interdiszciplináris Kárpát-medencei Szakkollégiumi Konferencia

2018. november 30. - december 2.

Program

2018. november 30. péntek

9.00 **Megnyitó**
magasföldszinti nagyterem

Fizika

magasföldszinti nagyterem

9.30–9.50 **Andrásik Attila** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Ultrarövid lézerimpulzus által 9 keltett egylövéses ablációs és
tranzien reflexiós vizsgálatok üvegfelületeken

9.50–10.10 **Bali Krisztián** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Lézeres
részeckskegyorsítás vékony fóliákon

10.10–10.30 **Nagy Ádám** (Móra Ferenc Szakkollégium): A kavitáció mikro
és makro jelenségei

10.30 *Kávészünet*

Informatika, matematika

magasföldszinti nagyterem

10.40–11.00 **Tari József** (Móra Ferenc Szakkollégium): Mikrovezérlők
teljesítmény analízise

11.00–11.20 **Juhász Tamás Dániel** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Korlátozott funkcionalitású, valós idejű operációs rendszer
tervezése és implementálása ipari berendezésekhez

11.20–11.40 **Nócs István** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Elektronikus orr emberi szagminták vizsgálatára

11.40–12.00 **Vetráb Mercedes** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Érzelmek felismerése magyar nyelvű hangfelvételekből
akusztikus szózsák jellemzőreprezentáció alkalmazásával

12.00 *Kávészünet*

12.10–12.30 **Szilágyi Norbert** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Újszerű ipari integrált irányítási szoftver integrációs
rétegének fejlesztése LabVIEW-ban

- 12.30–12.50 **Bertók Izabella** (Újvidéki Egyetem - Európa Kollégium):
Adatgyűjtés a digitális szociális hálókon
- 12.50–13.10 **Győrffy Lajos** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): Tic-Tac-Toe,
amőba és egyéb állatok
- 13.10 *Ebéd*

Kémia, vegyészet

magasföldszinti nagyterem

- 14.00–14.20 **Mihály Anikó** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Szteránvázas azido-alkoholok sztereoselektív átalakítása
- 14.20–14.40 **Telek András** (ELTE Eötvös József Collegium): Látható
fényvel aktiválható lizinszármazékok szintézise epigenetikai
kutatásokhoz
- 14.40–15.00 **Holpert Csilla** (Újvidéki Egyetem - Európa Kollégium):
A cukorrépa és a szentjánoskenyér rostok funkcionális
tulajdonságai az étkezésben
- 15.00 *Kávészünet*

Pedagógia, módszertan

magasföldszinti nagyterem

- 15.10–15.30 **Dohi Gabriella** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Úttörő
női újságírók a Horthy-korban
- 15.30–15.50 **Bass Judit - Gyuk Izabella** (Eötvös Loránd
Tudományegyetem Illyés Sándor Szakkollégium):
A tanári kommunikáció lehetséges hatásai a tehetséges
tanulók érzelmi fejlődésére - Módszertani megalapozás
- 15.50–16.10 **Gy. Molnár Kadosa István - Jellinek Sára - Rálik Alexandra**
(Eötvös Loránd Tudományegyetem): A kognitív disszonancia
okai a tanárszakos diákok pedagóguspályához való
viszonyában
- 16.10–16.30 **Bali Cintia** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium):
Információs- és Kommunikációtechnológiai (IKT) eszközök
az oktatásban - Az interaktív mesekönyvek tanulásban
betöltött szerepe
- 16.30 *Kávészünet*

- 16.40–17.00 **Torma Bence** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): A 15-ös játéktól a függvényekig
- 17.00–17.20 **Kovács-Kószó Eszter** (SZTE Eötvös Lóránd Kollégium): A kooperatív tanulás
- 17.20–17.40 **Tornai Henrietta** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A Scratch-től a JavaScript-ig

Biológia (genetika, mikrobiológia)

magasföldszinti olvasó

- 9.30–9.50 **Ádám Krisztián** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): DNA Readout Viewer: DNS-fehérje kölcsönhatások tulajdonságait vizuálizáló webszolgáltatás fejlesztése
- 9.50–10.10 **Bukva Mátyás** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium): A homoszexualitás tudománya
- 10.10–10.30 **Schütz Oszkár** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Ősi DNS
- 10.30–10.50 **Nagy Dorka** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Drosophila spermatid glutamát anyagcseréjének vizsgálata genetikai módszerekkel
- 10.50–11.10 **Takács Bertalan Vilmos** (SZTE Móra Ferenc Kollégium): Az Rybp gén szerepe a neurális fejlődésben
- 11.10 *Kávészünet*

Biológia (élettan, mikrobiológia)

magasföldszinti olvasó

- 11.20–11.40 **Tarjányi Dóra** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Stroke és kinurénsav kapcsolata
- 11.40–12.00 **Magosi Ádám** (Újvidéki Egyetem - Európa Kollégium): A fiatalokban fellépő hirtelen szívhalál epidemiológiája
- 12.00–12.20 **Samu Anikó** (Újvidéki Egyetem - Európa Kollégium): Az Aspergillus flavus gombafaj izolációja és meghatározása kukorica mintákban

Biológia (ökológia)

magasföldszinti olvasó

12.20–12.40 **Hábenczyus Alida Anna** (SZTE Móra Ferenc Kollégium):
Felszín alatti sivatagok: a homoki erdők alatt kialakuló
vízmenetes talajrétegek

12.40–13.00 **Mészáros Ádám** (PTE Szentágothai Szakkollégium):
Poloskainvázció az országban! Az idegenhonos ázsiai
márványosposloska (*Halyomorpha halys*) és egyéb
jövevények terjedése Magyarországon

13.00–13.20 **Bálint Dénes Tamás** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
A szalakóta (*Coracias garrulus*) területhasználatának
és vonulásának újabb adalékai

13.20 *Ebéd*

Földrajz (természetföldrajz, éghajlat)

magasföldszinti olvasó

14.00–14.20 **Máltesics Péter** (PTE Szentágothai János Szakkollégium):
A Balatonfelvidék értékei geoturisztikai szempontból

14.20–14.40 **Csete Ákos Kristóf** (Szegedi Tudományegyetem): A zöld
infrastruktúra városi vízgazdálkodásban betöltött szerepének
vizsgálati lehetőségei, a klímaváltozás tükrében

14.40–15.00 **Kolcsár Ronald András** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Városi növényzet ökoszisztéma szolgáltatásainak
kvantitatív vizsgálata, különös tekintettel a strukturális
vegetációtípusok kedveltségi viszonyaira és a parkterületek
hozzáférhetőségére

15.00 *Kávészünet*

Földrajz (gazdaság és társadalomföldrajz)

magasföldszinti olvasó

15.20–15.40 **Izing Máté** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Kárpátalja
turizmusa, különös tekintettel Visk falusi turizmusára

- 15.40–16.00 **Pólin Lénárd** (Debreceni Egyetem / Univerzita Karlova (Prága)): Kárpátalja és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye periférikus vidéki településeinek határon átnyúló kapcsolatai és perspektívái
- 16.00–16.20 **Francia Dóra** (SZTE Herman Ottó Kollégium): Kreatív stratégiák integrálása a városfejlesztési folyamatokba – a köztér felméréstől a köztéri milió kialakításáig
- 16.20–16.40 **Vida György** (Szegedi Tudományegyetem): A malapportionment hatótényezőinek elemzése a 2014-es és 2018-as országgyűlési választások tükrében
- 16.40–17.00 **Kovalcsik Tamás** (Szegedi Tudományegyetem): A választói magatartás térbelisége Budapesten

2018. december 1. szombat

9.00 **Megnyitó**

magasföldszinti nagyterem

Történelem (középkor)

magasföldszinti nagyterem

9.20–9.40 **Kerényi Bálint** (Szegedi Tudományegyetem): A kabar törzsek eredete

9.40–10.00 **Sztán Iván** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Magyar helységnevek a Duna-Száva közben és Drávától délre

10.00–10.20 **Csifó Tamás** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Szilágyi Erzsébet és az egyház

10.20–10.40 **Gulyás Márta** (Szegedi Tudományegyetem): Szolgaságból szolgaságba. A szolgaság átalakulása Magyarországon az Erdélyi oklevelek tükrében

10.40–11.00 **Ignác Ágoston** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Szempontok a bambergi levél értelmezéséhez. A Szent Györgynek tett fogadalomról

11.00–11.20 **Pálfi Ádám** (Pécsi Tudományegyetem): Egy kivételes életút bemutatása – Szécsi Dénes lábnymán haladva

11.20 *Kávészünet*

Történelem (kora újkor, újkor)

magasföldszinti nagyterem

11.30–11.50 **Majnár Sándor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Részletek Thomas Bendish életútjából

11.50–12.10 **Krizsán Bálint** (Szegedi Tudományegyetem): A Nemzeti Ujság 1845–1848

12.10–12.30 **Deák Ádám** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A reformkori országgyűlések működése

12.30–12.50 **Radakov Alen** (Újvidéki Egyetem – Európa Kollégium): A magyar kormány és a kisebbségek viszonya az 1848/49-as sforradalom és zabadságharc idején

12.50–13.10 **Szabó Mátyás** (Nemzeti Közszolgálati Egyetem Ostrakon Szakkollégium): A Habsburg Birodalom diplomáciai tevékenysége az Európai Duna Bizottság kapcsán

13.10 *Ebéd*

Történelem (jelenkor I)

magasföldszinti nagyterem

14.00–14.20 **Lengyel Emese – Lengyel Zsanett** (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium): A modern operett táncrendjei a 19. század második felében: Offenbach, Párizs és a kánkán

14.20–14.40 **Dávid Benjámín** (Szegedi Tudományegyetem): Emlékezzünk a Hősökre! I. világháborús emlékműállítás Gyoma és Endrőd településeken

14.40–15.00 **Gorcsa Oszkár** (Szegedi Tudományegyetem): Hadifoglyok helyzete a háttországban: szerb hadifoglyok mindennapjai Bihar és Csanád vármegyében, 1914–1920

15.20–15.40 **Várdai Levente** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A Horthy-korszak állami ifjúságnevelő szervezetének létrejöttének körülményei, céljai

15.40–16.00 **Orsós György** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): A magyar fasiszta pártok időszemlélete

16.00–16.20 **Szabó Sándor** (Szegedi Tudományegyetem): „Aki bírta, életben maradt...” Interjú egy száz éves veteránnal

16.20 *Kávészünet*

Történelem (jelenkor II)

magasföldszinti nagyterem

16.30–16.50 **Kosztur András** (Debreceni Egyetem/Károly Egyetem Prága): Az 1917-es forradalmak értékelése az orosz emigráció köreiből

16.50–17.10 **Varga Tímea** (PTE Grastyán Endre Szakkollégium): Nagy-Britannia közel-keleti politikája 1918 és 1923 között

17.10–17.30 **Bárdonicsek Dominika** (Pécsi Tudományegyetem): Női „tetoválóművészet” a Gulágon

17.30–17.50 **Mogyorósi Renátó Manuel** (Pécsi Tudományegyetem Wlislócki Henrik Szakkollégium): Versenyfutás a posztsovjet térségért: a krími annexió

17.50 *Kávészünet*

18.00–18.20 **Német Klaudió** (Márton Áron Szakkollégium): Háborúellenes tiltakozások Észak-Bácskában

18.20–18.40 **Tóth Tibor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Gondolatok a brit-magyar kapcsolatokról 1983–1984-ben

18.40–19.00 **Csik Ádám Lajos** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Az 1968-as Csehszlovák intervenció a Magyar Néphadsereg bevonult ezredeinek szemszögéből

Régészet, ókortörténet

magasföldszinti olvasó

9.20–9.40 **Ilés-Muszka Andrea** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A birkai helyőrség Kárpát-medencei kapcsolatai

9.40–10.00 **Konkoly Sándor** (PTE Szentágotthai Szakkollégium Egyesület): A titokzatos római erőd: contra Florentiam

10.00–10.20 **Németh Roland** (Pécsi Tudományegyetem): Fémkeresővel a régészet szolgálatában – Ménfőcsanak római érmei

10.20–10.40 **Nagy Tamás** (PTE Grastyán Endre Szakkollégium): Elméletek Elám fővárosáról

10.40–11.00 **Szűcs Bernadett** (KRE Benda Kálmán Bölcsészeti és Társadalomtudományi Szakkollégium): Fűlsztélék az ókori Egyiptomban: új eredmények

11.00 *Kávészünet*

Irodalom, nyelvészet

magasföldszinti olvasó

11.20–11.40 **Vass Zóra** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Egy „nemzeti királyhymnus” – Vörösmarty Mihály Hymnusa

11.40–12.00 **Béla Bálint** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A gyors kakukk és A vízholdó lány: ember és természet viszonya Kollár-Klemencz László két novellájában

- 12.00–12.20 **Radnai Dániel Szabolcs** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Regionalitás, irodalomtörténet-írás és a 19. századi magyar irodalom
- 12.20–12.40 **Rálik Alexandra** (Károli Gáspár Református Egyetem): „nem én vagyok az: idegen”: Baka István és Kovács András Ferenc „oroszverseinek” közös tere
- 12.40–13.00 **Gombos Brigitta** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): „Keresse fel La Fontaine urat, és mondja meg neki, hogy nyalja ki a seggem” – Hajnóczy Péter és az abszurd poézise
- 13.00–13.20 **Ballagó Márton** (ELTE Eötvös József Collegium): Archívum és emberi emlékezet Ottlik Gézánál
- 13.20 *Ebéd*
- 14.20–14.40 **Kárpáti Bernadett** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Testrepresentációk Tompa Andrea A hóhér háza című regényében
- 14.40–15.00 **Rideg Béla** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): A traumatizált test Sofi Oksanen Tisztogatás és Polcz Alaine Asszony a fronton című regényében
- 15.00–15.20 **Budai Csilla Mariann** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): A hatalom teste. Motívumvizsgálat kortárs regényekben
- 15.20–15.40 **Dobos Barna** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): Az anekdotikus beszédmód értelmezési lehetőségei (Ovidius: Fasti 6, 395–416)
- 15.40–16.00 **Gaál Gabriella** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Metsző röntgenképek Szvoren Edina és Tóth Krisztina prózaköteteiben szereplő (szöveg)testekről
- 16.00 *Kávészünet*
- 16.10–16.30 **Zalatnay Lídia** (Eötvös Loránd Tudományegyetem): A felejtés hagyománya – kánon, narratíva és kulturális emlékezet a feminista kritikában
- 16.30–16.50 **Fazekas Andrea** (Ungvári Nemzeti Egyetem – Debreceni Egyetem): Elhasználódott életek – Berniczky Éva Szerencsegyökér című novelláskötetéről

16.50–17.00 **Karácsonyi Krisztina** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium):
A magyarországi lovári dialektus néhány mondattani sajátossága

17.10 *Kávészünet*

Szabad bölcsészet, film

magasföldszinti olvasó

17.20–17.40 **Zágorhidi-Czigány Domonkos** (ELTE Eötvös József Collegium): Az etika önállóságáról – metafizikai megfontolások a kortárs szabad akarat vita kapcsán

17.40–18.00 **Császár Andrea** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium):
A szabadság kérdése Hannah Arendt filozófiájában

18.00–18.20 **Lengyel Emese** (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium): A víg özvegy (1905) Vilja dalblokkjának tartalmi- és funkcióváltozása a filmadaptációkban

2018. december 2. vasárnap

9.00 **Megnyitó**
magasföldszinti nagyterem

Politológia

magasföldszinti nagyterem

9.20–9.40 **Pintér Katalin Gyöngyi** (SZTE Eötvös Loránd Kollégium):
A klímaváltozás elleni küzdelem és a politika

9.40–10.00 **Petrovszki László** (SZTE Szegedi Politológus Hallgatók
Egyesülete): Megyei jogú városok polgármestereinek és
egyéni országgyűlési képviselőinek inkumbenciája 1994–2014
között

10.00–10.20 **Süli Szabina Mercédesz** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
„Bukott kémekek” a szocializmusban – Értekezés a Rimmer
Gábor-ügy részleteiről

10.20–10.40 **Szekeres Tamás** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Közvetlen kompromisszummentesség – a népszavazás
intézmények előnyei és hátrányai

10.40 *Kávészünet*

Nemzetközi kapcsolatok, biztonságpolitika

magasföldszinti nagyterem

10. 55–11.15 **Benkő Márk** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Változó
perspektívák. A brexit hatása az Európai Unió közös
biztonság- és védelempolitikájára

11.15–11.35 **Pintér Tibor** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium):
Az al-Shabaab és a szomáliai klánrendszer kapcsolata

11.35–11.55 **Varga Zsolt** (KRE Biztonságpolitikai Szakkollégium): Szovjet-
orosz érdekek Szíriában

11.55–12.15 **Halasi Gábor** (Budapesti Corvinus Egyetem
Biztonságpolitikai Szakkollégium): Az Unió szerepe a líbiai
válságkezelésben

12.15–12.35 **Dús Pongrác** (Wekerle Sándor Üzleti Főiskola Biztonságpolitikai Szakkollégium): Haderő nélkül – a világ 16 fegyvertelen országa, védelmi együttműködések

12.35 *Ebéd*

Jogtudomány, jogelmélet

magasföldszinti nagyterem

13.30–13.50 **Kührner László** (ELTE Bibó István Szakkollégium): Kiskorúak a semleges államban

13.50–14.10 **Budai Mihály Egon** (ELTE Bibó István Szakkollégium): A Kúria szerepe az európai uniós munkajog érvényesülésében

14.10–14.30 **Czabán Samu** (ELTE Bibó István Szakkollégium): Jog és pszichológia, egy új határterület lehetőségei

14.30–14.50 **Varga Dóra** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A házasság tényleg csak egy papír?

14.50–15.10 **Németh Kornél** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A magyarországi politikai és jogi szocializáció differenciáltságának vizsgálati módszerei

15.10 *Kávészünet*

Szociológia

magasföldszinti nagyterem

15.20–15.40 **Lengyel Lea** (ELTE Eötvös Collegium): „A sok bánatot otthon hagytam”. Bécsi magyar hajléktalanok nyomában

15.40–16.00 **Fóris Norbert** (Nemzeti Közszerződési Egyetem Magyar Zoltán Szakkollégium): A képernyőolvasó programot használó személyek hozzáférési lehetőségei a különböző elektronikai szolgáltatásokhoz

16.00–16.20 **Dakó József** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Hogyan vélekednek a házi orvosok? – Kérdőíves vizsgálat a családorvosok alapellátást érintő véleményéről

Közgazdaságtan, pénzügy

magasföldszinti olvasó

- 9.20–9.40 **Mészáros Mercédesz** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Árfolyammodellézés nem konvencionális monetáris politikák mellett
- 9.40–10.00 **Tóth Balázs** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A belső kontrollrendszer szerepe az államháztartásban
- 10.00–10.20 **Csiki Máté** (Szegedi Tudományegyetem): A nemkonvencionális monetáris politika transzmissziós mechanizmusának áttekintése
- 10.20–10.40 **Rácz Tamás Attila** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A pénzügyi közvetítés és a gazdasági növekedés kapcsolata
- 10.40 *Kávészünet*

Gazdaságpolitika, vállalati gazdaságtan, marketing

magasföldszinti olvasó

- 10.55–11.15 **Szenek Fanni - Zubor Melissza** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Regionális gazdaságfejlesztés támogatása a terméktér segítségével
- 11.15–11.35 **Rádóczy Zsolt** (Szegedi Tudományegyetem): A magyar kis és középvállalkozások és a számviteli közzétételi kötelezettség
- 11.35–11.55 **Csíki Ottó** (Babeş-Bolyai Tudományegyetem Mikó Imre Szakkollégium): Vevőérték-számítási módszer alkalmazása a hűségösítési döntések megalapozására
- 11.55–12.15 **Szládek Dániel** (Szegedi Tudományegyetem): Miért (nem) fizetnek osztalékot a vállalatok? Osztalékpolitikai és részvény-visszavásárlási elméletek
- 12.35 *Ebéd*

Pszichológia

magasföldszinti olvasó

- 13.30–13.50 **Balla Attila** (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium): Rendszerigazolás, társadalmi sztereotípiák és elégedettség Kelet-Európában: összehasonlító vizsgálat Magyarországon és Romániában

- 13.50–14.10 **Csapó Gyöngyvér** (PTE Kerényi Károly Szakkollégium): Machiavellizmus a munkahelyen - szervezeti interjúk vizsgálata narratív pszichológiai elemzéssel
- 14.10–14.30 **Halmos Alexandra** (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Illyés Sándor Szakkollégium): Pozitív oktatás: Hallgatói jóllét és pozitív pszichológiai intervenció
- 14.30–14.50 **Hegedűs Hanga** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): A kevesebb néha több
- 14.50–15.10 **Oláh Julianna - Janovicz Júlia** (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium): Nemi különbségek a spiritualitás hatásában?
- 15.10 *Kávészünet*
- 15.20–15.40 **Cseh Rebecca** (PTE Szentágothai János Protestáns Szakkollégium): Az arcokon látható érzelmek hatása a vizuális keresési teljesítményre
- 15.40–16.00 **Makovics Gábor** (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium): A fenyegetett identitásállapot önértékelésre vonatkozó hatásai a társas összehasonlítás stratégiájának függvényében
- 16.00–16.20 **Pálffy Patrik** (Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium): A Psinquiry pszichológiai kutatói adatbázis bemutatása
- 16.20–16.40 **Rudics Emese** (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium): Verbális munkamemória funkciók bipoláris zavarban, szkizoaffektív zavarban és szkizofréniában

Rezümék

Andrásik Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Ultrarövid lézerimpulzus által keltett egylövéses ablációs és tranziens reflexiós vizsgálatok üvegfelületeken

Az ultrarövid lézerimpulzusokat alkalmazó nagyintenzitású kísérletek nagy része $10^{18} \frac{W}{cm^2}$, vagy nagyobb intenzitásokat használ, melyeknél elmaradhatatlan az előimpulzus intenzitását az ionizációs küszöb alatt tartani. Az oszcillátorok, és erősítők kimenetén az impulzus időbeli kontrasztja nem elég ahhoz, hogy az intenzitást a küszöb alatt tartsuk az előimpulzusok esetében, melynek következtében az impulzusok kontraszt-növelése szükséges a nagyintenzitású kísérleti felhasználásuk előtt. Ezekre számtalan technikát kifejlesztettek, melyek közül mi a plazmatükrös technikával foglalkoztunk.

A technika nagy hátránya a céltárgy abláció során történő meglövése, melynek következtében felületi torzulások jönnek létre, mely megakadályoz minket abban, hogy a céltárgyat a továbbiakban felhasználjuk. Ennek kiküszöbölésére alkalmazható a nagy átlagteljesítményű lézeres felületsimítás, melyhez az ablációs gödrök és a tranziens optikai változások egzakt ismerete elengedhetetlen. Vizsgálatainkhoz egy egylövéses, minta-maratásra alkalmas kísérleti elrendezést használtunk a Tewati lézer laboratóriumban, a maratott gödrök vizsgálatához pedig egy DEKTAK profilométert, mely tized nanométeres feloldással teszi lehetővé a maratott felszín felületi morfológiai vizsgálatát.

Előadásomban röviden bemutatom a plazmatükrös kontraszt-növelés alapjait és a terület technológiai szintjét a projekt kezdetén a megjelent publikációk alapján. Ezután ismertetem az általunk alkalmazott mérési elrendezést, valamint a plazmatükrös és ablációs mérési eredményeinket, és levonom a fontosabb konklúziókat. Az előadás utolsó részében pedig szót ejtek az eredmények lehetséges felhasználásáról és a munkánk kiterjesztéséről is, mely során akár lehetővé válik nagyobb intenzitásokon, valamint időbontott mérések elvégzése is.

Bali Krisztián (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Lézeres részecskegyorsítás vékony fóliákon

Az első lézer 1960-as megépítése óta folynak kutatások annak fejlesztésére és felhasználására. Ma már számos fajtája és applikációja létezik a lézereknek, további perspektivikus alkalmazásuk a lézerekkel történő részecskegyorsítás.

A töltött részecskék, illetve ionok gyorsítására használt hagyományos eszközök cirkuláris elven működnek. Ezek hátránya a helyigény mellett az, hogy a szinkrotron sugárzás miatt a részecskék jelentős energiát veszítenek el (>50% / gyorsítási munka). Például az LHC-ben minden egyes proton akár 7 keV nagyságú energiát is veszíthet ciklusonként. Ezért a jövőben a részecskék gyorsítására inkább

a lineáris gyorsítás lesz előtérbe helyezve, mivel további előnyökkel rendelkezik a cirkuláris gyorsítókkal szemben. Például, hogy költséghatékonyabbak, illetve megépítésük is kevésbé komplikált. A következő generációs részecskegyorsítók fejlesztése kiemelten fontos az alap (elméleti részecskefizika) és alkalmazott (reaktorfizika, orvosi alkalmazások) kutatások számára.

Előadásom során ismertetek egy speciális lézeres részecskegyorsítási sémát, az úgynevezett *Target Normal Sheath Acceleration*-t (TNSA), melynek megvalósítására megfelelő tulajdonságokkal rendelkezik a Szegedi Tudományegyetem Nagyintenzitású Lézer Laboratórium (HILL) speciális Szatmári-Schafer hibrid festék-excimer lézerrendszer. Ezzel a lézerrendszerrel már 1996-ban sikerült előállítani $>6 \cdot 10^{18}$ W/cm² csúcsintenzitást. Egyik nagy előnye az említett lézerrendszernek a hullámhossza (248,5 nm), ami lehetővé teszi, hogy a nyalábot kicsiny méretre képezzük le, így érve el nagy intenzitásokat. Egyedi központi hullámhosszából adódó relatíve nagy (>5 eV) fotonenergia már nagyobb, mint sok szilárdtest tiltott sávja, valamint további előnyt szolgáltat fotoionizációs kísérleteknél. Alkalmazásoknál egyre nagyobb jelentőséggel bír a nyaláb térbeli és időbeli eloszlása, más néven kontrasztja. A laboratórium által fejlesztett lézerrendszer további előnyt élvez az eredendően jobb (tipikusan 10^2 - 10^3 -as faktossal) kontrasztjával. Előbb említett tulajdonságai alapján és a lengyel Institute of Plasma Physics and Laser Microfusion kutatócsoportjának 1D PIC (Particle In Cell) szimulációi alapján TNSA megvalósítható az SZTE HILL laborlézerrendszerével.

Nagy Ádám (Móra Ferenc Szakkollégium)

A kavitációban lejátsszódó folyamatok

A kavitáció egy hidrodinamikai folyamat, mellyel találkozhatunk a konyhai csapban, hajócsavaroknál, és még az élővilágban is, például a pisztolyrák ezzel a jelenséggel vadászik más tengeri élőlényekre. Ezen folyamat több szempontból is érdekes, de a legnagyobb vitát a fotonemisszió, és annak spektruma váltotta ki, melyek a mai napig nem lettek tisztázva.

Előadásomban az ezzel foglalkozó kutatásokat fogom ismertetni, miután bemutattam a folyamatot jellemző dinamikai feltételeket.

Kutatásom kezdeti szakaszban van, amint elegendő anyagi támogatást szerzek, megépíték egy kavitációt előidéző berendezést, mely segítségével a folyamat termikus jelenségeit vizsgálhatom.

Tari József (Móra Ferenc Szakkollégium)

Mikrovezérlők teljesítmény analízise

Már az ősidők óta igyekszik az ember összehasonlításokat végezni annak érdekében, hogy kettő vagy több dolgot rendezni tudjon a jószáguk szerint. Nincs ez másképp a napjainkban sem. A felgyorsult iparnak köszönhetően egyre nagyobb szükségünk van olyan eszközökre, amelyek hatékonyan és gyorsan össze tudnak hasonlítani két eszközt.

Miért van erre szükség?

Ahogy egyre több és több beágyazott processzor jelent meg a piacon, egyre nehezebbé vált a helyes döntés a nagy cégek számára. A problémájuk az volt, hogy hogy válasszák ki a számukra az adott problémára legmegfelelőbb hardvert.

Ha túl nagy teljesítményűt vesznek, akkor túl sok energia fűtődik el feleslegesen, ami ebben az iparágban sokszor nagyon szűkös. (lásd: okosórák, mobiltelefonok). Viszont, ha kisebb teljesítményűt vesznek, mint ami az alkalmazásukhoz szükséges, akkor túlterhelődik a rendszer és nem lesz képes a feladatának ellátására. Ezek az okok vezettek ahhoz, hogy létrejijjenek a benchmark rendszerek az ipar számára.

Előadásomban igyekszem bemutatni ezeknek a célhardvereknek azon összetevőit, amelyeken keresztül meg tudjuk becsülni a szoftveres teljesítményüket és bemutatom egy lehetséges módját annak, hogy hogyan jellemezzünk egy ilyen összetett rendszert egy darab számmal.

Juhász Tamás Dániel (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Korlátozott funkcionalitású, valós idejű operációs rendszer tervezése és implementálása ipari berendezésekhez

Előadásom témája egy általam készített valós idejű operációs rendszer, amely kiválóan alkalmazható olyan ARM Cortex-M alapú mikrovezérlőkben, melyek akár időkritikus ipari kommunikációs berendezéseket is irányíthatnak.

Az iparban alkalmazott beágyazott rendszereknek még akkor is nagyon gyorsnak kell lenniük, ha azok vezérlő egységeit az alacsony fogyasztás szempontjából alacsony frekvencián működtetjük. Egy rendszer válaszidejét elsősorban az alkalmazott hardvertechnika határozza meg, azonban a rajta futó szoftverkomponensek együttese is döntő jelentőségű. Egy adott célra optimalizált szoftver alkalmazása nagy könnyebbséget jelenthet a mérnöki világban, főleg olyan területeken, ahol néhány tized μ s eltérések sem elhanyagolhatók. Ha egy ilyen szoftveregyüttes eleget tesz bizonyos követelményeknek funkcionalitás, megbízhatóság és válaszidő szempontjából, akkor valós idejű operációs rendszernek nevezhetjük.

A munkám során egy gyors, megbízható, kiszámítható működésű és egyszerűen használható valós idejű operációs rendszer kernelét készítettem

Cortex-M maggal rendelkező eszközökhöz. A különböző válaszidők (kontextuscseré, kernelbeavatkozás, üzenetküldések ideje) és az alap erőforrásfelhasználás tekintetében jobb eredményeket értem el, mint a FreeRTOS, EmbOS, illetve KeilRTX rendszerek, melyek az iparban igen népszerűek.

Nócs István (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Elektronikus orr emberi szagminták vizsgálatára

Az iparban már régóta alkalmazzák a szagok vizsgálatát a különböző termékek minősítése során. Azonban az általánosságban alkalmazott módszerek vagy nagyon szubjektívek, vagy nagyon drágák, és kevésbé hordozhatóak. Egy új módszert jelent az elektronikus orrok alkalmazása, melyek költségkímélőbb, és hordozható megoldást jelentenek az illatok vizsgálatára és klasszifikálására.

Előadásomban az elektronikus orrok működését, és megvalósításának lehetőségeit szeretném ismertetni.

Vetráb Mercedes (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Érzelmek felismerése magyar nyelvű hangfelvételekből akusztikus szószák jellemzőreprezentáció alkalmazásával

Napjainkban az automatikus érzelmedetektálás egy aktívan kutatott témakör. A gépek által használt érzelem-felismerő és -monitorozó rendszerek jelenleg is fejlődésben vannak. Jelen kutatás célja, hogy a BOAW technikát felhasználva a lehető legjobb eredményeket érjük el, a természetes beszéd emóció alapú osztályozásakor. A kutatás során használt adatbázis 97 magyar anyanyelvű és magyarul beszélő személy hangját tartalmazza, összesen 1111 mintára osztva. A mintákat tanító és teszt halmazokra szeparálva dolgoztuk fel. A tanulás sikerességét UAR (Unweighted Average Recall)-al fejezzük ki. A bag of audio-words technika, azaz hangfileből kinyert jellemzők átalakítására használt módszer, hasonló a szövegfeldolgozásban ismert bag of words és a képfeldolgozásban alkalmazott bag of visual words eljáráshoz. A metódus során első lépésben a hangfileokból kinyerjük az előre meghatározott jellemzőket. Ezután az előállított jellemzővektorokból elkészül a codebook. A következő lépés a vektor kvantálás, mely során az eredeti jellemzőket kvantáljuk a kódszavaktól vett minimális Euclideszi távolság alapján. Végül egy hisztogramot készítünk a kódszavak és hozzájuk sorolt vektorok gyakoriságából. Az így előállított vektorhalmaz lesz a bag of words, amelyen később egy pythonban implementált SVM betanulását és kiértékelését végeztük. Kutatásunk során azt vizsgáltuk, hogy a bag of words előállítási lépéseinél eltérő paramétereket használva, hogyan változik az SVM sikeressége.

Szilágyi Norbert (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Újszerű ipari integrált irányítási szoftver integrációs rétegének fejlesztése LabVIEW-ban

A projekt célja ipari integrált irányítási rendszerekhez – irányítástechnikai hálózatok modellezése, és egy egységes modellezési keretrendszer kidolgozása (amely segítségével a szakemberek az alkalmazás absztrakciós szintjén tudják modellezni és definiálni a rendszerüket), minőségbiztosítási és irányítástechnikai szoftverplatform fejlesztése (amellyel elérhető a rendszer üzembiztos működése), valamint - kísérleti fizikai rendszerek megvalósításával - a keretrendszer és platform validálása.

Bertók Izabella (Újvidéki Egyetem- Európa Kollégium)

Adatgyűjtés a (digitális) szociális hálókön

A dolgozat ismerteti az interneten magunkról megosztott személyes adatok veszélyeit. Bemutatom az alapvető tudnivalókat a legismertebb szociális hálóról, például a Facebookról és az Instagramról. Az emberek meggondolatlanul osztanak meg az ilyen oldalakon magukról olyan információkat, amelyekkel veszélybe sodorhatják magukat, például az utazásaik időpontját, bankszámlaszámukat vagy képeket a házukról. Könnyen áldozatuk lehetünk az internetes zaklatás különféle formáinak is (pl. Kék bálna). Szó lesz a GDPR-ről is, ami szabályok csoportja, amely biztosítja a személyes adatok védelmét, amikor megadjuk őket különféle cégeknek. A Facebook-Cambridge Analytica adatbotrány is abból következett, hogy nem tartották be a cégek a személyi adatok védelmét, ugyanis nagyon sok Facebook felhasználói profil adatait gyűjtötték be, adták el törvényen kívül, majd használták fel. Nehéz érzékelni annak a súlyát, mennyire kockázatos bármilyen adatot is megosztani az interneten, ugyanis ha megnyitjuk a világhálót, olyan, mintha az egész világ figyelne minket, ahogyan mi is őket.

Gyórfy Lajos (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

Tic-Tac-Toe, amőba és egyéb állatok

A k -in-a-row (amőba) pozíciós játék régóta kutatott terület. Klasszikus változatában két játékos játszik, felváltva raknak X -eket és O -kat egy négyzetláncos lap mezőibe. Aki előbb megszerez $k = 5$ egymást követő mezőt a saját jeléből vízszintesen, függőlegesen vagy átlósan, az nyeri a játékot. Az előadás során bevezetjük az Építő-Romboló játékokat, áttekintjük a különböző amőba típusú játékokra adott nyerő stratégiákat, majd kiemelten foglalkozunk a párosításokkal.

A 9-amőbára adott párosítási stratégiák szép szimmetrikus struktúrát alkotnak, melynek vizsgálata során felbukkan egy négydimenziós kocka is.

Mihály Anikó (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Szteránvázis azido-alkoholok sztereoszelektív átalakítása

Munkám során a szteránvázis azido-alkoholok sztereoszelektív átalakításával foglalkoztam. De mi is az a szteránváz? Egyáltalán mik azok a szteroidok?

A szteroid szó hallatán először legtöbbszörnek a testépítők jutnak eszünkbe, akik előszeretettel alkalmazzák a vegyületcsalád szintetikus származékait izomtömegük növelésére. Kémiai szempontból ezek a vegyületek azonban ennél sokkal többet rejtnek magukban, hiszen itt Szegeden is több szteroidkémiai projekt során állítanak elő olyan szteroid-hormonszármazékokat, melyek hormonhatással nem rendelkeznek, ugyanakkor hatásosak lehetnek néhány ráktípus kezelésében.

Kutatómunkám során ezzel a céllal szteránvázis azido-alkoholokat alakítottam át sztereoszelektíven, mivel a reakciók során keletkező termékek ígéretesnek tűntek a sejtproliferációs vizsgálatok szempontjából. A projekt során a Schmidt-átrendeződés kísérleti körülményei között az alkil-azidok aromás aldehidekkel történő intramolekuláris reakcióját tanulmányoztam, Lewis-sav jelenlétében. A kiindulási vegyületek eltérő sztereokémiai tulajdonságai még változatosabb eredményekhez vezettek, melyekből messzemenő következtetéseket tudtam levonni.

Telek András (ELTE Eötvös József Collegium)

Látható fényvel aktiválható lizinszármazékok szintézise epigenetikai kutatásokhoz

A gének aktiválása, illetve inaktíválása térben és időben nagy precizitással, egy rendkívül összetett szabályozó rendszer segítségével valósul meg a természetben. Ahhoz, hogy e bonyolult rendszert megismerhessük, és megfelelő módon beleavatkozhassunk, tanulmányozása során meg kell közelítenünk a természet által elért tér-időbeli felbontást. Ehhez a legmegfelelőbb külső kontrolláló eszköz a fény, amivel jól megtervezett helyeken pillanatszerű változásokat idézhetünk elő és dinamikus vizsgálatokat kivitelezhetünk. A fényvel történő külső szabályozás kivitelezésének érdekében a vizsgálandó makromolekulákra (DNS, RNS, fehérjék) fényvel elbontható mesterséges védőcsoportokat rakhatunk. E csoportok segítségével lehetővé válik, hogy fotokémiai módszerekkel szabályozzuk a DNS-, RNS-, illetve fehérjeaktivitást.

Az irodalomban fellelhető, látható fényvel aktiválható védőcsoportok közül a fehérjeaktivitást blokkoló csoportokkal szemben támasztott kritériumoknak a 7-dietilamino-kumarin származékok felelnek meg a legjobban, így ezek tűnnek az egyik legígéretesebb csoportnak. Munkám során ezért kumarin-származékokkal védett aminosavakat állítottam elő és vizsgáltam fotokémiai tulajdonságaikat. Módosítandó aminosavként a lizint választottam. Ennek oka, hogy a lizin ϵ -aminocsoportjának módosítása kulcsfontosságú gének expresszió-

szabályozásában, ezen kívül számos poszt-transzlációs módosításnak is célpontja, illetve sok enzimaktivitású fehérje aktív centrumának kialakításában is részt vesz.

Az előállított vegyületek fiziológiás közegben stabilnak bizonyultak, fotolízisük pedig látható (kék) fény hatására hatékonyan végbemegy, így ígéretes jelöltek biológiai alkalmazásokra.

Holpert Csilla (Újvidéki Egyetem- Európa Kollégium)

A cukorrépa- és a szentjánoskenyér rostok mint funkcionális adalékok az étkezésben

A kutatás témája az élelmiszeri rostok és azok hatása a szervezetre, valamint az élelmiszer tulajdonságaira. Az élelmiszeri rostok szénhidrátok, melyek segítik az emésztést. Egyre gyakrabban alkalmazzák őket pékségi süteményekben, de akár nyersen is gabonapelyhek formájában. A rostforrásoknak két csoportja ismert. A hagyományos rostforrások legjelentősebb képviselője a korpa, míg az új rostforrások a szentjánoskenyér liszt, valamint a cukorréparost. A rostoknak pozitív és negatív hatása van a szervezetre és az élelmiszerre is. Ezeket a hatásokat vizsgáltuk ki és foglaltuk össze. Megtudtuk, hogy egyes rostok egyik pozitív hatása, hogy meghosszabbítják a kenyér szavatossági idejét, de a térfogatára már negatív hatással vannak. Érdekes, hogy a cukor termelése folyamán visszamaradt lúgosított cukorrépa szeletek mennyi egészséges rostot tartalmaznak. A szentjánoskenyeret pedig még kakaóként is alkalmazzák édes íze miatt. A kutatás során vizsgálva lett még a rost vízmegkötő hatása is különböző hőmérsékleten, valamint megtudtuk hogyan lehetne kiküszöbölni a negatív hatását a térszta állagára.

Dohi Gabriella (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Úttörő női újságírók a Horthy-korban

Vizsgálatom tárgya a női lapok, a nőknek szánt sajtó, a női újságírók szerepe, a társadalmi elvárások általi keretek közé szorítás és a társadalmi nyilvánosság állapota által teremtett körülmények. Kutatás tárgya a heti- és napilapok, egyéb időszaki sajtótermékek közönsége, előfizetői és alkotói. Kutatandó, hogyan formálták ezek a lapok a kor nőképét.

A Horthy-korszak a történelmi események sajtótörténeti vetülete és a a női emancipáció folyamatának vizsgálata szempontjából is igazi kincsesbánya. A női írók szakirodalmi bőséges, de az újságírásban betöltött szerepük feldolgozatlan. Hipotézisem szerint a korszakban az újságíróknők száma már jelentékeny, de munkásságuk megítélése lényegesen a férfi újságíróké alatt volt. Míg eleinte főleg női lapokban publikálhattak, irodalmi műfajokkal jelentkeztek, novellákkal, versekkel, később egyre inkább teret nyertek közéleti és politikai témákban is hozzászólásaik. Vizsgálom azt is, hogy alakult részvételük a szakma egyéb területein: fényképészek között egyenrangúbb volt a megismerése, ez talán arra

vezethető vissza, hogy a fényképészműtermek születésekor is több műteremtulajdonos nő tevékenykedett, ellenben tipográfusok nem voltak, hiszen a szakszervezet belső szabályzata tiltotta a női tagok felvételét, ugyanakkor a sajtómunkások alsó rétegeinek képviselőjeként rengeteg nő dolgozott újságkihordóként, hiszen ezt a feladatot azokban a hajnali órákban kellett végrehajtani, amikor a háztartásbeli műszakjuk még nem kezdődött meg.

Feltétlenül megrajzolandó a női sajtómunkatársak foglalkoztatási struktúrája, milyen arányban oszlott meg az alkalmazottak és a szabadúszók száma. Az időszakosan jelentkező általános munkaerőhiány mennyire jelentkezett ebben a szektorban, ez miben segítette elő a nők számának növekedését a szakmában. Mi volt a nők motivációja – önbeteljesítés, megélhetés vagy ezek és más motívumok tetszőleges kombinációja?

Bass Judit - Gyuk Izabella (Eötvös Loránd Tudományegyetem Illyés Sándor Szakkollégium)

A tanári kommunikáció lehetséges hatásai a tehetséges tanulók érzelmi fejlődésére

Kutatásunk célja, hogy előkészítsük a tanári kommunikáció és a tehetséges középiskolás tanulók érzelmi fejlődésének lehetséges összefüggéseit vizsgáló kutatás fogalmi és módszertani keretét.

A kutatás első szakaszában tíz szakkollégistával vettünk fel interjút a középiskolás éveik iskolai tapasztalatairól. Ezekből az interjúkból a tehetséges tanulók érzelmi fejlődésének tematikus fókuszait feltáró esettanulmányok készültek, melyek segítségével a kutatás jelenlegi és lehetséges távlati kérdései is láthatóvá váltak.

A tervezett vizsgálat során a pedagógiai szakszolgálatokon keresztül szeretnénk elérni a tehetséges tanulókat, így elengedhetetlen a szakszolgálatok tehetségfogalmának feltárása. Ennek eszköze egyfelől a tehetséggondozási protokoll megismerése, másfelől interjúk készítése a szakszolgálati tehetségkoordinátorokkal.

Célunk, hogy kidolgozzuk a vizsgálat pszichológiai és nyelvészeti eszközöket integráló módszertanát. Ez magába foglalja egyfelől egy pszichológiai kérdőívcsomag összeállítását, másfelől az osztálytermi kommunikáció elemzésére alkalmas diskurzuselemzési keret kialakítását. Mivel ezek önmagukban komoly feladatot jelentenek, egyelőre távlati célként fogalmazódik meg a kettő összehangolása.

Távlati célunk továbbá a középiskolai adatfelvétel a kialakított fogalmi és módszertani keretben, illetve az eredmények alapján pedagógiai tanulságok megfogalmazása. A kutatás lehetséges kitekintési iránya a tehetséges tanulók érzelmi fejlődését befolyásoló további tényezők vizsgálata.

Gy. Molnár Kadosa István - Jellinek Sára - Rálik Alexandra (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A kognitív diszsonancia okai a tanárszakos diákok pedagóguspályához való viszonyában

Kutatásunk tárgya a tanári képzésben részt vevő hallgatók pedagóguspályához való viszonyának, azon belül is pályaválasztási motivációjának és a pályával kapcsolatos percepcióinak vizsgálata.

A kutatás kiinduló motivációja az a benyomás volt, miszerint a pálya iránt elkötelezett tanárjelöltek pályaképe ellentmondásokat, belső feszültséget rejt. Kutatócsoportunk ezért vette fel a kifutó osztott, illetve az éppen első gyakorlati éve előtt álló osztatlan tanárképzés hallgatóival a hazánkban korábban gyakorló pedagógusokkal is vizsgált FIT-Choice skála kérdőívet.

Ennek eredményeiből kitűnik, hogy a feszültség nem pusztán a pályaválasztási motiváció mint pozitív viszonyulás, illetve a tanári pálya bizonyos aspektusokban mutatkozó erősen negatív percepciója között húzódik, hanem az egyes motivációs faktorok mentén is tetten érhető, például az altruisztikus motívumoknak a pálya személyes hasznosságával szembeni hangsúlyos előtérbe kerülésében. Az eredményeket összevetve egy reprezentatív pedagógusmintán készült kutatás eredményeivel különbségként jelenik meg, hogy a diákok optimistábban ítélik meg a pedagógusok társadalmi hozzájárulását, de nagyobb mértékben tapasztalták, hogy a környezet lebeszelné őket a tanárságról. A tanárjelöltek a pályaválasztást illetően kevésbé számolnak be arról, hogy biztatták őket, és alacsonyabb fizetésre számítanak.

A kvantitatív eredményeket a feltárt átfogó trendek mögött meghúzódó identitások, döntési történetek mikéntjének kvalitatív módszerű megismerése követi. A tanárjelöltként való elköteleződési folyamatot egyéni történetként és dinamikus identitásképződésként feltételezzük, amelynek megvilágítására interjúkat veszünk fel. Ezek során kirajzolódik, hogy a kérdőív eredményei alapján túlnyomóan jellemző elköteleződés mögött milyen egyéni döntések, kezdő tanári identitások állnak, hogyan viszonyul az egyén az előtte álló tanári pályához.

Bali Cintia (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Információs- és Kommunikációtechnológiai (IKT) eszközök az oktatásban – Az interaktív mesekönyvek tanulásban betöltött szerepe

Dolgozatunkban az IKT eszközök, azon belül is az interaktív mesekönyvek óvodás korú gyermekek memóriateljesítményére gyakorolt hatását vizsgáltuk független mintás elrendezésben. A kutatás során elsősorban arra voltunk kíváncsiak, hogy ezek az információt több modalitáson keresztül közvetítő applikációk vajon hozzájárulnak-e az adott történet hatékonyabb felidézéséhez. Ennek érdekében a vizsgálatban résztvevő gyermekek egyik csoportja az interaktív mesekönyv által, míg a másik csoport a hagyományos módon ismerkedett meg a bemutatott

népmesével. A mese bemutatását követően irányított és szabad felidézései helyzetben is felmértük, hogy a résztvevők milyen mértékben emlékeznek a történetre, valamint felvettünk velük egy a munkamemória kapacitást mérő feladatot is.

Az adatok elemzése az irányított felidezés tekintetében szignifikáns különbséget mutatott ki a csoportok között – még hozzá az interaktív könyvvel megismerkedő csoport javára –, azonban szabad felidezés során ezt nem sikerült kimutatnunk. Bár hipotézisünket nem tudtuk teljes mértékben igazolni, ezek az eredmények jól mutatják azt, hogy érdemes lehet a témában további kutatásokat végeznünk, többek között azért is, mert az alacsony mintaelemszám korlátozza az eredményeink általánosíthatóságát, továbbá az IKT eszközök megismerésére irányuló törekvések hozzájárulhatnak az oktatás hatékonyabbá tételéhez és korszerűsítéséhez.

Torma Bence (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

A 15-ös játéktól a függvényekig

A függvény a matematika egy gyakran használt fogalma, amelynek tanítása sokszor komoly kihívások elé állítja a tanárokat. Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy permutációs játékok segítségével meg lehet-e könnyíteni a függvény fogalmának megértését az általános- és középiskolás tanulók számára.

Céljaim között szerepelt, hogy kipróbálhassak néhány permutációs játékot diákokkal, amiken keresztül megtudhatom, hogy ez a csak egyetemen tanított témakör mennyire érthető egy közoktatásban tanuló diák számára. Továbbá, ha érthető, akkor mennyire könnyen tudják elsajátítani és használni ezt a tudást. Tervem szerint ez a játékos megközelítés segíti a „matematika-fóbia” leküzdését, és a permutációkon keresztül egy újabb megközelítést láthatják meg a tanulók a függvény értelmezésének, ezzel talán megkönnyítve a végtelen halmazokon definiált függvények bevezetését.

A kérdéseim megválaszolásához 14 különböző évfolyamú és tagozatú osztályban mutattam be a 15-ös játékot. Ezután három különböző cserélgetős játékot játszottam 3 osztállyal. Az e játékok során szerzett tudást szerettem volna átvezetni a függvényekre. A diákokat érdeklik a különböző játékok és szívesen játszanak velük. Sőt, az eredmények alapján komoly előkészületekkel elérhető, hogy a játék segítségével megértsék a függvények lényegét.

Kovács-Kószó Eszter (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

A kooperatív tanulás

Előadásomban a Kagan-féle kooperatív tanulást foglalom össze annak előnyeivel és nehézségeivel együtt. Ennek alapjául elsősorban egy tanároknak szóló

kézikönyv szolgálg, mely összefoglalja a módszereket és a tanítási struktúra több évtizedes tapasztalatokkal bizonyított előnyeit is.

A kooperatív tanulásnak számos pozitívuma van az egyéni munkával szemben: fejleszti a diákok interperszonális képességeit, melyeknek tantárgytól függetlenül bárhol hasznát látják majd a diákok életük során. Ezen kívül hatalmas motiváló erő rejlik a csoportban és a változatos munkamódszerekben, melyet, ha jó mederben tud tartani egy tanár, akkor a diákok egymást lelkesítik. A módszer középpontjában áll egymás támogatása, dicsérete, bátorítása és helyreigazítása is, de amennyire lehet kerüli a versengésre építő módszereket. Fontos eleme a diákok aktív tevékenysége, melyen keresztül a tanulók jobban bevonhatók a tanulás folyamatába.

A munka során gyakoriak a 2-4 fős homogén csoportok, melyekben nem csak a gyengébb képességekkel rendelkező tanulók tudnak szárnyra kapni, hanem a legtehetségesebbek is jobban teljesítenek, mint az önálló munkára és versenyzésre építő osztályokban nevelkedő társaik. Az ismeret átadása hatékony tanulási módszer, ami miatt nem igaz az a sztereotípa, mi szerint ők „fizetnek meg” társaik fejlődéséért.

Előadásom során célom kiemelni a kooperatív tanulás előnyeit, illetve azokat a kulcskérdéseket és módszereket, amelyekkel sikeresen alkalmazható a módszer bármely osztályteremben.

Tornai Henrietta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Scratch-től JavaScript-ig

Az elmúlt években egyre több olyan tananyag íródott és képzés indult, ami a Scratch használatára épül. Az eredetileg gyerekeknek szánt környezetben bármely korosztály könnyen és szórakozva szerezheti meg a programozáshoz szükséges alapokat. Azt tapasztaltuk, hogy Scratch-ben jól boldogulnak, és szívesen programoznak a gyerekek, ám amikor áttérnek valamely programozási nyelv tanulására, elveszik a motiváció és sokan lemorzsolódnak. A kutatásunk fő célja feltárni, hogy pontosan melyik tananyag-egységnél és konkrétan mi okozza ezt a lemorzsolódást, és hogyan lehet ezt csökkenteni.

Ádám Krisztián (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

DNA Readout Viewer: DNS-fehérje kölcsönhatások tulajdonságait vizualizáló webszolgáltatás fejlesztése

A génexpresszió szabályozása a modern biológia egyik legjobban kutatott területe. Ez legtöbb esetben fehérjék DNS-hez való kötődésével valósul meg. A DNA Readout Viewer egy olyan webes szolgáltatás, mely a DNS-fehérje-interfészek és a DNS tulajdonságainak vizualizációjával segíti a kötőhelyek vizsgálatát és az azt létrehozó mechanizmusok feltárását. A program újszerű módon jeleníti meg a DNS kis- és nagy árkaiban jelen lévő bázisspecifikus funkció csoportokat. Képes

a PDB adatbankban található DNS-fehérje-komplexek elemzésével hidrogénhíd-predikcióra és azok megjelenítésére, a 3D-s térszerkezet és az azt kialakító fizikai-kémiai tulajdonságok megjelenítésére, valamint a felhasználó által feltöltött DNS-szekvenciák és Position-Specific Scoring Matrixok funkciós, csoportszintű elemzését segítő ábrák készítésére.

Bukva Mátyás (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

A homoszexualitás tudománya

A magyar ismeretterjesztő folyóiratokban és internetes portálokon régóta nem jelent meg olyan cikk, mely átfogóan és elfogulatlanul tárgyalná a homoszexualitásra irányuló kutatások legfontosabb és legújabb eredményeit. Pedig az igény erre egyre inkább csak növekszik, főleg azok számára, akik tagjai a magyar „LMBT kisebbségnek”, azonban nem rendelkeznek elegendő információval szexuális orientációjuk és nemi identitásuk kialakulásával és értelmével kapcsolatban. Munkám elsősorban a szexuális orientáció kérdéskörét, azon belül főként a homoszexualitás jelenségét dolgozza fel.

Összefoglalóm bemutatja a legfontosabb, átfogó statisztikai elemzéseket arra vonatkozóan, hogy a népesség hány százaléka homoszexuális, majd a genetikai, társadalmi hatásokkal és ezek meghatározásának nehézségeivel ismerteti a hallgatóságot. Szó esik arról, hogy miért tűnik eredménytelennek a „homoszexualitás génjének” meghatározása, honnan örökölhettük a homoszexualitásért felelős géneket, valamint arról az új elméletről, amely eddig a legsikeresebben magyarázza a homoszexualitás öröklődését és szerepét. Továbbá, a teljesség igénye nélkül, néhány példát sorakoztatok fel a homoszexuális és heteroszexuális agy különbségére és hasonlóságára, a homoszexualitás és az evolúció lehetséges kapcsolataira és az állatvilágban való előfordulására.

Schütz Oszkár (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az ősi DNS

Az ősi DNS (ancient DNA, aDNA) kutatás egyre nagyobb hangsúlyt kap napjainkban, ahogy az újabb DNS kivonó és feldolgozó procedúrák egyre tisztább minták előállítását teszik lehetővé. A fajok eredetének feltárására irányuló, valamint a régmúltban végbe ment populáció mozgásokat vizsgáló kutatások igen sokat merítenek az aDNS elemzések eredményeiből, továbbá a régészeti vizsgálatok kiegészítő munkájaként is egyre nagyobb hangsúlyt kap eme kutatási terület. Előadásomat - egy rövid történeti áttekintő után - az aDNS szekvenálást lehetővé tevő PCR technika bemutatásával kezdeném. A továbbiakban az ősi DNS kutatások lehetőségeit, valamint a mitokondriális DNS elemzésen alapuló haplotipizálás technikáját ismertetném. Az előadás zárásaként az egyetemen folytatott kutatócsoport munkáját mutatnám be röviden, melynek magam is tagja vagyok.

Nagy Dorka (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Drosophila spermatid glutamát anyagcseréjének vizsgálata genetikai módszerekkel

Az emlősök és rovarok spermiumai nagyfokú konzerváltságot mutatnak, szerkezetükben, felépítésükben jobbra megegyeznek. Különbségeket is megfigyelhetünk, például a spermiumok hosszában: a *Drosophila melanogaster* spermium elérheti az 1,8 mm hosszúságot, ami az emberi spermium hosszának 32-szeresét jelenti. A *Drosophila* spermium megnyúlásához nélkülözhetetlenek a módosult mitokondriumok. Az emlős spermiogenezis során a meiózis befejeztével a mitokondriumok az axonéma köré rendeződnek a középdarabban. A *Drosophila melanogaster* esetében a meiózist követően a mitokondriumok fúzionálnak, majd a megnyúlás során két mitokondrium származék jön létre, melyek végigfutnak a spermium farki részében.

A glutamát-dehidrogenáz enzimek összekötik az aminosav és szénhidrát metabolizmust; katalizálják az L-glutamát - α -ketoglutarát reverzibilis átalakulását. Az emberben két gén kódol glutamát-dehidrogenázt, az általánosan expresszázó *GLUD1*, valamint a testis- és agyspecifikus *GLUD2*. Szekvenca homológia alapján a *Drosophila*-ban is két glutamát-dehidrogenáz gént írtak le, melyek a háztartási *Gdh, mi* és a testis-specifikus big bubble 8 (*bb8*). Utóbbi szükséges a mitokondrium származékok differenciálódásához, hiányában a mitokondrium származékok hibásan fejlődnek, ami hím sterilitást eredményez.

A steril *bb8^{ms}* allél menekíthető volt a vad típusú *bb8* transzgénnel. Munkánk során létrehoztunk a *bb8* gén expressziós mintázatával rendelkező *Gdh*, illetve humán *GLUD2* gént hordozó transzgenikus törzseket. Kérdésünk, hogy transzgének képesek-e menekíteni a mutáns fenotípust, azaz helyreáll-e a hímek fertilitása. Így megtudhatjuk, hogy van-e funkcionális különbség, vagy hasonlóság a különböző glutamát-dehidrogenázok között.

Takács Bertalan Vilmos (SZTE Móra Ferenc Kollégium)

Az *Rybp* gén szerepe a neurális fejlődésben

A polikomb fehérjék közé tartozó RYBP meghatározó szerepet tölt be a pluripotencia és a differenciálódás kontrolljában, hatását főként represszív funkcióján keresztül éri el. Csoportunk - az MTA-SZBK Embrionális és Indukált Őssejt Csoport - korábban kimutatta, hogy az RYBP elengedhetetlen a központi idegrendszer fejlődéséhez: hiánya mind *in vivo*, mind *in vitro* modellekben neurális fejlődési zavart okozott. Előadásomban a neurális markerek részletes vizsgálatának eredményét mutatom be, amellyel arra a kérdésre kerestem a választ, hogy a neurális differenciáció mely szakaszában észlelhetők legkorábban a megfigyelt fenotípusos eltérések és van-e olyan kitüntetett idegsejt típus, melynek a kialakulását az RYBP hiánya jelentős mértékben befolyásolja. Kísérleteimben vad típusú (*Rybp^{+/+}*) és funkcionális RYBP termelésére képtelen

(*Rybp*^{1/}) embrionális őssejteket *in vitro* neurális irányba differenciáltattam, és rendszeres mintavétel segítségével az idegsejtípusok képződésének kinetikáját vizsgáltam valós idejű polimeráz láncreakció (qRT-PCR) és immunfestés segítségével. Ezen módszerekkel kimutattam, hogy sejtípustól függetlenül az *Rybp* hiányában a neurális progenitorok feldúsulnak, míg az érett idegsejtek száma alacsony marad, emellett az agykéreg kialakulásában fontos gének kinetikája is megváltozik. Ezek alapján megállapítható, hogy az *Rybp* meghatározó szerepet tölt be a neurális sejsorsok- és az agykéreg szerveződésének szabályozásában.

Tarjányi Dóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Stroke és kinurénsav kapcsolata

A stroke manapság az igen előkelő 3. helyet foglalja el a halálozási listákon. A Magyar Stroke Társaság adatai szerint évente hazánkban mintegy 45.000 ember kap stroke-ot. A betegség kimenetele nagyban függ attól, hogy mennyi idő telik el az esemény bekövetkezése, és a stroke centrumban alkalmazható kezelés megkezdése között. Így nagyon fontos felhívni az emberek figyelmét arra, hogy miről ismerhető fel a stroke, milyen tünetegyüttes esetén kell azonnal mentőt hívni. Kezelések terén még nem rendelkezünk olyan neuroprotektív hatással rendelkező gyógyszerrel, amely a stroke krónikus hatásait megállítaná, azonban ismerünk egy endogén molekulát, amely analógjai igen fontos szerepet játszhatnak abban, hogy megpróbálhassunk segíteni ezeken a betegeken. Jelenleg preklinikai fázisban tartanak a kutatások, amelybe én is bekapcsolódom. Az eddigi eredményeket kívánom itt bemutatni, és további terveink között szemléltetni azon kísérleteket, amelyeket én is fogok végezni.

Magosi Ádám (Újvidéki Egyetem- Európa Kollégium)

A fiatalokban fellépő hirtelen szívhalál epidemiológiája

A napjainkban elvégzett statisztikai felmérések egyértelművé teszik számunkra, hogy valóban a szív- és érrendszeri megbetegedések heterogén csoportja felelős a legtöbb, betegségek által előidézett elhalálozásért. Az adatok alapján előrevetített prognózisok szerint, ez a probléma a jövőben sem fog veszíteni aktualitásából. Jelen dolgozat a fiatalabb korosztály körében előforduló, „előjel nélküli“, tragikusan bekövetkezett kardiovaszkuláris elváltozások epidemiológiájával foglalkozik. Kutatja azokat a veszélyeztető és más egyéb tényezőket, melyek az adott problémák kialakulásához vezethetnek, és ezek ismeretében felveti az esetleges preventív megoldásokat, illetve hozzáállást.

A munka célja, hogy megvizsgálja a szív- és érrendszeri megbetegedésekben szenvedő azon betegeket, akik még nem töltötték be a 45. életévüket, továbbá 2017. január 1. – 2018. július 1. közötti periódusban kerültek a kamenicai Szív- és Érrendszeri Betegségek Intézetébe. Elvégez egy összehasonlítást a többi, szintén kardiovaszkuláris elváltozásokban megbetegedett páciensek kórtörténetével.

9585 lelet megvizsgálása során sikerült kiszűrni 623 olyan szív- és érrendszeri betegséggel diagnosztizált személyt, aki még nem töltötte be a 45. életévét. A páciensek életkora alapján két célcsoportot határoztunk meg, melyeket különböző (veszélyeztető) faktorok jelentősége szempontjából vizsgáltunk (Például: BMI-testtömeg index, kor, nem, koleszterinszint, Killip- féle klasszifikáció...). Az összes adatot a *Microsoft Office Excel 2013* program segítségével rendeztük, majd ezt követően, az *IBM SPSS Statistics for Windows, 22.0* verziójának felhasználásával statisztikailag is feldolgoztuk azokat.

A kutatás eredményei alátámasztják, hogy ezen tényezők jelentőségét figyelembe véve, észlelhetőek eltérések a két csoport között, amelyek alapján indokolt lesz a fiatalok körében jelentkező kardiovaszkuláris megbetegedések prevenciójának megvalósítása.

Minden hasonló jellegű kutatás megerősíti a mai modern medicinában már számtalanszor elhangzott megoldást, a megelőzés különböző formáit.

Samu Anikó (Újvidéki Egyetem- Európa Kollégium)

Az *Aspergillus flavus* gombafaj izolációja és meghatározása kukorica mintákban

A kukorica (*Zea mays*) lágyszárú, egyényári növény. A perjefélék csoportjába tartozik, és a torzsavirágzatán fejlődő szemterméséért termesztjük. Vajdaság területén 2017-ben jóval kevesebb kukorica termett, mint a korábbi években. A nagy szárazság miatt a termés nem csak mennyiségéből, de a stresszhelyzet hatására könnyen kialakult gombabetegségek miatt minőségéből is vészett, és problémák adódtak toxinfertőzöttségéből is.

A dolgozatban Közép-Bánátból származó kukoricaminták kerültek kivizsgálásra. A kísérlet célja az volt, hogy ezekben a mintákban meghatározzuk az *Aspergillus flavus* gombafaj jelenlétét, és a fertőzés mértékét. Az *A.flavus* egy penészgomba, amely mérgező hatású gombamérget (mikotoxint) termel, többek között aflatoxint is. Az aflatoxinok a szervezetbe kerülve májbetegségeket, autoimmun betegséget, vagy ételallergiát okozhatnak.

A meteorológiai adatok szerint rekord meleg időjárás uralkodott 2017-ben. Trópusi éjszakát 25 alkalommal állapítottak meg. Az éves csapadékmennyiség a közép-bánáti területen mindössze 368,3mm volt.

Izolációs módszerrel határozták meg a gombák jelenlétét és mennyiségét. A 10 különböző kukoricamintában több gombafaj is megjelent, ezek az *Aspergillus flavus*, az *Aspergillus niger*, és az *Aspergillus ochraceus* voltak.

A minták vizsgálatának eredményeképpen kapott adatokból megállapítható, hogy az egyre melegebb nyarak és a stresszhelyzet kedvezően hat a gombabetegségek kialakulására. Mindegyik kukoricamintában jelentős mennyiségben mutatkoztak a penészgombák.

Hábenczyus Alida Anna (SZTE Móra Ferenc Kollégium)

Felszín alatti sivatagok: a homoki erdők alatt kialakuló vízmentes talajrétegek

A fás és lágyszárú közösségek alkotta mozaikos tájak komplex dinamizmusának megismerésével számos kutatás foglalkozik napjainkban is. A fák összetett és sokféle hatást gyakorolhatnak környezetükre és az abban élő lágyszárú vegetációra, melynek eredményeként változatos élőhelyek alakultak ki a trópusi és a mérsékelt égövben egyaránt. Erdészeti megközelítésből a hazánk Nagyalföldjén fekvő erdők vízháztartásáról is számos publikáció született. Ezek az erdők zömében idegenhonos fajok mesterséges telepítés útján létrehozott monodomináns állományai. Vizsgálatainkat a Duna-Tisza közén végeztük, ahol a csökkenő talajvízszintek miatt különösen jelentős lehet a fás szárú növényzet mélyebb talajrétegek nedvességére gyakorolt hatása. A homokhátság szárazodása intenzíven kutatott probléma, a szakmai vélemény megoszlik a háttérben húzódó kiváltó tényezők relatív jelentőségét illetően. Abban azonban valamennyien egyet értenek, hogy 19. században kezdődő és napjainkig tartó fásítások hatása nem hagyható figyelmen kívül.

Eredményeinkből kiderül, hogy a talajnedvesség éves vertikális dinamikájára jelentős hatást gyakorol az élőhely típusa. Szignifikáns eltéréseket kaptunk nemcsak a homoki gyepek és erdők, de a különböző erdőtípusok értékeinek összehasonlításakor is. A talaj nedvességtartalma mellett vizsgáltuk annak összetételét, szemcseméretét, a felszín közelében uralkodó mikroklímátikus viszonyokat, illetve becsültük az erdők lombkorona-borítását is. A különböző paraméterekre kapott szignifikancia-viszonyok egymással összefüggésbe hozhatók, ezzel igazolva, milyen sokrétűen befolyásolják mikrokörnyezetüket a fás szárú közösségek.

Jelen dolgozatban arra szeretnénk felhívni a figyelmet, hogy a homokhátság természetes arculatába nem illő vegetációs elemek milyen kedvezőtlen hatást gyakorolhatnak a táj vízgazdálkodására.

Mészáros Ádám (PTE Szentágotthai Szakkollégium)

Poloskainvázió az országban! Az idegenhonos ázsiai márványospoloska (*Halysmorpha halys*) és egyéb jövevények terjedése Magyarországon

A klímaváltozás, és a fokozott globalizáció okán egyre több idegenhonos faj jelenik meg új helyeken, ahol azok korábban nem voltak megtalálhatóak. Az így felbukkanó új fajokat adventív fajoknak nevezzük. Amennyiben egy adventív faj emberi segítséggel jut el új élőhelyekre, ott megtelepszik, majd terjedni kezd, úgy inváziós fajról beszélünk. Ahogy sok más téren, ebben is sikeresek a rovarok, számos inváziós rovarfaj, köztük sok poloskafaj érkezett Európába az elmúlt évtizedekben. 2012-ben még 18 adventív poloskafajt ismertünk hazánkból, 2018-ra ez már 23-ra nőtt. Új fajok telepedtek meg stabilan, egyes fajok tömegesen léptek fel, mely a médiában is nagy port kavart.

Érdekes, hogy miként jelennek meg, és milyen útvonalon jutnak el új helyekre a jövevényfajok. Öt idegenhonos poloskafaj irodalmi és közösségi adatait vizsgáltam meg, számos adat a www.izeltlabuak.hu közösségi adatmegosztó weboldalról származik. Megállapítható, hogy egyes fajok gyorsan képesek hatalmas tömegben megjelenni, terjedésükben segítségükre van a fokozott mobilizáció, mivel kereskedelmi csomópontok mentén jelennek meg, és az utat, vasutat használják terjedési útvonalaként. A legsikeresebb inváziós poloskafajnak hazánkban az ázsiai márványospoloska (*Halyomorpha halys*) tekinthető. A faj első hazai példányait 5 éve találták, manapság nagyobb városainkban tömeges. Az inváziós fajok megjelenése, terjedése növényvédelmi és ökológiai szempontból is jelentős.

Bálint Dénes Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A szalakóta (*Coracias garrulus*) területhasználatának és vonulásának újabb adalékai

A szalakóta (*Coracias garrulus*) hosszú távú vonulóként és az agrárkörnyezetben történő költése okán kifejezetten veszélyeztetett helyzetben lévő fajnak tekinthető. Viselkedésének, területhasználatának és vonulásának ismerete elengedhetetlenül fontos a minél pontosabb fajvédelmi terv kidolgozásában, illetve annak végrehajtásában. A napjainkban a főleg térinformatikai módszerekre épülő vizsgálatokkal már igen pontos képet alkothatunk e szokásokról.

Máltesics Péter (PTE Szentágotthai János Szakkollégium)

A Balaton-felvidék értékei geoturisztikai szemszögből

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területére számos turisztikai terméktípus illeszthető rá, melynek köszönhetően hazánk egyik legkeresettebb célterületévé vált mind az aktív lehetőségek, mind a kulturális látnivalók tekintetében. Jelentős eszmei értékről van itt szó, melynek oktató célú bemutatása az ember tudásanyagát bővíti: földtani képződmények és felszínalaktani formák, illetve az ezeket kiegészítő egyéb, földrajzi helyhez köthető természeti tényezők, mint a növény- és állatvilág.

A dolgozatomban egy olyan szemszögből vizsgálom meg a látnivalókat, mely elemző tanulmányt ad a táj arculatáról, ezáltal pedig kibővíttem a turizmus számos olyan potenciális lehetőségével, mely az eddig kevésbé ismert parkot a nagyközönség számára sokkal befogadhatóbbá és élményszerűbbé teszi más hazai középhegyvidéki területeinkkel szemben. A vizsgálat szempontjából a geológiai bemutatóhelyek szolgálnak a leglényegesebb információforrással, ugyanis ezek lehetnek a jelentős földtudományi örökséggel rendelkező geológiai parkok alappillérei. Összehasonlítási alapot nyújtva érdemes lenne megfigyelni néhány nemzetközi példát is, melynek segítségével konklúziót alkothatunk abból, hogy a kereslet-kínálat és a vonzerő tényezőin keresztül hogyan lehet a kezdeményezés

külföldi példáját – persze megfelelő keretek között – magyar gyakorlatba ültetni. Vajon milyen főbb területi okai vannak az ökoturizmusban egy érintetlenebb, földtanilag sokszínű táj látogatottsági arányának, és milyen úton és kezdeményezéssel érhető el a potenciális vendégek számának növelése? Megnézzük, mi mindent nyújthat számunkra egy geopark.

Csete Ákos Kristóf (Szegedi Tudományegyetem)

A zöld infrastruktúra városi vízgazdálkodásban betöltött szerepének vizsgálati lehetőségei a klímaváltozás tükrében

A klímaváltozás negatív hatásai kapcsán felmerülő vízproblémák a közeljövőben jelentős kihívások elé fogják állítani a városokat. A hagyományos városi vízgazdálkodási rendszerekben komoly gondot jelenthetnek a hirtelen, rövid idő alatt lezúduló csapadékok, illetve a nyári aszályos periódusok is. A nagy mennyiségű csapadékok következtében kialakuló villámárvizek amellett, hogy túlterhelhetik a városi csatornahálózatot, felszíni lefolyásként komoly károkat okozhatnak (városi árvizek), majd ez a jelentős vízmennyiség hasznosulás (infiltráció) nélkül kikerül a város vízkörforgásából. Ugyanakkor a hosszabb csapadégmentes időszakokban a városi talajok hasznosítható víztartalma kritikusan lecsökken, a zöldfelületek rendszeres öntözést igényelnek, amelyet tározás híján ivóvízből valósítanak meg. Ezen folyamatok feltárásához szolgálhatnak megfelelő eszközként a különböző vízgazdálkodási és hidrológia modellek (pl. UFORE-Hydro).

Kutatásomban a növényzettel borított területek városi vízháztartásban betöltött szerepét vizsgáltam, kiemelt figyelmet szentelve a lefolyásra gyakorolt hatásukra. A szegedi mintaterületeken végzett modellezés eredményei arra mutatnak rá, hogy a növényzet jelentős mértékben csökkentheti a felszínen lefolyó vizek mennyiségét és amplitúdóját. A scenárióvizsgálatok során a növényzet minden esetben kedvező irányba módosította a lefolyás-beszivárgás arányát, ezzel is alátámasztva a zöld infrastrukturális fejlesztések szükségességét.

Kolcsár Ronald András (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Városi növényzet ökoszisztéma szolgáltatásainak kvantitatív vizsgálata, különös tekintettel a strukturális vegetációtípusok kedveltségi viszonyaira és a parkterületek hozzáférhetőségére

Napjaink városaiban a növekvő intenzitású urbanizáció és az egyre szélsőségesebb klimatikus viszonyok miatt a vegetáció szerepe folyamatosan felértékelődik. A városi ökoszisztémák által nyújtott javak (ökoszisztéma szolgáltatások) kvantitatív értékelése megfelelő tervezés és a döntéshozás miatt kiemelten fontos.

Jelen kutatásban kísérletet teszünk két tájképi közpark (a salzburgi Hans-Donnenberg-Park és a szegedi Erzsébet liget) eltérő struktúrájú vegetáció típusainak lehatárolására, valamint e típusok kedveltségi viszonyainak

felmérésére az egyetemi hallgatók körében. A vizsgálatot online kérdőíves, valamint terepi (mobiltelefonos applikáció segítségével történő) felméréssel végeztük. A kutatás részét képezte tizenegy szegedi közpark hozzáférhetőségének izokron térképekkel végzett vizsgálata, valamint a város zöldfelület-hiányos részeinek lehatárolása is.

Kutatásaink eredményeként következtetéseket tudunk levonni arra vonatkozóan, hogy milyen szubjektív módon érzékelt tényezőkkel állnak összefüggésben az egyetemista lakosság vegetációval kapcsolatos preferenciái, valamint, hogy milyen különbségek fedezhetők fel az online kérdőíves és a terepi felmérés eredményei között. A hozzáférhetőség elemzés során sikeresen lehatároltuk a város zöldfelület-hiányos részeit.

Izing Máté (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Kárpátalja turizmusa, különös tekintettel Viskre

Kárpátalja napjainkban a Kárpát-medence egyik legnagyobb társadalmi, gazdasági és politikai nehézségeivel küzdő térsége. A gazdasági kilátástalanság, a magas szintű munkanélküliség, az ukrán-orosz konfliktus okozta bizonytalanság egyaránt hozzájárul a magas elvándorlási rátához, mely Kárpátalja megyében kimagasló arányokat mutat a Kárpát-medencei NUTS 3-as területi egységek közül.

A turizmus a gazdaság olyan ágazata lehet, mely hosszú távon képes hatni a szülőföldön való boldogulásért. Kárpátalja népszerű idegenforgalmi típusa a falusi turizmus, mely a térség magyarlakta részén a rendszerváltás után alakult ki, főként hazánk vendégkörét megcélözva. Pályamunkámban egyrészt bemutatom Kárpátalja idegenforgalmi helyzetét, nagy figyelmet fordítva a térség magyar nyelvterületén található falusi turizmusára, különös tekintettel Viskre.

Annak érdekében, hogy mindezt összetett, több oldalról megvilágított módon tegyem, a szakirodalom feldolgozásán túl elsőként interjúkat készítettem a viski turizmusszervezővel, vendégházak tulajdonosaival, helyi idegenvezetővel és a KMKSZ viski alapszervezetének elnökével. A kutatás második egységét 2017-2018-ban készült kérdőíves felmérés adja. Az 509 adatközlő Visken legalább egy éjszakát eltöltött, 18. életévüket betöltő személyek, akik személyes jelenlétben, anonim módon töltötték ki a kérdőíveket.

Az interjúk legfontosabb konzekvenciája az, hogy szélesebb körű együttműködés szükséges a (helyi) döntéshozók és a turizmusban dolgozók között. A falusi turizmusban dolgozók többsége nyugdíjas. Fontos lenne, hogy a fiatalok számára is vonzó tevékenységgé váljon e jövedelemkiegészítő lehetőség.

A vendégkört illetően megszűnni látszik Pest- és Győr-Moson-Sopron megye privilégiuma. A vendégek korszerkezete ma erőteljesen előregedő. Kiemelt célkitűzésként kell kezelni, hogy fiatalok, baráti vagy családi társaságok számára vonzó turisztikai attrakciókkal rendelkezzen a falusi turizmus. A szolgáltatásokat illető értékelések kapcsán jelentős különbségek figyelhetők meg az egyéni és

szervezett úton érkező vendégek között. Felmértem továbbá a szükséges háttérváltozók figyelembe vételével az általános trendeket, sajátosságokat.

Az alacsony szinten értékelt szolgáltatások kijelölésével meghatározhatók azok a területek, melyek javításával a jövőben tovább javítható a viski falusi turizmus által nyújtott szolgáltatások minősége, melyhez reményeim szerint kutatásommal hozzájárulhatok.

Pólin Lénárd (Debreceni Egyetem / Univerzita Karlova (Prága))

Kárpátalja és Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye periférikus helyzetű vidéki településeinek határon átnyúló kapcsolatai és perspektívái

A határon átnyúló együttműködések fejlesztésének lehetőségeit vizsgáló kutatások az Európai Unió kohéziós politikájának tükrében egyre jobban felértékelődnek. Mivel a 2004-es keleti bővítését révén május 1.-étől Magyarország is az Európai Unió tagja, így a schengeni ún. külső határszakasz a magyar-ukrán határvidékre toldott ki. Magyarország kormánya nemzetstratégiai alapon egyre élénkebben támogatja a kárpátaljai magyarságot, jogainak védelmében mindinkább fellépni igyekszik. Az elmúlt években a magyar, illetve a határon átnyúló kapcsolatok számos sikeres program és fejlesztés révén jelentősen támogatták a kárpátaljai - többnyire vidéki magyarlakta - települések fejlődését. Az ukrajnai keleti konfliktus óta megnövekedett magyar kisebbségi elvándorlás megállítása érdekében ezen fejlesztési programok, beruházás-támogatások kiemelt fontossággal bírnak. Az ukrajnai parlamenti választásokhoz közeledve ugyanakkor mindinkább fokozódik a feszültségkeltés a kárpátaljai magyar kisebbséggel szemben.

Kutatómunkám ezen külső határszakasz településeit, és a határon átnyúló településfejlesztő hatású magyar-magyar kapcsolatokat vizsgálja. Az elvégzett kvantitatív és kvalitatív adatelemzés révén összehasonlíthatóak a két ország településeinek fejlettségi viszonyai, egymásról alkotott képe, a határon átnyúló település-közi kapcsolatok jellege, fejlesztési perspektívái, fejlődést segítő, fenyegető, és gátló tényezői. Az előadásban közel 42 település vezetőivel készített interjú eredményeit kívánom szemléltetni a határsáv mindkét oldaláról.

Francia Dóra (SZTE Herman Ottó Kollégium)

Kreatív stratégiák integrálása a városfejlesztési folyamatokba - a köztér felméréstől a köztéri milió kialakításáig

Az elmúlt években a köztérfejlesztések a települések kiemelt fókuszába kerültek, hiszen Magyarország települési önkormányzatainak lehetősége nyílt az Európai Uniós támogatásokra pályázni. A pályázati rendszerben azokat a projekteket részesítik előnyben, amelyek innovatív megoldásokkal állnak elő.

A kutatás elsődleges célja feltárni olyan kreatív városfejlesztési stratégiákat, amelyek az élhető város megteremtésére törekednek. A kutatás két léptékben

mozog, megjelenik a város mint makrokörnyezet, a köztér pedig a mikrokörnyezetet jelöli. A mikrokörnyezet esetében a kutatás azt vizsgálja, hogy melyek azok a szempontok, amelyek egy köztér sikerességét, illetve sikertelenségét befolyásolják vagy okozzák. A felmérések során kapott eredmények a kutatás témájához legjobban illeszkedő „Star Model” ábrázolási módszerrel kerül közzétételre.

A fejlesztéseknél azonban nem csak a fizikai környezet megújítása a cél, fontos, hogy a lakosság számára vonzóvá váljanak a felújított terek, hogy igazi térhasználóvá váljanak. Ennek érdekében a kutatás célja bemutatni olyan művészetekhez kapcsolódó megoldásokat, eszközöket, melyek hozzájárulnak a lakosság bevonásához, a kreatív város kialakításához. Erre tökéletes eszköz a köztéri művészet, amelyen keresztül a helyi kreativitás és tudás integrálható a városfejlesztési folyamatokba.

Vida György (Szegedi Tudományegyetem)

A malapportionment hatótényezőinek elemzése a 2014-es és 2018-as országgyűlési választások tükrében

A társadalmi igazságosság szempontjából fontos az a tényező, hogy a választások során érvényesüljön az egyenlő részvétel elve. Ez az elv gyakorlatban sokszor sérül, ugyanis bizonyos esetekben az emberek szavazata nem ugyanannyit ér, hanem annak függvényében változik, hogy a földrajzi térben hol élnek. Ennek az egyenlőtlenségnek a kialakításában a földrajzi térfelosztásnak meghatározó szerepe van.

Ebből adódóan a tanulmányban egyrészt arra keresem a választ, hogy hogyan alakult a magyar országgyűlési választókerületek választásra jogosultjainak az aránya, másrészt azt vizsgálom, hogy a választási részvételben is milyen területi eltérések mutatkoztak. A tanulmány célja a magyar országgyűlési választókerületekben lévő malapportionment elemzése a 2014-es és 2018-as országgyűlési választások tükrében. A kutatás során felmerülő kérdéseket matematikai statisztikai módszerekkel válaszoltam meg, amihez a 2014-es és 2018 között, a választókerületi szinten csoportosított országgyűlési választások részvételi és listás szavazatarányait használtam fel.

A kutatás eredményeiből választ kapunk arra, hogy milyen szerepet játszanak a választókerületi határok a politikai részvétel egyenlőtlenségeinek kialakításában, valamint hogy az eltérő pártpreferenciával rendelkező állampolgárok aktivitásukkal hogyan termelik ezt újra.

Kovalcsik Tamás (Szegedi Tudományegyetem)

A választói magatartás térbelisége Budapesten a 2018-as országgyűlési választás alkalmával

A választási földrajz többek között a választói magatartás térbeliségével foglalkozik, melynek segítségével olyan összefüggéseket állapíthat meg, amelyeket az országos léptékű közvéleménykutatások elfednek. A választásföldrajzi mintázatok (a részvétel, illetve az egyes pártok térben eltérő támogatásának) feltérképezésével olyan mozgatórugói deríthetők fel a választói viselkedésnek, amelyeket a földrajzi tér befolyásol. Az összefüggések vizsgálata a nagyvárosokban az eddig használt területi (települési) léptékeken meglehetősen nehézkes, hiszen a jelentős népességkoncentrációból adódó nagyfokú változatosság és gyors átalakulás jellemző ezeken a területeken, mivel a statisztikai lekérdezés fejlődése lehetővé teszi a kisebb földrajzi léptékek adatainak összegyűjtését és szintetizálását, ezért kurrens a nagyvárosi mikrofolyamatok feltárása.

Előadásom ennek következtében arra fókuszál, hogy a legalacsonyabb területi léptéken térképezze a Budapesten belül található választásföldrajzi mintázatokot a 2018-as országgyűlési választás eredményeit alapul véve. A kutatás eredményei azt mutatják, hogy a fővároson belül jelentős területi eltérések figyelhetők meg a választási részvétel és az egyes pártok támogatottságának tekintetében, ráadásul az ideai választáson először tényezővé váló taktikai szavazás mértékének is nagyfokú területi eltérései jelentek meg.

Kerényi Bálint (Szegedi Tudományegyetem)

A kabar törzsek eredete

A kabarokra vonatkozó legkülönbébb elképzeléseket legutóbb Tóth Sándor László foglalta össze. A kabarokról szóló tudósítás Bíborbanszületett Konstantinnak *A birodalom kormányzásáról* című művének magyarokról szóló fejezeteiben maradt fenn. Szintén e fejezetekben olvashatunk a magyarok szavárd, vagyis *savartoi asphaloi* hagyományáról, tundniillik, hogy "régén" így nevezték őket. Egy nagyobb vereség hatására egy részük a Kaukázusba költözött, ám "mind a mai napig" követek útján tartják egymással a kapcsolatot. Konstantin császár művének a magyarokról szóló részei felbecsülhetetlen értékű forrásai a kutatásnak, hiszen udvarában a magyar főurak személyesen is megjelentek.

Tanulmányomban arra a megállapításra jutottam, hogy a magyarok szavárd hagyománya a kabarok révén meghonosodó kazár eredetű hagyomány, amely kazár törzsszövetségben a szabír törzseknek meghatározó szerepük volt. A szabírok egy jelentős része az avaroktól elszenvedett vereség után a 6. század végén valóban a Kaukázusba költözött, egyes források pedig a szabírokat magukkal a kazárokkal azonosítják. Szintén írott forrás bizonyítja, hogy a kazárok között a törzsi eredetű szavárd név használatban volt. A kabarok egy vesztes

kazáriai beháború után csatlakoztak a magyarokhoz, és a magyarok törzsi szervezete (kettős fejedelemség, méltóságnevek) pedig kazár mintát mutat. Ha meggondoljuk, hogy egy csatlakozott segédnéphez képest a kabarokról maga Konstantin császár is mennyit ír, tudniillik külön rövid fejezetet szentel nekik, akkor megalapozott a felvetés, hogy a kazár/szabír eredetű szavárd hagyomány a Kazár Kaganátusból kiváló s a magyarokhoz csatlakozó kabarok saját történeti hagyománya volt, és e kabar törzseknek a magyarokkal való együvé olvadásával vált szavárd magyar hagyománnyá.

Sztán Iván (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Magyar helységnevek a Duna-Száva közben és Drávától délre

Előadásom témája a Duna-Száva közti, és a Drávától délre fekvő Magyarország egykori részeinek, vagyis a hajdani 8 horvát-szlavónoroszági vármegyének magyar helységnevei (némi kitekintéssel a Boszniában és Dalmáciában előforduló magyar elnevezésekre is). Mivel – a belső-magyarországi 63 vármegyével ellentétben – ezen a területen az I. világháború előtt nem történt meg a magyar helynévanyag teljes körű felkutatása, rendezése, és törzskönyvezése, kísérletet teszek annak rekonstruálására, az eddig megjelent történeti földrajzi munkák (Pesty Frigyes, Csánki Dezső, Györffy György és Engel Pál kutatásai), középkori egyházi összeírásokat feldolgozó munkák (Ortvay Tivadar és Josip Buturac tanulmányai), régi térképek (mindenekelőtt Lipszky János térképe), valamint a meglevő településtárak (a Trianon előtt kiadott hivatalos magyar helységnevtárak, valamint az ezredforduló után megjelent Hajdú-Moharos József és Lelkes György ilyen típusú munkái) segítségével.

Ezen a területen, néhány ismertebb várost (Daruvár, Eszék, Kapronca, Károlyváros, Kőrös, Pétervárad, Zágráb, Zengg és Zimony) leszámítva a magyar helységnevek szinte teljesen kikoptak a mindennapi használatból. Ez pl. megmutatkozott a 2015 őszen kirobbant migránsválság során, amikor a közmédiában folyamatosan „Tovarnik” és „Opatovac” településneveket lehetett hallani, holott mindkettőnek magyar neve is van (Felsőtárnok és Apáti). Emellett a napjainkban fellendült kárpát-medencei örökségkutatás is szükségessé teszi e terület magyar helynévanyagának szakszerű rendezését.

Csifó Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Szilágyi Erzsébet és az egyház

Habár tanulmányaik alatt sokan találkoztak már a nevével, horogszegi Szilágyi Erzsébetéről mégis meglehetősen keveset tud a szélesebb körű nyilvánosság. Ez főként annak köszönhető, hogy a magyar történetírás – bár igen sok adatot feltárt róla – a mai napig nem adott ki Erzsébetéről tudományos jelleggel megírt életrajzi monográfiát.

Szilágyi Erzsébetet manapság Hunyadi János kormányzó özvegyeként és I. (Hunyadi) Mátyás király édesanyjaként őrzi a köztudat, tevékenységéből pedig a legtöbben csupán a fia kiszabadításában és trónra emelésében játszott szerepét ismerik. A 15. századi nagyasszony élete azonban meglátásom szerint más szempontokból nézve is figyelemre méltó. Ezek közé tartozik a középkori magyar egyházzal, tágabb értelemben az európai kereszténységgel fennálló viszonya, valamint ezekkel összefüggésben a vallásossága. Úgy vélem, hogy ezen tárgykör tanulmányozása alapján részletesebb képet kaphatunk az asszony személyiségéről. Miután pedig a tudományos történetírás ezt a témát még nem dolgozta fel, így előadásomban Szilágyi Erzsébet egyházi kapcsolatait szeretném bemutatni. Ezen belül olyan témákra térek ki, mint Erzsébet pápai levelezései, a főpappal való összeköttetései, valamint a különböző szerzetesrendekhez és apácaközösségekhez fűződő viszonya.

Gulyás Márta (Szegedi Tudományegyetem)

Szolgaságból szolgaságba. A szolgaság átalakulása Magyarországon az erdélyi oklevelek tükrében

Hazánkban az utolsó rabszolgafelszabadító oklevelek Erdélyben keletkeztek a 14. század közepén. A szolgaság témája igencsak széleskörű. Számos szakirodalom foglalkozik a szolgák középkori helyzetével. A témának egy olyan részére helyezném a hangsúlyt, amellyel eddig még keveset foglalkozott a szakirodalom.

Mályusz Elemér ír arról, hogy mikor ért véget a klasszikus értelemben vett rabszolgaság a középkori Magyarországon, aminek a helyszíne az archaikusabb társadalmi viszonyokkal rendelkező Erdély volt. Az általam végzett kutatások azonban arra engednek következtetni, hogy Mályusz beszámolójától eltérően, vannak későbbi felszabadító oklevelek is. Ennél a témánál fontos kitérni a terminológiai kérdésekre. A magyar nyelvben a 12. századtól kimutatható, szláv eredetű *szolga* szó és ennek továbbképzései (pl. *szolgaság*), illetve a forrásokban használt latin megfelelői széles jelentéskörrel rendelkeznek; a klasszikus rabszolgától a modern értelemben vett cselédig terjed a skála. Ez a terminológiai és társadalmi sokszínűség a 14. század közepére egyre inkább eltűnik. Ettől kezdve a *servus* kifejezés önmagában, vagy különféle értelmező jelzőkkel ellátva elveszítette rabszolga értelmét, és a hajdani szolgák beolvadtak a jogilag egységes jobbágyságba, illetve a fentebb említett „cselédé” váltak. Az oklevelekben a szolgaság történetét szépen végig lehet követni és eljutni egészen addig a pontig, amikor már a szolgaság fokozatosan eltűnik, illetve átalakul. Előadásunkban ezzel az utolsó szakasszal szeretnénk foglalkozni abban a reményben, hogy néhány megállapítással hozzájárulhatunk a témakör jobb megismeréséhez.

Ignác Ágoston (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Szemponatok a bambergi levél értelmezéséhez. A Szent Györgynek tett fogadalomról

A bambergi káptalan 1063 körül keletkezett, Salamon magyar királynak (1063–1074) címzett levele a hazai középkorkutatásban kevésbé ismert forrás, ugyanis latin nyelvű kritikai kiadása egy magyarországi forrás-, illetve szöveggyűjteménybe sem került bele. Ennek megfelelően magyar fordítása sem készült el. A levél tartalmát tekintve számos értékes információval szolgál a 11. századi magyar dinasztikus konfliktusok tanulmányozásához, éppen ezért adatainak vizsgálata, a korszak eddig ismert elbeszélő forrásaival való egybevetése fontos eredményekkel gazdagíthatja meglévő tudásunkat, különösen azzal a ténnyel, hogy a hazai krónikairódalom és néhány külhoni forrásszöveg egyes passzusait leszámítva ez az egyetlen olyan középkori kútfőnk, amely a 11. századi trónharcok megítélésében egyértelműen Salamon oldalán áll. Előadásomban a levélszöveg lényegi részét képező kérés (petitio) indoklási alapjaként említett, Szent Györgynek tett fogadalom értelmezési lehetőségeit vizsgálom meg, a közkedvelt katonaszent alakjának magyarországi kultusza és a hazai forrásokban megörökített több ehhez hasonló, a 11. században bekövetkezett fogadalomtétel eseteinek számbavételével.

Pálfi Ádám (Pécsi Tudományegyetem)

Egy kivételes életút bemutatása – Szécsi Dénes lábnyomán haladva

Szécsi Dénes a késő középkori Magyar Királyság egyik legtekintélyesebb és leghatalmasabb főúri családjából, a Balog nembeli Szécsi famíliából származott. Családi háttérének is köszönhetően tanulmányait a legismertebb külföldi egyetemeken - Bécs, Padova és Bologna - végezte. Miután Bolognában kánonjogból doktori fokozatot szerzett, rövidesen hazatért, ahol arisztokrata származása miatt gyorsan emelkedni kezdett az egyházi ranglétrán.

1438-ban nyitrai püspökké nevezték ki, és még ebben az évben elnyerte az egri püspöki méltóságot is. Ezt követően a bíborosi, majd esztergomi érseki hivatalt is magához ragadta, ebben a minőségében a magyar történelemben egyedülálló módon három királykorozáson – V. László (1444-1457), I. Jagelló Ulászló (1440-1444) és Hunyadi Mátyás (1458-1490) – működik aktívan közre. Érdemei elismeréseként 1449-1464 között királyi kancellári címet is kapott, mely pozícióból adódóan az egyházi ügyek mellett tevékenyen részt kellett vállalnia a politikai élet alakulásában.

A 19-20. század történetírása a középkori magyar egyház egyik legjelentősebb egyéniségét leginkább negatívan fényben tünteti fel. Hozzájárult az ellentétes álláspontok, eltérő véleményekhez kialakulásához Szécsi Habsburg-pártisága, valamint az, hogy alig több, mint két hónap alatt, két egymással szembenálló királyt koronázott meg. Az utókor az őt követő humanista Vitéz János jelentőségét

emelte ki, elhomályosítva ezzel Szécsi Dénes nem mindennapi erényeit, melyekkel mind az egyház, mind a középkori magyar királyság érdekeit szolgálta.

Majnár Sándor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Részletek Thomas Bendish életútjából

Korunk egyik építőköve az információ, melyhez ma már bármikor könnyedén hozzáférhetünk, így néha nem is gondolunk bele, milyen nehéz is volt a régi idők emberének ehhez hozzájutni. A történelem folyamán az információszerzés és az államok közötti információcsere alappillére volt a sikeres hatalmak létrejöttének. Az újkortól kezdve a diplomácia, az információszerzés egyre fontosabb szereplőjévé vált a nemzetközi kapcsolattartásnak. A megnövekedett jelentősége miatt az uralkodók elkezdtek arra törekedni, hogy állandó követségeket tartsanak fent a számukra fontos vagy a hatalmi politika céljából lényeges államok területén. A megbízottak kezében komoly felelősség összpontosult, hiszen országuk és uralkodójuk legfőbb képviselői voltak az adott területen, tehát igyekeztek úgy cselekedni, hogy az hazájuknak a legjobb legyen, azonban a királyhoz és az államhoz kötődő érdekeltségek néha nem voltak összeegyeztethetők különösképpen egy polgárháború idején.

Előadásom célja, hogy az 1640-es évek végének egyik angol követének a parlamentarista Sir Thomas Bendish-nek a konstantinápolyi követsége alatti tevékenységének egy részét ismertessem. Bemutatásra kerül az általános angol-oszmán kapcsolatrendszer kialakulása és működése a XVII. században, majd Sir Thomas Bendish életútja következik, végül pedig pozícióba kerülésének körülményei, majd a konkrét tevékenységének bemutatása.

Krizsán Bálint (Szegedi Tudományegyetem)

A Nemzeti Ujság 1845–1848

A konzervatív táboron belül többféle álláspont élt egymás mellett, melyek közül a Nemzeti Ujság egy mérsékeltebb nézőpontot képviselt a hivatalos konzervatív eszme mellett. Ám e mérsékelt elvek is többször változtak az 1848 előtti években. Amikor a nemesi származású Liphay Sándor 1845 elején átvette a lap szerkesztését, még egyértelműen támogatta a magyar kormányzatot, és kiállt a nagybirtokos arisztokrácia érdekeiért. 1846-ban a lap hasábjain kormánykritikus cikkek jelentek meg, amelyektől a főszerkesztő elhatárolódott, mégis veszített konzervatív tekintélyéből az újság. Habár eleinte egy mérsékelt középpárt megalakulását remélték, az utolsó rendi országgyűlés a megnyitásokor a reformhajlandóságot mutató magyar kormányzat támogatására szólított fel. 1848 márciusában a kortársak számára is érthetetlen eszmei fordulatot végrehajtva teljes mellszélességgel beálltak az új rendszer támogatói mellé; sőt, a Nemzeti Ujság volt az első sajtótermék, mely megtette ezt. A változások elsősorban a lapban megjelent cikkek és cikksorozatok alapján figyelhetők meg, melyekre jelentős

hatást gyakoroltak a korszak politikai és társadalmi változásai. Előadásom Liphay Sándor a lap élén eltöltött változatos, nagyjából három és fél évét kíséri végig, kitérve az 1840-es évek legfontosabb bel- és külföldi változásaira.

Deák Ádám (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A reformkori országgyűlések működése

Előadásomban a reformkori országgyűlések működését mutatom be. Először is kitérek az 1608. évi koronázás utáni első törvencikk fontosságára, amely alapjaiban határozta meg az országgyűlések összetételét és szerkezetét. Ezután sorra veszem a diéta legfontosabb eseményeit kezdve azzal, hogyan is történt az országgyűlés összehívása, kiket és milyen módon hívtak meg. Majd ismertetem azt, hogy a vármegyék hogyan készültek ezekre a döntő fontosságú eseményekre: hogyan zajlottak a követválasztások és a követutasítások kidolgozása. Ezen belül részletesebben ismertetem Csanád vármegye követutasításait, melyek a kutatásom legfontosabb részei. Ezt követően bemutatom az alsó- és felsőtábla szerkezetét és működését, illetve kitérek a kerületi ülésekre is. Ismertetem a törvényjavaslatok tárgyalásának sorrendjét, módját és a szavazásokat, majd az elfogadott törvencikkek kihirdetését. Végezetül beszélek a reformkori országgyűlések eredményeiről és a téma kutatásának fontosságáról.

Radakov Alen (Újvidéki Egyetem- Európa Kollégium)

A magyar kormány és az országban élő nemzeti kisebbségek viszonya az 1848/49-es forradalom és szabadságharc idején

Magyarország területén a 19. században számos nemzeti kisebbség élt: szerbek, románok, horvátok, szászok, svábok, horvátok, szlovákok, ruszinok stb. Amint e század folyamán a magyar értelmiséget elérte a nemzeti ébredés fuvallata, úgy ez a folyamat nem hagyta érintetlenül az ország területén élő kisebbségeket sem. Miután 1848-ban kitört a forradalom és a szabadságharc, nem csak a magyarok és a császári seregek fogtak fegyvert a céljaik elérése érdekében, hanem valamennyi Magyarországon élő nemzetiség is. A kisebb nemzetiségek leginkább a Honvédség kötelékében, a magyarokkal együtt harcoltak az osztrák csapatokkal, míg a szerbek, a románok, a szászok és horvátok a magyar csapatok ellen, saját nemzeti céljaik megvalósítása érdekében.

A legtöbb tudományos munka, monográfia és cikk, melyek a dicsőséges 1848/49-es forradalmat és szabadságharcot vizsgálják, leginkább a magyar kormány illetve annak csapatai és a Habsburg korona közti viszályról írnak. A Honvédség összecsapásait a szerb, a román vagy a szász csapatokkal több munka részletesen ismerteti, elhanyagolják azonban azt az összetett politikai viszonszerkezetet, amely a nemzeti kisebbségek és a magyar vezetők között alakult ki. Fontos tehát beszélünk arról, hogy a nemzetiségek önmeghatározásukért folytatott harca, amely a szabadságharc alatt a fegyverek

erejével zajlott, ideológiai és politikai síkon már 1848 előtt elkezdődött, és egészen az első világháború végéig tartott. Ezért választottam dolgozatom témájaként a magyar kormány és a nemzetiségi kisebbségek között kibontakozó eszméi és politikai harc bemutatását a Forradalom és szabadságharc idején. Célom, hogy tárgyilagosan mutassam be a kisebbségek politikáját és a magyar kormány ehhez való viszonyulását. Munkámban azokra a kérdésre keresek választ, hogy egy-egy nemzetiségre hogyan hatott a nemzeti ébredés eszmerendszere, a forradalom kitörésekor melyek voltak célkitűzéseik, miért fogtak fegyvert a honvéd csapatok ellen, milyen eredményeket értek el a forradalom leverését követően és végül a forradalom során megjelent eszmék miként befolyásolták politikai életüket a későbbiekben.

Szabó Mátyás (Nemzeti Közszerződési Egyetem Ostrakon Szakkollégium)

A Habsburg Birodalom diplomáciai tevékenysége az Európai Duna Bizottság kapcsán

A neoabszolutizmusnak (1849-1867), illetve az osztrák alkotmánytörténetben Gesamtmonarchie-nak nevezett korszaknak (1851-1867) napjainkban leggyakrabban tárgyalt közjogi kérdései a magyar területeknek a birodalomhoz fűződő viszonya, a birodalmi közigazgatás magyar területekre történő kiterjesztése, a közigazgatás centralizálása számítanak.

Azonban a számtalan vitát gerjesztő alkotmány- és közjogi kérdések, az Osztrák Polgári Törvénykönyv 1853-as bevezetése, és a birodalmi belügyek mellett Ausztria a nemzetközi kapcsolatok terén is aktívnak bizonyult a korszakban. A krími háborút (1853-1856) lezáró 1856-os Párizsi Konferencia a háború előtti status quo visszaállítása, és a Fekete-tenger semlegesítése mellett létrehozta az Európai Duna Bizottságot (1856-1918) is a Duna-torkolat ellenőrzésére, melynek a Habsburg Birodalom is megkerülhetetlen aktora volt.

A kutatás a Párizsi Békeszerződést megelőző, valamint az Európai Duna Bizottság kapcsán folytatott diplomáciai kapcsolatokat és tevékenységeket kívánja feltárni – néhány magyar vonatkozás érintésével. Emellett az Európai Duna Bizottság létrejöttével, és működésének korai szakaszával kapcsolatos iratok bemutatásával igyekszem rávilágítani, hogyan működött a XIX. század közepén egy nemzetközi szervezet, illetve a nemzetközi jog története szempontjából milyen érdekes jelenségeket, intézményeket fedezhetünk fel az Európai Duna Bizottság vizsgálata kapcsán.

Lengyel Emese - Lengyel Zsanett (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium)

A modern operett tánctrendjei a 19. század második felében: Offenbach, Párizs és a kánkán

Az előadás központjában az 1850-es évek Párizsában megszületett modern operett műfaj tánc tematikájának vizsgálata áll. Jacques Offenbach – a műfaj „atyja” – nevéhez kötődik az új zenés színházi struktúra és a francia operettjátás kezdete. Az offenbachi operett nyelv az adott kor lenyomataként működik – mely elmondható a bécsi és magyar irányzatról is –, tehát feladatának tekinti, hogy reflektáljon a politikai történésekre és a társadalmi változásokra. Szövegszintű elemzéseket találhatunk, azonban egy-egy operettanyag tánckészletének módszeres feltérképezése máig elmaradt a hazai és a külföldi operett-kutatásban. Az esetpélda a kánkánra, annak hatástörténeti vizsgálatára, valamint az 1858-ban bemutatott *Orphée aux Enfers* (*Orfeusz az alvilágban*) kétfelvonásos Offenbach-operettre fókuszál. Várhatóan körvonalazódik a kánkán – az *Infernal Galop* dalbetét – funkciója, melyhez elengedhetetlen a szerepkörök és a karakterek pozíciójának rögzítése. Kísérletet teszünk a kánkán elterjedési okainak felfejtésére, és bemutatjuk, hogy a test – a női test – ábrázolásának újszerű módja miként járulhat hozzá egy zenés színházi zsáner térhódításához.

Dávid Benjámin (Szegedi Tudományegyetem)

Emlékezzünk a Hősökre! I. világháborús emlékműállítás Gyoma és Endrőd településeken

A Hősök Emlékét Megőrző Országos Bizottság már a világháború kitörését követő évben 1915-ben megalakult. A bizottság azt tűzte ki céljául, hogy a háborúban elesett hősök emlékét méltóképpen megőrizzék. Ennek hatására 1917-ben egy törvénycikket fogadnak el a háborúban a hazáért küzdő hősök emlékének megörökítéséről. Ezt követően 1924-ben az 1914/1918. évi világháború hősi halottai emlékének megünnepléséről szóló törvénycikket fogadnak el. Az országos események mellett fontosnak tartom, hogy helyi szinten is feltárásra kerüljenek az I. világháborút követő hősi halottak emlékének megőrzéséért irányuló tevékenységek. Ezért döntöttem úgy, hogy szülővárosom, Gyomaendrőd I. világháború időszakát érintő történetét kezdjem el részletesen vizsgálni. Gyoma és Endrőd településeken egyaránt hosszas szervezés előzte meg maga az emlékmű állítását és ünnepélyes leleplezését. Endrődön a Horváth Géza által alkotott hősi emlékművet 1925. október 4-én leplezték le ünnepélyes keretek között, amelyre József főherceget is meghívták. Gyomán 1927. november 20-án került sor a hősi emlékmű leleplezésére, amelyet Istók János szobrászművész készített. Az ünnepélyen személyesen részt vett József főherceg is, aki az I. világháborús emlékmű koszorúzásán felül fát is ültetett a hősi halottak tiszteletére.

Előadásomban az emlékműállítást a levéltári források és a sajtótermékek felhasználásával és segítségével szeretném bemutatni.

Gorcsa Oszkár (Szegedi Tudományegyetem)

Hadifoglyok helyzete a hátszágban: szerb hadifoglyok mindennapjai Bihar és Csanád vármegyében, 1914-1920

Az első világháborús hadifoglykérdés magyarországi oldala méltatlanul elhanyagolt részét képezi az első világháborús kutatásoknak. Ennek szemléletes példája, hogy a munkák többsége kizárólag csak a hadszínterekkel foglalkozik, kisebb részük pedig a mindennapokkal és a hátszaggal, de a hadifoglyok megpróbáltatásait szinte mindegyik csak felületesen ismerteti, így a témával kapcsolatos számos tévhit a mai napig nem került megválaszolásra. Ennek köszönhetően a Monarchia kapcsán egyes nyugati, valamint szerbiai szakirodalmakban az első világháborúban kialakult propagandakép részben tovább él. A szerb munkákban ezért olvashatunk még mindig Ausztria-Magyarország „*hunjainak*” népmegsemmisítő törekvéseiről.

Az előadásom röviden érinti a hadifoglyokkal kapcsolatos törvénykezéseket, majd részletesen foglalkozik a hadifoglyok hátszági helyzetével, mindezt összehasonlítva a Szerbiában uralkodó állapotokkal. Továbbá ismertetem az osztrák-magyar hadifoglytáborokban uralkodó állapotokat, valamint a szerb hadifoglyok megérkezését Csanád és Bihar vármegyébe. Értekezem a szerb hadifogly munkásosztagok általános megítéléséről és mindennapjaikról, az orvosi és általános bánásmódról, ruházati ellátásukról, valamint a bérezéssel és a munkaidővel kapcsolatos kérdésekről. Végezetül a két vármegyében uralkodó állapotok összehasonlítására vállalkozom.

Várdai Levente (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A Horthy-korszak állami ifjúságnevelő szervezetének létrejöttének körülményei, céljai

Előadásomban arról történelmi környezetről kívánok beszélni, melyben a Horthy-korszak ifjúságnevelő szervezete létrejött. A trianoni békeszerződés következményei nagymértékben meghatározták a létrejövő intézmény profilját. Az 1921-ben létrehozott intézmény a Leventeintézmény elnevezést kapta.

Egyrészt a leventével próbálta a politikai vezetés megoldani a katonai előnevelés kérdéskörét. De ezt nem tehetné nyíltan, hiszen a környező államok ezt nem nézték volna tétlenül. Végül a Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium (VKM) vezetése alatt működött a leventeintézmény, de a Honvédelmi Minisztérium (HM) erős befolyásával.

A szervezet főbb pedagógiai célkitűzéseit is ismertetem. Több nevelési fókusz határozta meg már a korban is. Ezek között szerepelt az ifjúság testi egészségének és sportosságának elősegítése. A valláseserkölcsi nevelés is hangsúlyos részévé vált

a szervezetnek. Emellett azonban katonai alapismereteket is közvetített tagsága felé. Továbbá egyfajta felzárkóztató szerepben is működött vidéken. Itt az analfabetizmus elleni küzdelem fő színterévé is vált.

Orsós György (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A magyar fasiszta pártok időszemlélete

Dolgozatom a magyar fasiszta pártok időszemléletét írja le és értelmezi. Ezt elsősorban Reinhart Koselleck történeti szemantikai fogalmaival teszem meg.

A dolgozat a pártok programjain, valamint legfőbb sajtótermékein keresztül mutatja be azok specifikus időszemléletét. Ez döntően jelencentrikus, múltképük igen szelektív, és ezek célja a jövő igazolása. A faszizmusban a jövő az eddigi hibák tagadása, és eltörlése. A múltbeli állapot – eltérően más faszizmusoktól – nem idilli, hanem eltévelyedéstől, mérgezőstől mentes. Az idő folyása akkor ideális, ha kontinuitást, állandóságot biztosít. Ehhez azonban radikális változtatás szükséges a jelenben.

Mindemellett dolgozatomban a Roger Griffin által meghatározott fasiszta minimumot (mely a faszizmus-kutatás egyik legfontosabb kérdésköre) a magyar példák elemzésén keresztül igazoltam.

Szabó Sándor (Szegedi Tudományegyetem)

„Aki bírta, életben maradt...” Interjú egy száz éves veteránnal

Kutatási területem, az oral history, vagyis az elbeszélte történelem. Így az egyik legértékesebb interjúmat kívánom bemutatni előadásomban. 2017. augusztus 16-án, készítettem interjút Sin Istvánnal, Orosházán, aki abban az évben ünnepelte 100. születésnapját. Arra kértem, idézze fel a második világháború éveit, a fronton átélteket, és a hadifogság időszakát. Pista bácsit és társait 1943 májusában vagonírozták be, és indították a keleti frontra. Kalinkavicsinál (Fehéroroszország) már szovjet légitámadás érte az alakulatot. Így emlékszik: *„Mi egy földbunkerbe menekültünk, ami legalább a repeszektől védett, de az állomás összes ablaka betört, és ajtókat kivoágta a légnyomás. A bomba 40 méterre csapódott be, hatalmas gödröt vájít, az istállóban a teheneket agyonvágta. A légitámadás után minden este éjjelig az egész alakulat kiment az erdőbe, mert féltünk, hogy megismétlik a támadásokat.”*

1944 novemberében esett orosz fogságba, és 1948 augusztusában indították haza az életben maradtakat. Elmesélte, milyen érzés volt gyerekkori barátját felismerni a gyalogmenetben, mikor a fogolytábor irányába hajtották őket, milyen az orosz fogságban a napi „menü”, hogyan zajlott egy fertőtlenítés, és a bevagonírozás... *„A vagonban az illemhely az egyik sarokban volt. Ott végeztük a dolgunkat. Teltek a napok, nem tudtuk hová visznek. Csak akkor láttuk a napot, mikor valami miatt kinyitották az ajtót.”*

Második világháborús emlékeit és a fogolyélet mindennapjait ismerhetjük meg Pista bácsi elbeszélésében, több, mint 70 évvel később.

Kosztur András (Debreceni Egyetem/Károlyi Egyetem Prága)

Az 1917-es forradalmak értékelése az orosz emigráció köreiből

A bolsevik hatalomátvételt követően számos, az új rendszerrel nem szimpatizáló vagy gyanúsaként ítélt orosz tudós, arisztokrata, politikus volt kénytelen elhagyni szülőföldjét, és Európa különböző országaiba emigrálni. A külföldre kényszerített gondolkodók pezsgő orosz kulturális életet alakítottak ki Európa számos nagyvárosában. Jelentős orosz kolóniák alakultak ki Párizsban, Berlinben, Belgrádban, Szófiában, Isztambulban és Prágában. Úgy vélhetnénk, hogy a hazájukban bekövetkezett változásokról egyöntetűen negatív kép alakult ki azokban, akik számára ezen változások gyakran egzisztenciájuk elvesztését hozták magukkal, azonban a helyzet valójában ennél árnyaltabb. Az orosz emigráció megőrizte az otthoni politikai környezet sokszínűségét – sőt, talán még tagoltabbá vált –, és az irányzatok sokasága az orosz forradalmak megítélésének különbözőségét is magával hozta. A monarchisták az 1917 előtti rendszer teljes restaurációját követelték, míg a szemenovisták a bolsevik rendszerrel való kiegyezést szorgalmazták, mivel úgy vélték, az orosz forradalom internacionalistából nemzetivé vált. Az eurázsianisták külön utas pozíciója ebben a kérdésben is megnyilvánult: elutasítván a Nagy Péter utáni európai orientációjú rendszert, elfogadták a forradalom történelmi szükségszerűségét, azonban a bolsevik rezsimeket is elvetették – azt sajátjukkal kívánták felváltani. Előadásomban a két világháború közötti orosz emigráció főbb politikai irányzatainak az 1917-es forradalomról kialakított álláspontját mutatom be.

Varga Tímea (PTE Grastyán Endre Szakkollégium)

Nagy-Britannia közel-keleti politikája 1918 és 1923 között

Előadásomban a 20. század első felének egyik legmeghatározóbb nagyhatalmának, a világbirodalommal rendelkező Nagy-Britanniának közel-keleti politikáját, valamint térségbeli érdekeit kívánom bemutatni; az első világháború, valamint az azt követő öt év során, amelyet a Törökországgal kötött lausanne-i béke zárt le. Kutatásom során arra kerestem a választ, hogy milyen érdekekkel rendelkezett Nagy-Britannia a térségben, és azokat hogyan tudta érvényesíteni a világháborút lezáró békekötések során, valamint azt, hogy ennek milyen hosszú távú hatásai lehettek a térségben élők számára. Ezen belül is különös hangsúlyt fektettem a szorosok és Konstantinápoly, valamint a brit mandátumterületek, azaz Mezopotámia és Palesztina helyzetére. A kutatásaim alapján arra a megállapításra jutottam, hogy Nagy-Britannia érdekeltségei és azok érvényesítése nagyban hozzájárult több közel-keleti konfliktus kialakulásához, illetve továbbfejlődéséhez, és így ahhoz, hogy a Közel-Kelet még a 21. században is a világ egyik legjelentősebb konfliktusgóca – ezt szeretném röviden összefoglalni a konferencia keretein belül.

Bárdonicsek Dominika (Pécsi Tudományegyetem)

Női „tetoválóművészet” a Gulágon

Előadásomban pszichológiai és gender szempontból, illetve Dancig Szergejevics Baldajev gyűjteménye alapján vizsgálom a sztálini totális államszocialista diktatúra egy speciális területének, a Gulág női táborainak egy sajátos szegmensét, a női „tetoválóművészetet”. Bemutatom, hogy a nők a tetoválásokon keresztül miként próbálták kifejezésre juttatni identitásukat, érzelmeiket és gondolataikat a számtalan megaláztatás és degradáció közepette. A tetoválások az identifikáláson kívül kommunikációs, illetve túlélési eszköz szerepét is betölthették, azonban bármilyen céllal is készültek, témájuknak és motívumaiknak meg kellett felelniük a tábori szokásoknak, illetve a Gulág-igazgatóság és a rabok által előírt szabályoknak.

Mogyorósi Renátó Manuel (Pécsi Tudományegyetem) Wlislocki Henrik Szakkollégium)

Versenyfutás a posztsovjet térségért: a krími annexió

Oroszországot az 1990-es években válságok sorozata sújtotta, geopolitikai játéktere beszűkült, a Nyugat bekerítette. A 2000-es évek elején azonban sikerült talpra állnia: a Krím-félsziget annexiója a bipoláris világ utáni korszak egyik fontos cezúrája, amely nyugat-európai körökben világhossá tette, hogy egy új korszak küszöbén állunk.

Jelen előadás célja bemutatni az amerikai hegemon világrendet elutasító, geopolitikai érdekeit masszívan védő Oroszország nyugati kihívásokra adott válaszait a Krím-félsziget elcsatolásának tükrében. Fontos megvizsgálni az orosz, valamint euratlanti interpretációját, illetve feltárni, hogy mennyire védhető a moszkvai álláspont, mely szerint Krím a nemzetközi normák betartása szerint csatlakozott a Föderációhoz.

Ugyancsak fontos megadni a geopolitikai kontextust, melyhez fel kell vázolni a kilencvenes és kétezres évek Oroszországának kapcsolatát az Egyesült Államokkal és az Európai Unióval. Napjainkban geopolitikai paradigmaváltásnak lehetünk a tanúi, az előadás célja az ide vezető út összefüggésrendszerének feldolgozása a legújabb idegen nyelvű elemzések és szakirodalmak felhasználásával.

Német Klaudió (Márton Áron Szakkollégium)

Háborúellenes tiltakozások Észak-Bácskában

1991 nyarán kitört a Délszláv háborúként elhíresült testvérháború, amelybe akaratlanul a magyarság is belekeveredett. Szinte nincs olyan vajdasági magyar ajkú család, melynek legalább egy hozzátartozóját ne érintette volna közvetlenül a háború. Egy részük a fronton harcolt, másik részük pedig nem akart háborúzni.

Észak-Bácskában több településen is megfigyelhető volt az eseménysorozat, amely a háború ellen irányult. Mindegyik tiltakozást egy karizmatikus személyiség vezette, aki politikai fenyegetésnek tűnhetett a hatalom szemében.

Parlamenti képviselők, vajdasági szerbek is kiálltak egy-egy megmozdulás mellett. Leghíresebb talán ezek közül a Ziccer szellemi köztársaság, de olyan kis falvakról sem szabad megfeledkezni, mint Bácskossuthfalva. A téma kutatásában elengedhetetlen a kétnyelvű sajtó feltérképezése, mivel sok ellentmondásba ütközhetünk.

Tóth Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Gondolatok a brit-magyar kapcsolatokról 1983–1984-ben

Margaret Thatcher 1984-es budapesti útjának nem tulajdonít különösebb jelentőséget az utókor, annak ellenére, hogy a keleti nyitás politikájának első sikere volt. A brit kormányfő első miniszterelnöksége idején nagyon keveset foglalkozott külpolitikával, de 1983-ban a nemzetközi események és incidensek egyre aktuálisabb kérdéssé tették a kapcsolatok javítását a kelet-európai országokkal. A szovjet blokk országain belül Magyarország jelentősége megnőtt a brit külpolitikában, és ideális tárgyalópartner benyomását keltette. Fontos taglalni, hogy milyen események és tényezők járultak hozzá a kapcsolatok javulásához, és Margaret Thatcher életrajza mit tartalmaz a témával kapcsolatban. A magyarországi látogatást megelőző események árnyalják a keleti-nyugati kapcsolatok helyzetét, és a magyarok viszonyát a Szovjetunióval. A budapesti út, és annak értékelése mindkét fél szempontjából meghatározó, de számos kérdése mindmáig nyitott maradt. Kevés az elsődleges magyar nyelvű forrás, ezért ennek a további levéltári kutatása a legfontosabb a témával kapcsolatban.

Csík Ádám Lajos (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az 1968-as Csehszlovák intervenció a Magyar Néphadsereg bevonult ezredeinek szemszögéből

Az 1968-as év a modern kori történelemben kiemelkedő év volt. Ebben az egy esztendőben sűrűsödött össze a nyugati diáklázadások, az úrkutatási verseny, a vietnámi háború és a keleti tömbben zajló változások. Csehszlovákia, amely addig a szocialista blokk egyik stabil, neosztálinista állama volt, ekkor kezdett gyors iramú társadalmi és politikai reformokba, amelyet, a keleti blokk többi állama nem hagyott kiteljesedni. Előadásom célja, hogy bemutassam az 1968-as csehszlovák bevonulást, az abban részt vett magyar ezredek parancsnokainak szemszögéből. Az előadás alapját adó kutatás során, a bevonulás után nem sokkal készített ezredparancsnoki összefoglaló jelentéseket vettem össze egymással. Előadásom során elsősorban arra igyekszem rámutatni, hogy a bemutatott ezredek miként reagáltak a gyors mozgósításra, a feladat megtervezésének nehézségeire, és azt

hogyan hajtották végre. Ezen túl igyekszem bemutatni az általuk tapasztaltakat, illetve, milyen tanulságokat szűrtek le a művelet során.

Ilés-Muszka Andrea (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A birkai helyőrség Kárpát-medencei kapcsolatai

Az 1930-as évektől napjainkig, időről időre a hazai kutatás érdeklődésének középpontjába kerül a honfoglaló magyarok és a vikingek kapcsolatának kérdése. Egyre több, kisebb-nagyobb tanulmány születik a Kárpát-medencében előkerült, skandináv eredetűnek vélt 10-11. századi leletekről, illetve a Skandinávia területén napvilágot látott steppei és Kárpát-medencei tárgyakkal párhuzamba állítható emlékekről. Az eredményekből kifolyólag – bár különböző koncepciók alapján – feltételezhető, hogy nem csak a honfoglalás előtti időszakban, hanem azt követően, a 10. századi magyarság számára is fontos kapcsolatot jelenthettek az északi államok, beleértve a Kijevi Rusz államot is.

A forrásokból is jól ismert, kelet-közép svédországi Birka az egyik legjelentősebb város az ősi skandináv települések között, így nem meglepő, hogy a területen folytatott ásatások már igen korán, a 17. század folyamán elkezdődtek. A kutatás mind a mai napig folyamatos a területen, mely magába foglalja a régebbi feltárások anyagának újraértékelését, valamint a természettudományos vizsgálatok alkalmazását is.

Legutóbb Charlotte Hedenstierna-Jonson és Lena Holmquist Olausson munkássága nyomán, a birkai helyőrség területén előkerült steppei hatást mutató tárgyak kapcsán merült fel a keleti területekkel folytatott kapcsolatrendszer újabb vizsgálata. A helyőrségben ruha, fegyver, öv- és tarsolyveret, több nyíltegez vas alkatrészét – mint például homokóra alakú tegezvasalásokat – nyéltüskés nyílhegyeket és íjászgyűrűt találtak. Előkerültek palmettamintás szív, pajzs, csepp, kör, egymásba illeszthető téglalap és alul áttört szerelékek, középpontos négyzetes, szárnyas és lekerekített sarkú háromszög alakú veretek, szíjvégek, csatok, valamint négyzet alakú, alul áttört övveretek. A felszínre került leletek nem csak az oroszországi és ukrainai térség emlékéanyagával mutatnak összeköttetést, hanem a Kárpát-medenceivel is, sőt feltehetően egy komolyabb kapcsolat bizonyítékai is napvilágot láttak. Kutatásom célja tehát, hogy a 10. századi Kárpát-medencei anyagot felgyűjtve és párhuzamba állítva a birkai tárgyakkal, választ keressek arra a kérdésre, hogy a két nép között milyen szintű kapcsolat alakult ki a 10. század folyamán.

Konkoly Sándor (PTE Szentágothai Szakkollégium Egyesület)

A titokzatos római erőd: contra Florentiam

A történészeket és a római koros régészeket régóta foglalkoztatja contra Florentiam problematikája. A rendelkezésünkre álló források meglehetősen szerények, a lappangó erősség azonosítását csupán egyetlen bejegyzés segítheti. A

4. század végén összeállított Notitia Dignitatum hivatali jegyzéke szerint contra Florentiam erődjébe helyezték át Altinum auxiliáris castellumából egy lovas-íjász alakulatot. A 19. század végén sikeresen azonosított Florentia és Altinum erőssége nyomán úgy tűnt, az ellenerőd lokalizációja is elérhető közelségbe került. A szabályozott Szekcsői–Duna a századfordulón megváltoztatta eróziós-akkumulációs képességét, így épp időben tárta fel egy ókori erősség alapjait az említett kutatási területen. Kézenfekvő megoldásnak tűnt e romokat contra Florentiam ellenerődjével azonosítani. Az 1950-es években feltárt katonai objektum azonban egy Verőce-típusú hídfőállás alapjait rajzolta ki, amelyet viszont sohasem szoktak elnevezni, így a római jegyzékbe sem kerülhetett be. Lokálpatrióta amatőr régészek irányították rá a kutatók figyelmét a kikötőerőd szomszédságában lévő lappangó romokra, amelyek újabb erősség maradványait sejtetik a kérdéses területen. A legfrissebb geofizikai mérések egy négyzetes alaprajzú objektum alapfalait mutatták ki a helyszínen, amelyek viszont túl nagyok ahhoz, hogy a Notitia jegyzékében szereplő burgus erőd típus méretének megfeleljenek. Meglepő módon egy harmadik erősség romjait is sikerült kimutatni a közelben, de az ellenerőd azonosítása továbbra is várat magára. Munkámban a bal parti erősség felfedezésének és feltárásának folyamatát mutatom be, majd a legújabb eredmények tükrében kísérletet teszek contra Florentiam erődjének lokalizálására.

Németh Roland (Pécsi Tudományegyetem)

Fémkeresővel a régészet szolgálatában - Ménfőcsanak római érmei

Az érmék régen is, akárcsak manapság, a fizetés legfőbb eszközei voltak. Emellett szerepük azért is fontos, mivel segítségükkel a kor gazdaságtörténetére is következtetni lehet.

Az éremverés, gazdasági szerepe mellett, a politika egyik legfontosabb eszközévé is vált. Propagandisztikus célokat is szolgált, hiszen a császárok ezzel az eszközzel hirdették hatalmukat.

A régészetben az egyik legfontosabb a kormeghatározás, ebben jelentős szerepe van az érméknek. Manapság egyre jobban előtérbe kerülnek az ásatások során a fémdetektoros kutatások, melyek eredményeképpen megtöbbszöröződik a megtalált fémtárgyak és érmék száma a lelőhelyeken.

Lehetőségem nyílt szakdolgozatom témájának választani a győr-ménfőcsanaki éremanyagot. A vizsgált érmék kapcsán fontos kiemelni, hogy Ménfőcsanakon egy fémkeresős kutatás keretében kerültek elő. A Redő Ferenc által készített Katalógusban összesen 1627 érmét számlál a 2010-11-es fémkeresős kutatás során előkerült leletanyag, ebből 1466 római korú érem képezi a vizsgálatom alapját.

Nagy Tamás (PTE Grastyán Endre Szakkollégium)

Elméletek Elám fővárosáról

Kutatásom során arra a kérdésre próbálok meg választ találni, hogy Szúzáat mint Elám városát, lehet-e fővárosnak nevezni. A szakirodalom számtalan esetben utalnak rá így.

Azonban a kevés, és nehezen értelmezhető forrásra tekintettel, véleményem szerint, ezt nem lehet tényként kijelenteni.

A kérdés megválaszolásához viszonyítási alapot kell teremteni. Ehhez kiváló példa lehetne az Asszír Birodalom, ahol Assurt egyértelműen meg lehet határozni, mint fővárost. Hiszen egészen Kr.e. 614-ig, a város pusztulásáig, rendkívül hangsúlyos szerepet töltött be a birodalomban a különböző periódusok alatt, független attól, hogy az asszír királyok székhelyüket számtalan esetben megváltoztatták.

Szűcs Bernadett (KRE Benda Kálmán Bölcsészeti és Társadalomtudományi Szakkollégium)

Fülsztélék az ókori Egyiptomban: új eredmények

A fülsztélé egy rendkívül izgalmas tárgy típusa az ókori egyiptomi kultúrának. Az egyiptomiak számos votív, azaz fogadalmi tárgy típust készítettek annak érdekében, hogy személyes kapcsolatot létesítsenek a kiszemelt istenséggel, és általuk nyerjék el annak segítségét. A fülsztélék is a személyes vallásossághoz kötődő tárgyak, melyek a rajtuk látható képi ábrázolások, és esetlegesen előforduló szövegek révén közvetítik a hívő imába foglalt kérését az istenség felé.

A fülsztéléket az egyiptológia eddigi álláspontja szerint az Újbirodalom XVIII. és XIX. dinasztiaja (i.e. 1550–1186) alatt készítették. Bár valóban ebből az időszakból származik a legtöbb eddig ismert darab, az általam különböző gyűjteményekben azonosított, és a korábbi, vonatkozó szakirodalomban nem szereplő, ebből kifolyólag nem vizsgált fülsztélék arra engednek következtetni, hogy ezek alkalmazása tovább élt egészen a római korig, használatuk Egyiptom határain túl is kimutatható.

A tárgy típusal alapszakos szakdolgozatomban keretein belül foglalkoztam ikonográfiai és vallástörténeti szempontból. Előadásomat a dolgozatban foglalt új eredmények bemutatása köré építem fel, melyek az újonnan azonosított darabok ismertetésén túl tartalmazzák a fülsztélék részletes ikonográfiai elemzését – beleértve a regiszterhatárokat, a körvonalakat, a *lunetták*, az ember-és istenalakokat, a színszimbólumokat, valamint a szövegek típusainak vizsgálatát –, mellyel korábban nem foglalkoztak. Mindezek mellett a tárgy típus funkciójával kapcsolatban felmerülő teóriákat és kérdéseket is ismertettem, amellyel foglalkozva állást, hogy a fülsztélék votív és mágikus szerepet egyaránt betöltöttek.

Vass Zóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Egy „nemzeti királyhymnus” – Vörösmarty Mihály Hymnusa

Előadásom témája Vörösmarty Mihály 1844-ben keletkezett Hymnus című költeményének kontextusa. Ugyanebben az évben lett a Kisfaludy-Társaság magánintézetből nyilvános intézet, sőt a két esemény szoros kapcsolatban áll egymással, ugyanis Vörösmarty Hymnusa a Kisfaludy-Társaság legitimációjának megerősítése céljából született meg.

Toldy Ferenc egy, a társaságnak címzett indítványban fejtette ki véleményét, miszerint a Kisfaludy-Társaság a királyi megerősítés révén magasabb pozícióba került, így fontos ezt valamilyen „emlékmunkával”, méghozzá egy „nemzeti dal”, egy „nemzeti hymnus” megírásával megörökíteni, amely bármely ünnepélyes alkalomkor énekelhető, a társaság nevéhez kötődik, illetve a nemzeti emlékezetben sokáig fennmaradna.

A Vörösmarty-Hymnus megírása a társaság elismerési folyamatának egyik eleme volt, de emellett az osztrák császári hymnusához, a Gotterhaltéhoz hasonló módon egy „nemzeti királyhymnus” szerepét is igyekezett betölteni. Babits Mihály ezen tények ismeretében a költeményt „lojális és opportunistá” szövegnek nevezi.

A művet keletkezése után nemsokkal Müller Ferenc megzenésítette, sőt a legitimáció újabb kísérleteként, 1845 szeptember 13-án a Nemzeti Színházban elő is adták. A szöveget több folyóirat is közölte, köztük a Társalkodó, sőt olyan esetről is van adatunk, miszerint a művet összetévesztették Kölcsey Ferenc Hymnusával.

Előadásomban tehát egy olyan jelenséget próbálok vizsgálni, amely a Vörösmarty-életmű kevésbé ismert szegmense, s bár Toldy Ferenc ösztönzésére, a Kisfaludy-Társaság legitimációjához kapcsolódott, megkísérelte a Gotterhalte magyar „változatát” megteremteni.

Béla Bálint (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A gyors kakukk és A vízholdolány: ember és természet viszonya Kollár-Klemencz László két novellájában

Kollár-Klemencz László 2015-ben jelentette meg első novelláskötetét *Miért távolodnak a dolgok?* címmel. A kötet novelláinak témája és az alcíme is (*új természetírások*) sugallja az ökokritika eszközeivel való interpretáció lehetőségét, azonban a megjelenés óta nem készült a novellákról ilyen jellegű elemzés. Az előadás célja, hogy a kötet két novelláját, *A gyors kakukkot* és *A vízholdolányt* ismertesse és hasonlítsa össze az ökokritika szemszögéből. A két novella eltérő módon jellemzi az ember és a természet viszonyát, az előadás ezeket az eljárásokat ismerteti és veti össze. Manapság az emberek életében kiemelt szerepet játszik a technológia, mely hatással van az ember-természet viszonyra is. A novellák szereplőinek életében is megjelenik a technológia, így az elemzésnek feladata elhelyezni ezt a harmadik elemet az ember-természet viszonyrendszerben,

megállapítani, hogy milyen módosító hatással van rá. Az előadás kitekintésként röviden megemlíti, hogy a kötet más novellái miként ábrázolják ezt a viszonyt, mely segítséggül szolgál ahhoz, hogy a kiválasztott két novellát az ember-természet viszony ábrázolása szempontjából elhelyezhesse a kötetkompozícióban.

Radnai Dániel Szabolcs (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Regionalitás, irodalomtörténet-írás és a 19. századi magyar irodalom

Jelen előadás alapját képező dolgozat egy készülő tanári mester szakos diplomamunka egyik fejezete, bevezető része. Tárnya és célkitűzése nem egy irodalmi mű vagy művészeti alkotás elemzése-értelmezése, hanem egy viszonynak – az irodalom és a regionalitás kapcsolatának – megvilágítása és egy hatékony fogalmi rendszer kialakítása. A dolgozat a nemzeti irodalomtörténet-írás szempontrendszerében háttérbe szoruló „regionalitás”-t általánosságban a földrajzi sajátosságok és az irodalmi intézményrendszer komplex összefüggéseiként kezeli. Célkitűzése, hogy röviden vázolja, milyen fogalmi rendszerek, diskurzusok állnak rendelkezésre a jelenkori irodalom- és kultúratudományban a regionális szempontok érvényesítéséhez (1); hogy bemutassa, a magyar irodalomtörténet-írás hagyományában miképp jelent meg a regionalitás mint szervezőelv (2); s végül, hogy példákat hozzon a 19. századi magyar irodalomból a regionális reprezentációk, narratívák jelenlétére (3).

Rálik Alexandra (Károli Gáspár Református Egyetem)

„nem én vagyok az: idegen”¹ - Baka István és Kovács András Ferenc „oroszverseinek” közös tere

A közelmúlt magyar költészetében sajátos helyet foglalnak el a leginkább Baka István nevével fémjelzett úgynevezett „oroszversek”. Baka *kvázi* lefordítva meg-, azaz kitalálta az orosz költő, Sztjepan Pehotnijt, majd végrendeletét megírva el is temette. Erdélyben ezután hozzá hasonlóan hívta életre Al. Nyezvanovot Király László, Vaszilij Bogdanovot Bogdán László, a legújabb oroszversekkel pedig a Kovács András Ferenc által tolmácsolt orvosköltő, Alekszej Pavlovics Asztrov hagyatéka szolgál.

Kovács András Ferenc orosz alteregójának monogramja az APA szót formázza, ahogy a kötetet magát is saját édesapjának ajánlja. Asztrov hagyatékában azonban leginkább csak a szó tágabb értelmében találkozunk az apamotívummal, hiszen az orosz *másik* nem egy hús-vér elődhöz képest, hanem az orosz költői előképek panteonjában helyezi el önmaga viszonyítási pontját. Különös csavarja a szerepjátéknak, ahogyan az Asztrov álarca mögé bújó Kovács már a kötet első fejezetének mottói között Mandelstam és Jeszenyin után Pehotnijt, és így vele

¹ Oszip MANDELSTAM, *Nem voltam én soha* (ford. Lator László) = O. M., *Sófényű csillagok*, Móra–Talizmán, Budapest, 1991, 139.

együtt a Pehotnij álarca mögött rejlő Bakát idézi meg. A leginkább az orosz líra ezüstkorában mozgó kváziéletmű saját helyét tehát egyszerismind épp önnön fikatív, paradox módon mind az orosz, mind a magyar költészetben otthontalan metszetében határozza meg.

„Talán csak annyit, hogy nem én, hanem ő volt az, aki kitalált magának engem, hogy végre, legalább magyar nyelven, de megszólalhatson”, írja Kovács az Asztrovot leleplező vallomásában. Előadásomban a *Sztyepan Pehotnij testamentuma* (1994) és az *Alekszej Pavlovics Asztrov hagyatéka* (2010) című kötetekben megszólaló orosz alteregók viszonyát vizsgálom egymás, valamint az orosz költőelődök által jelzett utak mentén.

Gombos Brigitta (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

„Keresse fel La Fontaine urat, és mondja meg neki, hogy nyalja ki a seggem” – Hajnóczy Péter és az abszurd poézise

Dolgozatomban a magyar irodalmi kánon egy fontos alakjának, Hajnóczy Péter műveit vizsgálom meg saját *camera obscurámon* keresztül. A fő vonalat hipotézisem képezi, miszerint Hajnóczy írói stílusát az *abszurd* adja. Ennek bizonyítására olyan irodalomelméleti tanulmányokat, esszéket választottam, amik a sajátos metaforaképzéssel, annak tulajdonságaival foglalkoznak, valamint külön értelmezem az abszurd jelenségét, miként jelenik meg az irodalomban, végül az abszurdot mint metaforát kontextusba helyezem Hajnóczy szövegeivel. Ezt a kontextust kategorizálom, vagyis megvizsgálom, hogy az egyes szövegek esetében a közlési szándék milyen hangulati környezettel jár. A teljesség igénye nélkül elemzem az életmű egy-egy remek példányát úgy, mint *A halál kilovagol Perzsiából*, *Jézus menyasszonya*, *A hangya és a tücsök*, *A kecske*, *A latin betűk*, *A szekér*, *A pipacs*, *Ki a macska?* *A véradó*. A válogatás során figyelembe vettem, hogy a megjelent kötetek legalább egy művel képviseltessék magukat, ez alól kivételt képeznek filmforgatókönyvei, drámái, szociográfiája.

Ballagó Márton (ELTE Eötvös József Collegium)

Archívum és emberi emlékezet Ottlik Géznál

Az előadásom tárgya Ottlik Géza *A Valencia-rejtély* című műve, amelynek új értelmezését kívánom adni. Az elemzés egyfelől az intermedialitás műben aktualizált jelenségére összpontosít, másfelől az archiváló technikák és az emberi emlékezet szövegben megjelenő konfliktusára.

A Valencia-rejtély az intermedialitás jelenségére is épít, hiszen műfaji szempontból eredetileg egy rádiójáték szövegválogatásának készült. Amikor nyomtatásban megjelenik, alcímében „Hang- és képsor” egyedi műfajmegjelölést hordozza. Az azonos című kötet két másik novellát, vagyis elbeszélői irodalmi alkotást is tartalmaz. Ez a kontextus, valamint a kötet paratextusai azt az olvasói elvárást keltik, hogy egy elbeszélő prózaművet olvassunk. Ha az elbeszélő prózamű

műnemén keresztül értelmezzük, akkor azon belül is bonyolult, több műfaji sajátosságot ötvöző – pl. természettudományos krimi – alkotással van dolgunk. Ha tekintetbe vesszük, hogy a műből filmadaptáció is készült, sőt a művet színre is vitték, akkor ez csak erősíti az intermedialitás elemzői perspektíva jogosságát.

A szöveg tematikus szintjén megjelennek technikai médiumok: a cselekmény korábbi magnófelvételek visszahallgatásán és kiértékelésén alapul, miközben végső soron az emberi hangot tároló archívum és az emberi emlékezet működésmódjai közötti szakadék áthidalására tett kísérletet mutatja be. Milyen archiválási technikával lehetséges-e, ha egyáltalán, az emberi érzelmeket és hangulatokat megőrizni és az emlékezés tárgyává tenni? Mennyiben lehet meghatározni „az emberit” a különböző archívumok működése felől?

Kárpáti Bernadett (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Testreprezentációk Tompa Andrea *A hóhér háza* című regényében

Előadásomban Tompa Andrea első, 2010-ben megjelent regényében, *A hóhér házában* vizsgálom a test reprezentációit, és a testhez fűződő különféle diszpozíciókat, jelentéstartalmakat. A regény olvasható a középpontjában álló „lány” – ahogyan az elbeszélő némileg eltávolító gesztussal rendre utal rá – fokozatos öntudatra ébredésének és autonóm felnőtté válásának történeteként úgy mint családregényként, vagy akár Kolozsvár-regényként, hiszen az „alulnézetből” elbeszélte személyes történetek mentén egy plasztikusan ábrázolt várostabló is rajzolódik. Tompa Andrea prózaszemlélete azt mutatja, hogy olyan nézőpontot igyekszik megtalálni, amelyben láthatóvá válik, hogy maga az elbeszélő vagy fokalizátor karakterek is felelősek a történetekért, sőt, az elnyomó rendszer és a benne élők között kölcsönös függőségi viszony tételeződik. Az előadásban tehát azt vizsgálom, hogy ez a függőségi viszony hogyan áll összefüggésben a testtel – elsősorban persze az elbeszélés centrumában álló kamaszlány testével –, milyen reláció mutatkozik a hatalom, az intézményesített megfigyelő- és kontrolláló társadalmi praxisok és a személyes, sokszor testi-érzéki tapasztalat, illetve emlékezet között.

Rideg Béla (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A traumatizált test Sofi Oksanen *Tisztogatás* és Polcz Alaine Asszony *a fronton* című regényében

A testek nemcsak hogy önmagukon túlmutató világokra engednek következtetni, de arra is rá kellett jönnöm, hogy ez az önnön határaikon való túlmutatás, ami egyszersmind a határok elmozdulása maga, a testek „mibenlétének” lényegi mozzanata.
(Judith Butler: *Jelentős testek*)

Előadásomban a címben közölt műveket elemzem a test szempontjából. A roncsolt, traumatizált test megjelenítése mindkét szöveg narratívájában fontos

szerepet kap, s ábrázolásmódjukban hasonlóságok figyelhetők meg. A regényekben megjelenő erőszak egyszerre testi és történeti: történelmi traumák következtében (Sofi Oksanenél Észtorozság Szovjetunióba olvadása, Polcz Alainénél a II. világháború, szovjet bevonulás) testi síkon is megjelenik a nők ellen elkövetett (szovjet) erőszak.

Előadásomban reflektálni szeretnék a testi traumák hatására módosult tudatállapotok reprezentációira a regények kapcsán, valamint arra a megállapításra, hogy tudat a test meggyalázása hatására *máshogy* kezd el működni: „kikapcsol”, megszűnik; transzformálja a tér-idő síkokat, s önmaga (testi-tudati) valóságát is megkérdőjelezi. Előadásom másik irányvonala a trauma elmondhatóságának/ elmondhatatlanságának kérdésére irányul.

Budai Csilla Mariann (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A hatalom teste. Motívumvizsgálat kortárs regényekben

A rendszerváltás óta eltelt idő lehetőséget teremtett az alkotók számára, hogy az íráson keresztül megfogalmazzák, megmutassák mások számára is, hogyan épül fel, milyen hangulatú és miképp működik egy diktatúra. Az általam vizsgált szerzőkben közös pont, hogy mind megtapasztalták valamilyen módon ezt a hatalmi struktúrát, és tapasztalataikat a széles közönség érdeklődését is elnyerő formában képesek voltak rögzíteni.

Természetesen az időbeli keretek nem teszik lehetővé, hogy a diktatórikus hatalom minden formáját, megjelenési módját és regényekben megjelenő jellemzőjét elemzés tárgyává tegyem, ezért jelen előadásom célja csupán annak megmutatása, miképp és hányféleképp kaphatnak testet a hatalmat képviselő, reprezentáló alakok.

A hatalom birtokosainak megjelenése, testeik összetevői és tulajdonságaik magában hordozzák az általuk képviselt végletekig hierarchikus társadalmi-politikai rendszer alapvetéseit, céljait, stratégiáit. Jelen előadásomban tehát a testek, azon belül is a hatalmi pozícióban megjelenő testek kerülnek fókuszba többek között Tompa Andrea, Bodor Ádám és Dragomán György regényeiben.

Dobos Barna (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

Az anekdotikus beszédmód értelmezési lehetőségei (Ovidius: *Fasti* 6, 395–416)

Előadásomban Ovidius *Fasti* című művének hatodik énekéből azt az epizódot teszem meg elemzésem tárgyává, amikor a költő a *Via Nován* sétálva meglát egy római matrónát, aki mezítláb sétál a forgalmas úton, majd egy közelben lakó anyóka a hely, mégpedig a *forum Romanum* egykori állapotát, az épített környezet múltját beszéli el. A hat énekből álló didaktikus költeményben, mely a római ünnepeket, szokásokat, valamint az azokat jelölő csillagképeket teszi meg központi témájává, a narrátori hangok síkszínűsége a befogadót a textus labirintusába csalva elbizonytalanító gesztusokkal a narrátor tudását újra és újra

megkérdőjelezzük. A költő korábbi (eroto)didaktikus költeményeiben megkérdőjelezhetetlen tudás birtokosaként jelent meg a hallgatóság előtt – azt saját tapasztalataira alapozva –, viszont a *Fastibus* az elmondottak hitelességét igazolandó az adott ünnepekhez kötődő istenségeket kérdezzeti, olykor pedig ismerőseitől, a római városi vagy vidéki életet reprezentáló karakterektől tesz szert ismeretekre. Van, hogy egy ünnep eredetéhez több isten is megoldásokat kínálna, de a költő nem mer választani közöttük. Ebbe a sorba illeszkedik a tárgyalandó epizód, amelyben legalább négy, vagy annál is több idősíkot lehet elkülöníteni, mellyel a narráció összetettségét is szemléltethetjük. A személyes, a közösségi és a poétikai emlékezet mellett a költemény elbeszélésének jelen ideje is egymásra rétegződik. Az elbeszélte epizód leginkább anekdotikus modalitása Horatius *sermóival* teszi összeolvashatóvá azt, másrészt a már említett poétikai emlékezet Propertius és Tibullus elégiáit mint intertextusokat mozgósítja. Elemzésemben e hálózat felfejtését is megkísérlem.

Gaál Gabriella (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Metsző röntgenképek Szvoren Edina és Tóth Krisztina prózaköteteiben szereplő (szöveg)testekről

Az előadás Tóth Krisztina *Vonalkód* és *Pixel*, valamint Szvoren Edina *Pertu és Nincs, és ne is legyen* című prózaköteteit vizsgálja. A komparatív elemzés elsősorban a művek és szerzők közötti hasonlóságokat igyekszik feltárni, ennek érdekében korporeális narratológiai megközelítésből indul ki. A vizsgálódás tárgyát képezi, hogy a novellákban megjelenő szereplői testek hogyan kezdenek el beszélni vagy másképpen: mit képesek elbeszélni, illetve hogyan válnak jelentőssé. A kutatás számos más tudományterületet is érint mint genderelméletet, kulturális antropológiát és irodalmi szociográfiát.

Zalatnay Lídia (Eötvös Loránd Tudományegyetem)

A felejtés hagyománya – kánon, narratíva és kulturális emlékezet a feminista kritikában

Előadásom első felében a kulturális emlékezet terminusának és funkciójának történeti változásait vázolom fel a korai magaskultúrák assmanni leírásától indulva, mérték, modell, szabály és lista fogalmainak mentén. Áttérve az irodalmi kánonra elsőként a marginalitást és ennek potenciális tudásforrásként történő értelmezését vizsgálom posztkolonialista és feminista elméletek alapján. Kitérek azokra a tényezőkre is, amelyek felejtés és kisajátítás irodalmi praxisában a leginkább meghatározóak voltak, és amelyek a kánonkonceptió perspektívájának kitágítását is eredményezik. Előadásom második felében múlt és identitás rekonstrukciójához kapcsolódóan a történeti narratíva identitásképző szerepének feminista kritikában történő jelentőségét, valamint az esszencialista és a relativista nézőpontok eltérő kritikai szemléletét és eljárásait összegzem. Előadásomat a női

irodalmi hagyomány problematikus terminusának, valamint az alternatív kánonoknak és a kánonok alternatíváinak felvázolása és elemzése zárja.

Fazekas Andrea (Debreceni Egyetem)

Elhasználódott életek - Berniczky Éva Szerencseyökér című novelláskötetéről

Előadásom keretén belül az intellektuális kortárs magyar prózairodalom kárpátaljai képviselőjének, Berniczky Évának a 2018-ban megjelent *Szerencseyökér* című novelláskötetét mutatnám be. Nem kívánok hosszabban kitérni a művek narratológiai, illetve mágikus realista és női jegyeinek a vizsgálatára, inkább a kötet általánosabb bemutatására szorítkozom.

Az író nő a 90-es évek végétől publikál főleg novellákat. *A tojásárus hosszúnappja* című kötet (2004) után vált a modern magyar irodalom egyik ígéretes prózaírójává. Az egyénien mágikus hangvételű novelláskötet után 2007-ben megjelent *Méhe nélkül a bába* című novellákból összefűzött regénye. 2010-ben *Várkulcsa* című novelláskötete a Magvető Könyvkiadó gondozásában jelent meg, amely már sokkal kiforrottabb műveket tartalmaz, de a többi írásaihoz hasonlóan ez is egyszerre könnyfakasztó és olykor nevetető. Nyolc év hallgatás után idén jelent meg válogatott és új novellákat tartalmazó kötet a *Szerencseyökér*. Huszonhat történetet tár elénk bámulatosan lírizált írástechnikájával az író nő. A kárpátaljaiak hétköznapi életét, világlátását, nyelvi sokszínűségét, szellemi sajátosságait tükrözi, emberi sorsokat jelenít meg, amelyek olykor épp az abszurd élethelyzeteik által válnak hitelessé. Bár más és más szereplőről van szó, egy dologban nagyon hasonlítanak: mindannyiuk élete elhasználódott, nincs lehetőségük a változtatásra, lidércek pedig örökre kísértik őket.

Karácsonyi Krisztina (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A magyarországi lovári dialektus néhány mondattani sajátossága

Előadásomban arra vállalkozom, hogy – ahogyan az a generatív nyelvészetben bevett szokás – egyetlen anyanyelvi beszélő nyelvi kompetenciája alapján bemutassam egy magyarországi oláh cigány nyelvjárást, a Baranya megyében beszélt lovári néhány mondattani sajátosságait, és összevegyem azokat a környező többségi nyelvvel, azaz a magyar mondattani jellemzőivel. Előadásom – a téma komplexitása és feltérképezetlensége okán – nem tárgyalja az összetett mondatokat.

A prezentáció elején ismertetem a kurrens nemzetközi szakirodalmakat, amelyek elméleti nyelvészeti – elsősorban nyelvtörténeti és morfoszintaktikai – szempontból vizsgálják a lovárit, ilyen módon ismertetve a dialektust; valamint a máig egyetlen magyar nyelvű, oláh cigány nyelvjárások mondattanával foglalkozó munkát is. Ezt követően röviden ismertetem adatgyűjtésem módszertanát, majd a konkrét gyűjtött nyelvi adatokat, melyeket mindvégig generatív nyelvészeti

szempontból releváns kategóriák szerint mutatok be. Végül az adatokból levonható lovári mondattani sajátosságokat tárgyalom majd.

Zágorhidi-Czigány Domonkos (ELTE Eötvös József Collegium)

Az etika önállóságáról – metafizikai megfontolások a kortárs analitikus szabad akart-vita kapcsán

A kortárs analitikus metaetikában a szabad akarat és a morális felelősség kapcsán zajló vita több helyütt is olyan tendenciákat mutat – nyíltan vagy rejtve –, melyek értelmében a vitatott jelenségek jó részét a filozófia más diszciplínáinak kellene kezelnie, vagy egyenesen más tudomány területére utalná át a problémákat. Mindeközben a filozófiai nézetkülönbségek elemzése is könnyen vezethet szkeptikus állásponhoz – komoly érvek szólnak amellett, hogy semmilyen filozófiai nézett sem tartható, bármilyen álláspontra helyezkedjünk is egy vitában, konzisztensen úgysem tudunk érvelni mellette. Előadásomban amellett érvelek, hogy ezek a kételyek az etikát – természetéből fakadóan: szoros kapcsolatban áll mindennapi gyakorlatainkkal – nem érintik, ráadásul vannak független érveink is etikai nézeteink megtartása mellett.

Ezekből a belátásokból pedig olyan megfontolásokhoz juthatunk, melyek segítségével az első problémára is választ adhatunk. Azaz jó okunk lesz az etikai problémákat továbbra is a saját területükön kezelni, s az etikát saját jogán művelnünk. Ezeket a nézeteket a kortárs metaetikán belül, meglátásom szerint, a revizionista állásponttal lehet a legjobban összekapcsolni – vagyis úgy gondolom, az etikai fogalmaink újragondolása és az etika önállóságának védelmezése bizonyos értelemben együtt járnak.

Császár Andrea (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

A szabadság kérdése Hannah Arendt filozófiájában

„Mi a szabadság?” – ezt a kérdést teszi fel Hannah Arendt a *Múlt és jövő között. Nyolc gyakorlat a politikai gondolkodás terén* című, elsőként 1961-ben kiadott írásának negyedik fejezetének címében, melynek megválaszolását először reménytelen vállalkozásnak minősíti. Az 1967-ben keletkezett, *Freedom to be free* (A szabadság, hogy szabadok legyünk) esszéjében ugyanakkor már a tartós emberi szabadság megalapozására tett kísérletet. Az Arendt által használt szabadság kifejezés mindig a nyilvánosságban megvalósuló, politikai szabadságra vonatkozik, ahol is arra mint az ember belső képességére tekint és mint politikai realitásra, mely azonos az emberek közötti mozgástérrel, nem velünk született, hanem az emberek közötti kapcsolatrendszerrel jelöli. A szabadság az emberi diverzitás és együttélés mesterséges intézménye, melyhez elengedhetetlen a politika mint a szabad közösségi élet szférája. Arendt számára ugyanakkor a kezdet (natalitás) az ember legfőbb képessége; mely politikailag az ember szabadságával azonos. Előadásomban ennek az összetett politikai szabadságfogalomnak a vizsgálatára

vállalkozom a már említett írások és *A forradalom* (On revolution) című 1963-as kötet segítségével. Végző soron arra keresem a választ, hogy az arendti szabadság fogalom mint egyetlen politikai valóság megalapozza-e a Arendt natalitás filozófiáját és hozzájárul e a modernitás alapvető tapasztalatához?

Lengyel Emese (Debreceni Egyetem Bán Imre Kultúratudományi Szakkollégium)

A víg özvegy (1905) Vilja-dalblokkjának tartalmi- és funkcióváltozása a filmadaptációkban

Előadásom tárgya a bécsi-magyar operettirodalom kiemelkedő darabja, az 1905-ben bemutatott *A víg özvegy* (*Die lustige Witve*). Lehár Ferenc zeneszerző, Viktor León és Leo Stein librettisták, Hanna és Daniló szerelmének beteljesedése mellett, a dialógusok szintjén reflektálnak az aktuális politikai és társadalmi történésekre. A nőközpontú dramaturgia és operettszerkezet az Osztrák–Magyar Monarchiában jól ismert dalmáciai népeletből, hiedelemvilágból is építkezik: a vila vagy vilja alakja köré szerveződik egy dalblokk. A vilja-motívum meghatározó az eredeti operettanyagban, hiszen a primadonna és a bonviván kapcsolatán túl felfejthetjük a másodlagos jelentését, funkcióját is, azonban az 1934-es, 1952-es és 1962-es filmes adaptációkban számos változást eszközölnek a készítők, mely következtében ez a dalblokk tartalmi- és funkcióváltozáson megy át, valamint megváltozik a szereplők pozíciója is. A médiászöveg elemzése során rögzítem ezeket a módosulásokat, majd arra teszek kísérletet, hogy megfejtsem, mi lehetett az alkotók fő motivációja, amikor a mozgóképes adaptációkban eltérnek az eredeti operettszerkezettől.

Pintér Katalin Gyöngyi (SZTE Eötvös Loránd Kollégium)

A klímaváltozás elleni küzdelem és a politika

Az éghajlatváltozás ma az egyik legsúlyosabb világméretű kihívás, amelyet már évtizedek óta nem tud megfelelően kezelni az emberiség, ezért a helyzet egyre csak romlik.

Előadásom alapja az ENSZ éghajlatváltozás területén történő tevékenységének bemutatása az első konferenciától, napjainkig. A legfontosabb konferenciák, intézkedések, illetve olyan politikai események bemutatása a cél, melyek az egyes időszakokban a sikeresség útjában álltak. Az Európai Unió tevékenységét külön kiemelem, mivel érdekes lehet megvizsgálni, hogy az új tagországokkal való bővülés milyen új kihívások elé állította a szervezetet. Az Egyesült Államok hozzáállását is szemléltetni fogom, különös tekintettel a legutóbbi elnökválasztásra, ezzel kiemelve, hogy a politikai-gazdasági érdekek megváltozása hogyan áll a klímaváltozás elleni küzdelem útjában.

Petrovszki László (SZTE Szegedi Politológus Hallgatók Egyesülete)

Megyei jogú városok polgármestereinek és egyéni országgyűlési képviselőinek inkumbenciája 1994-2014 között

Az inkumbencia politikatudományban alkalmazott fogalma szerint az inkumbens, azaz a hivatalban lévő politikus, előnnyel indul a következő választásokon kihívóival szemben. A jelenség jellemzően a politikus személyes jelenlétéből fakad (Papp Zsófia, 2016), így legjobban egyéni választókerületi rendszerekben vizsgálható. Magyarországon többek között e módszer alkalmazható az országgyűlési választások egyéni választókerületi ágára, valamint a közvetlenül választott települési polgármesterekre. A hazai politikatudomány megállapításai szerint a polgármesterek tekintetében az inkumbencia erősen jelen van (Kozma Viktória-Kumin Ferenc, 2010).

Tanulmányomban a megyei jogú városok polgármestereinek inkumbenciáját hasonlítom össze e települések egyéni országgyűlési képviselőivel. Hazánkban az egyéni választókerületek nem egyeznek meg a megyei jogú városok területével: egyéb környező települések tartoznak hozzájuk, vagy több egyéni választókerületre vannak osztva. Ebből az állapotból kiindulva szükséges megállapítani az országgyűlési választások alkalmakor a megyei jogú város területén inkumbens szavazatok számát. Vizsgálódásom tárgyának azért a megyei jogú városokat tettem meg, mert közel azonos lélekszámú választópolgárt fednek le, mint egy egyéni választókerület.

Összehasonlítom, hogy a két választástípusban mennyi az inkumbens szavazatok aránya, valamint hányszor győz a regnáló jelölt. Megvizsgálom a kijelölt időszakban pozícióba került polgármesterek és képviselők számát, így következtetve a két választástípus politikai tendenciakövetésére. Ezen felül vizsgálom, hogy milyen hasonlóságok, különbségek és anomáliák figyelhetők meg a két tisztviselő-választástípus inkumbencia vizsgálata során.

Süli Szabina Mercédesz (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

„Bukott kémekek” a szocializmusban – Értékezés a Rimner Gábor-ügy részleteiről

A titkosszolgálatok vizsgálatának feléledése mindig valamilyen nagy politikai megrázkódtatáshoz, rezsimváltáshoz köthető. Az új elit önlegitimálásának eszköze legtöbbször az elődök kétes ügyeinek kitergetése, annak korrupst, gonosz, kegyetlen vonásainak felfokozása. Ebben a tekintetben az új hatalom az igazságosztó szerepében tetszeleg.

A rendszerváltás kapcsán teljesen jogosan hasonlóra számítunk, de ezzel szemben Magyarország esetén valamivel másabbnak tűnik a helyzet. A sajtó sikerhajtás botránykeltésén, valamint az ellenzéki politikusok arra irányuló törekvésén, hogy a választópolgárokat saját táborukba édesgessék, túl kijelenthető, hogy Magyarország az egyetlen olyan posztkommunista ország, ahol nem történt meg az előző rendszer kétes ügyeivel való el/leszámolás.

Előadásomban arra keresem a választ, hogy az ún. NATO-kémek megítélése a rendszerváltással miért nem kapott ellentétes előjelet, és miért nem történhetett meg ez idáig az oly sokak által követelt rehabilitálásuk.

Vizsgálatom fókuszában ezúttal Rimner Gábor esete áll. A vonatkozó cikkek, filmanyagok, valamint az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárában fellelhető anyagok két, eltérő kémtörténetet tárnak elénk. A bennem felmerülő kérdések megválaszolása érdekében, személyesen kerestem fel az egykori kémeket.

Szekeres Tamás (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Közvetlen kompromisszummentesség – a népszavazás intézmények előnyei és hátrányai

A népszavazás a demokrácia eredeti elveinek, a többségi döntéshozatalnak, és a népszuverenitásnak a legdirektebb megtestesülése, azonban a modern korban kialakult képviselői demokrácia rendszerében kivételesen alkalmazott, komplementer intézménnyé vált. A közvetlen demokrácia különböző formáit számos állam használja, mindazonáltal nem tartozik a gyakran alkalmazott politikai eszközök közé (kivéve Svájcban).

Több ok áll a mögött, hogy a népszavazás általánosan nem képezi részét a mindennapi politikai életnek, bár a közvetlen demokrácia elvi szinten egy eszményi megoldás a tömegek döntésbe történő bevonása által, ennek kivitelezése nem minden esetben meggyőző erejű. Hiába gondolunk a népszavazásra úgy, mint a kormányzat külső ellensúlyára a parlamentáris rendszerekben, gyakran kritikák tárgyát képezi olyan szempontok szerint, mint a szuverenitás, hatáskörök, legitimitás, a kontrollszerep, az egyenlőség biztosítása, informatív jelleg, mobilizálás, kompromisszumkészség. Itt nem a nép politikai szerepét idealizáló, vagy éppen elitista lealacsonyító nézetek ütköznek, hanem egy tömegeket megmozgató szavazási mód létjogosultsága, alkalmazásának elvi alátámasztásai, illetve buktatói, valamint levezetésének mikéntje kerül a vita középpontjába. Az intézményhez kötődik azon problémafelvetés is, miszerint a népszavazás csupán eszközzé silányult a politikai szereplők kezében, és valójában a voksolások a feltett kérdéstől független érdekérvényesítésről szólnak.

Előadásomban a közvetlen demokrácia rövid tipológiai ismertetése után a népszavazás alkalmazása melletti és elleni érveket veszem sorra, majd az eszközként való használatára is kitérek.

Benkó Márk (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Változó perspektívák. A Brexit hatása az Európai Unió biztonság- és védelempolitikájára

Az Európai Unió jövője körüli kérdéseknek szignifikáns részét képezik a jelenleg is zajló Brexit-tárgyalások az Egyesült Királyság és az Unió között. Nagy-Britannia, mint az európai kontinens egyik legnagyobb gazdasági, diplomáciai és katonai

hatalommal rendelkező állama példa nélküli feladat elé állítja az európai integrációs szervezetet. Jelen dolgozat legfontosabb vizsgálati tárgya a kiválás okozta változások mind brit, mind európai szintén. A szigetország védelempolitikájában a hagyományosan szoros angolszász szolidaritás és együttműködés további erősödése várható, ám a teljes izoláció az európai biztonság- és védelempolitikától már csak geopolitikai okokból sem feltételezhető; várhatóan az együttműködés egy új struktúra keretein belül folytatódni fog. Az Európai Unió elveszíti egyik nukleáris hatalommal bíró tagországát, annak minden, nem elhanyagolható méretű katonai, hírszerzési és infrastrukturális potenciáljával együtt, ugyanakkor a britek, mint az uniós KKBP mélyítésének egyik legnagyobb gátja kiesésével lehetőség nyílik a gyorsabb ütemű fejlődésre és hatékonyabb biztonságpolitikára. A vizsgálódás során számolni kell továbbá az Egyesült Államokkal, vagy épp Franciaországgal és Németországgal is. Álláspontjaik és ambícióik tagadhatatlanul meghatározó befolyással bírnak a Brexit-tárgyalásokra.

Pintér Tibor (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Az al-Shabaab és a somáliai klánrendszer kapcsolata

Afrika Szarvának legkritikusabb pontja biztonsági szempontból Szomália. 1990-től anarchia uralkodott, különféle milíciák és szövetségek csaptak össze egymással a polgári lakosságot sem kímélve. Ekkor nemzetközi jogi értelemben a *bukott állam* kategóriába süllyedt az ország.

Az új évezred beköszöntével az Iszlám Bíróságok Szövetsége vált az uralkodó hatalommá Szomáliában, azonban uralmuk rövid életűnek bizonyult, hiszen egy intervenciós tömörülés véget vetett ennek. Ekkor lépett a színre az al-Shabaab. Ez a szervezet máig meghatározó, bár 2011-hez képest jelentős területi veszteségeket szenvedtek. A másik fontos elem maga a klánrendszer, ami az egész somáliai társadalmi életet behálózza és irányítja. Kettejük kapcsolata ma már igencsak jelentős, hiszen ahhoz, hogy ma bármely hatalom erős maradjon Szomáliában, nélkülözhetetlen a klánrendszerhez való alkalmazkodás. Az al-Shabaab ezt hamar felismerte, azonban ez a viszony igencsak sérülékeny.

Dolgozatom lényegi kérdése, hogy az al-Shabaab túl tudja-e szárnyalni a klánrendszert, ahogy azt létrejöttekor hangoztatta, illetve a jelenlegi kormánynak milyen lehetőségei vannak a szervezet felszámolását illetően.

Varga Zsolt (KRE Biztonságpolitikai Szakkollégium)

Szovjet-orosz érdekek Szíriában

A Baász párt hatalomra jutását követően Szaláh Dzsadíd oly mértékben kötelezte el magát Moszkva felé, hogy felmerült róla, hogy a KGB ügynöke. Hafez el-Aszad próbálta ugyan csökkenteni a szovjet befolyást, de gyorsan rá kellett döbbsennie, hogy biztos segítségre csak a szocialista blokkból számíthat.

A Szovjetunió igyekezett magához kötni a damaszkuszi vezetést. Katonai segítségnyújtás, partnerségi kapcsolatokon keresztül és gazdasági kapcsolatokkal erősítette befolyását.

Gorbacsov hatalomra kerülése után Moszkva hátrébb lépett, támogatásért valutát kért. A Szovjetunió felbomlását követően a putyini adminisztráció megjelenésig lanyhuló viszony jellemezte a szír-orosz kapcsolatokat.

Putyin elnök nagyhatalmi törekvései számára kiemelkedő, hogy jelen legyen a térségben, nem különben nagy jelentőséggel bír a tartuszi kikötő.

Az orosz-szír gazdasági kapcsolatok sem elhanyagolhatóak, beleérthetjük Szíria államadósságát Moszkva felé, melynek jelentős részét ugyan elengedte Putyin, de a fennmaradó sem elhanyagolható.

A fent leírtak alapján érthető, hogy az ún. Arab tavasz kirobbanása után szoros maradt a kapcsolat a két állam között. Putyin továbbra is befektet Szíriába, Aszad pedig igyekszik megfelelni Moszkvának, hiszen ez túlélésének záloga.

Halasi Gábor (Budapesti Corvinus Egyetem Biztonságpolitikai Szakkollégium)

Az Unió szerepe a líbiai válságkezelésben

Az előadás bemutatja az Európai Uniónak a líbiai válságkezelésben betöltött szerepét. A prezentáció első felében az előadó röviden összefoglalja az Észak-afrikai országban zajló politikai válság háttérét. Ezt követően áttekintésre kerül annak a kérdése, hogy az EU rendelkezik-e olyan eszközrendszerrel, amely alkalmassá teszi a határain kívül történő válságok rövid és hosszú távú kezelésére. Az eszközök bemutatását követően az előadás kitér azon tényezőkre ismertetésére, amelyek fontossá teszik az Unió számára Líbia stabilitásnak mielőbbi megteremtését. Végezetül ismerteti a válságkezelés érdekében megtett konkrét európai lépéseket. Az előadásban a közös uniós fellépések ismertetése mellett bemutatásra kerülnek az egyes tagállamok által megtett konkrét lépések is.

Dús Pongrác (Wekerle Sándor Üzleti Főiskola Biztonságpolitikai Szakkollégium)

Haderó nélkül - a világ 16 fegyvertelen országa, védelmi együttműködések

A hadsereggel nem rendelkező országok legtöbbit két nagy szerződéses védelmi rendszerbe foglalhatjuk, mégis ahány állam, – majdnem – annyi történet. Álljon a hadsereg megszűnése mögött anyagi ok, az erőszak állami szintű elvetése, vagy nemzetközi szankció korlátozó hatálya, előadásomban bemutatom mind a tizenhat esetet és azok összefüggéseit.

Egyes országok döntésének háttérben rettenetes vérfürdő áll, mások azért határoztak így, mert felesleges kiadásnak bizonyult a védelmi költségvetés finanszírozása. Melyik államnak nincs hadserege, de rendelkezik a világ egyik legképzettebb drokkommandójával? Melyik országról mondhatjuk el, hogy a történelem során egyetlen háborúban volt érintett, de onnan is több katonával tértek haza, mint ahánnyal mentek? Melyiket támadta meg kétszer is a szomszédja

úgy, hogy sem a megtámadott, sem a támadó fél nem tudott a támadásról? Ezekre, és más érdekes kérdésekre adok választ.

Kührner László (ELTE Bibó István Szakkollégium)

Kiskorúak a semleges államban

A gyermekek tekinthetők a legnagyobb elnyomott csoportnak alapjoggyakorlás szempontjából, politikai szabadságjogaik pedig további viták tárgyát képezik.

A gyermekek alapjoggyakorlásának korlátozása melletti érvként szokás említeni a gyermek alacsonyabb ítélőképességét és a gyermek egészséges fejlődésének védelmét. Azonban hol ér véget a gyermek védelme és hol kezdődik a jó élet egy felfogásának ráerőltetése? A kettő közötti határvonal könnyűszerrel elmosódhat, éppen ezért a gyermekek szabadságjogait érintő bármely intézkedésnek szigorú kritériumoknak kell megfelelnie, mely kritériumok alapvető eleme kell, hogy legyen a semlegesség.

Az állam nem választhat a jó élet felfogásai között, szól a semlegesség elvének alapvetése. Ezt az elvet megfogalmazása óta számos kritika érte, sőt a semlegesség támogatói között is különböző felfogásokat találhatunk. Az elv különböző megfogalmazásait, valamint kritikáit áttekintve azonban számos megbékélhető ellentéttel, közelíthető állásponttal találkozunk.

Előadásomban a semlegesség rawls-i koncepcióját, valamint az arra született reflexiókat és kritikákat megvizsgálva kívánom megalkotni a semlegességnek egy olyan kritériumrendszerét, mely mind a semlegesség hívei, mind annak kritikusai számára elfogadható lehet. Ezután ezt a kritériumrendszert a gyermekek politikai szabadságjog-gyakorlásának kérdésén keresztül ültetem át a gyakorlatba.

Budai Mihály Egon (ELTE Bibó István Szakkollégium)

A Kúria szerepe az európai uniós munkajog érvényesülésében

Kutatásom azt mutatja be, hogy a Kúria érvelésében hogyan jelennek meg az európai uniós munkajogi normák. Ehhez a csúcsbíróság mint munkaügyi perekben felülvizsgálatot végző fórum által 2013. január 1-je és 2017. december 31-e között egyedi ügyekben hozott, jogerős és nyilvánossá tett határozatokat vizsgáltam. Az alapkörpusz méretére figyelemmel első lépésben a szövegbányászat metódusát használtam. A kortárs társadalomtudományok egyik gyorsan teret nyerő, ám a (hazai) jogtudományban még elenyésző számban alkalmazott módszeréhez a Python 3.7.1. programozási nyelven írott saját algoritmust használtam. Joggyakorlat-analízisem e része a meglévő kutatásokhoz képest ritkaság a jogesetek mennyisége és ezzel szoros összefüggésben a metodológiája miatt, s kifejezetten újdonság a munkaügyi fókusz miatt. A Kúria szerepe ez alapján meglehetősen korlátozott; amennyiben az 1533 szóba jöhető ítéletből elenyésző számú foglalkozik érdemben az uniós munkajogi szabályokkal is. Második lépésben e határozatok közül elemeztem négyet, főleg nyelvtani-

logikai, kisebb részben teleologikus értelmezéssel. Ez lehetőséget adott arra, hogy (puhatolózó jelleggel) néhány tendenciózus mintát tárhassak föl. Előadásom reflektál az Európai Unió Bírósága legfrissebb ítéleteire is. A lezárásban az elemzés továbbfejlesztésének néhány irányát vázoló fel.

Czabán Samu (ELTE Bibó István Szakkollégium)

Jog és pszichológia, egy új határterület lehetőségei

Daniel Kahneman izraeli-amerikai pszichológus 2002-ben közgazdasági Nobel-díjat kapott, Amos Nathan Tversky kognitív és matematikai pszichológussal közösen kidolgozott kilátásméletéért. A homo oeconomicusra építő közgazdaságtan és a modern pszichológia találkozásából létrejött viselkedés alapú iskola mára az egyik legprogresszívabb irányzata a közgazdaságtannak. Bár jogtudományi Nobel-díj nincs, egy fiktív valóságban valószínűleg hahotázás törne ki, ha ma azt mondanám, tíz év múlva nem egy nagy jogtörténész vagy híres eljárásjogász, hanem egy pszichológus fogja elnyerni azt. Pedig a jog és pszichológia összefonódása ugyanolyan tudományos forradalmat indíthat be, mint a pszichológia találkozása a közgazdaságtannal. A forradalmak mindig áldozatokkal járnak, ami tudományos szinten leginkább saját kishitőségünk és zártságunk feláldozását jelenti. A modern pszichológia bár önmagában a mai jogrendszer kritikája, annak nem ellensége, hanem számos gyakorlati, emberi sorsokra kiható korrekciója lehet. A jog lezáró típusú, jelenlegi formájában gyakran nem képes választ adni azokra a konfliktusokra, amelyeket kezelni hivatott. Eközben a pszichológia tudományának megjelenése és fejlődése alapvetően rombolta le azt az emberképet, amelyre jogi gondolkodásunkat és rendszerünket építettük. Olyan emlékezetre, észlelésre és egyéb kognitív folyamatokra vonatkozó modern kutatások jelentek meg a pszichológiában, amely a jog alapvető intézményeinek átstrukturálását teheti szükségessé.

Varga Dóra (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A házasság tényleg csak egy papír?

Ahhoz, hogy két ember szeresse egymást, nem szükséges a kapcsolatukat hivatalossá tenni. Ezzel egyre többen értenek egyet, hiszen az elmúlt évtizedekben folyamatosan nőtt az élettársi kapcsolatot létesítők száma. A statisztikai adatok alapján ráadásul a házasságok 70%-a 6-7 év után véget ér. Érthető, ha a fiatal párkapcsolatban élők pedig ezen információk alapján még inkább ódzkodnak a házasságkötés gondolatától. Mind az élettársi, mind a házassági kapcsolat alapja az érzelmi közösség, a gyakorlatban mindkettő pontosan ugyanúgy tud funkcionálni családtként. A kérdés az, hogy valóban ugyanazok a jogok illetik-e meg, illetve ugyanazok a kötelezettségek terhelik-e a házasfeleket, mint az élettársi kapcsolatban élőket. Előadásomban arra a kérdésre próbálok meg választ adni, a házasság valójában miért nem csak egy papír.

Németh Kornél (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A magyarországi politikai és jogi szocializáció differenciáltságának vizsgálati módszerei

A politikai és jogi szocializáció fejlesztésével kapcsolatban európai összehasonlításban hazánk erős elmaradottságot mutat. A témával kapcsolatban zajlanak, zajlottak kutatások, ám ezek egyike sem foglalkozik részletekbe menően a jelenség okaival, megoldási lehetőségekkel. Ilyen többek között a „Magyar Ifjuság Kutatás 2016”, a Kadlót Tibor által írt „Az Y generáció politikai értékrendje a régióban”, illetve Oross Dániel több munkája.

A további kutatás fontos előfeltétele megállapítani, hogy az országos átlagban gyenge szocializáció egységesen gyenge-e, vagy bizonyos földrajzi, képzettségbeli, témaköri törésvonalak mentén különböző mértékű az erőssége. Ahhoz, hogy ezeket a problémákat, mélyebb összefüggéseket kutatni lehessen, regionálisan elosztható, és a problémával több rétegben foglalkozó, egymással összehasonlítható adatokra van szükség.

Előadásomban bemutatom, hogy véleményem szerint milyen minta alapján, és milyen kérdésekkel lehetséges vizsgálni a magyarországi helyzet differenciáltságát, milyen módszerekkel közelíték a kérdéshez a kutatásban, illetve a várható törésvonalakat, és hogy azokra milyen tényezők alapján következtethetünk.

Lengyel Lea (ELTE Eötvös Collegium)

„A sok bánatot otthon hagytam”. Bécsi magyar hajléktalanok nyomában

2018 októberében folytattam kutatást bécsi magyar hajléktalanok és szociális munkások körében. Motivációm az adta, hogy munkám során egyre több hajléktalantól hallottam, hogy hosszabb-rövidebb időre Bécsbe utazik, mert ott minden jobb. Ez a fajta mozgás eleve érdekes, azonban mindenképpen szerettem volna magam is látni és megérteni, kolbászból van-e a kerítés.

Előadásomban a bécsi és budapesti hajléktalanellátó rendszer működését mutatom be, kitérve a különbségekre és hasonlóságokra. Az általam korábban megismert elbeszélések minden éjjel vetett ágyakról, háromfogásos ebédekről szóltak. Kitérek arra is, van-e ennek bármilyen ára, kell-e tudni mindehhez németül, kérnek-e speciális igazolásokat a nem osztrák állampolgároktól, szakosodott-e az osztrák ellátórendszer a magyar hajléktalanok tömeges (ha egyáltalán valóban számottevő a létszámuk) megjelenésére. Egyáltalán hogy és miből jut el egy magyar hajléktalan Bécsbe és hogy tölti mindennapjait, miből tartja fenn magát, érez-e megkülönböztetést a járókelők vagy a szociális munkások részéről magyarsága miatt.

Emellett bemutatom azt is, a magyar hajléktalanok milyen okok miatt döntöttek a Bécsbe való utazás mellett, ők maguk hogy értékelik a rendszerek szolgáltatásait,

mennyire érzik hátránynak magyarságukat, hogy látják jövőjüket, mennyire számolnak a hazatéréssel vagy a továbbutazással.

Fóris Norbert (Nemzeti Közzolgálati Egyetem Magyar Zoltán Szakkollégium)

A képernyőolvasó programot használó személyek hozzáférési lehetőségei a különböző elektronikai szolgáltatásokhoz

A látássérültek számára az egyik legnagyobb kihívást manapság talán az információszerezés jelenti. A technika fejlődési ütemének köszönhetően egyre több információ jut el hozzánk. Ebben a képernyő orientált világban egy látó ember számára sokszor elképzelhetetlen, hogy egy látássérült ember hogyan tudja használni a számítógépeket, vagy akár egy okostelefont. A folyamatosan elérhetővé váló új technológiai megoldások egyre több lehetőséget nyújtanak a digitális térben a felhasználóknak. A számos technológiai újításnak köszönhetően a fogyatékossgal élő emberek, köztük a látássérültek is lépést tudnak tartani. Kutatásom célja az volt, hogy felmérjem a valamilyen képernyőolvasó programot használó személyek számítógép- és okostelefon használati szokásait. Kíváncsi voltam a két legelterjedtebb képernyőolvasó program használati megoszlására, az iPhone készülékek elterjedtségére, valamint, hogy mire használják az érintett felhasználók okostelefonjaikat.

Adatfelvételi módszerként a hólabda módszert alkalmaztam. A megkérdezettek a valamilyen képernyőolvasó programot használó látássérültek csoportja volt (N=119). A kutatást – érintettsége révén – a szerző saját gyakorlati tapasztalata is segítette.

Főbb eredményeim azt mutatják, hogy a legelterjedtebb képernyőolvasó program a jaws. A válaszokból kiderül, hogy növekedett az iPhone készüléket használók száma. Az elektronikai szolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei egyre szélesebb körben érhetőek el az érintettek számára.

Összegezve tehát elmondható, hogy egyre több programot egyre több mindenre tudnak a megkérdezettek használni.

Dakó József (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Hogyan vélekednek a házi orvosok? - Kérdőíves vizsgálat a családorvosok alapellátást érintő véleményéről

A társadalombiztosítás alrendszere az egészségügy, ezen belül a házi orvosi alapellátás ténylegesen mindenkit érintő kérdéskör, ugyanis az állampolgárok többsége a családorvosán keresztül érintkezik az egészségügyi ellátórendszerrel. Ezért sem mindegy az, hogy az alapellátásban dolgozó orvosok hogyan vélekednek a munkájukat érintő aktuális szabályozási, finanszírozási kérdésekről, a házi orvosi szakma megítéléséről, presztízséről, az orvostársadalom idősödéséről és ezzel összefüggésben az utánpótlás hiányáról.

A kérdés vizsgálatához a survey módszert találtam a leginkább megfelelőnek, online kérdőív segítségével vizsgáltam a házi orvosok attitűdjét, elsősorban a fent említett kérdéskörök, ezen túl az egészségpolitika, a hálapénz megítélésével kapcsolatban.

Előadásomban egy rövid elméleti bevezető után kutatásom jelenlegi állapotáról szeretnék beszámolni, hangsúlyt helyezve azokra a kirajzolódó kutatási eredményekre, amelyek első hallásra ugyan meglepőnek tűnhetnek, de megkíséreltem a házi orvosok álláspontja mögötti mélyebb összefüggéseket megvilágítani. Szeretnék kitérni arra és kiemelni azt, hogy habár az orvosi társadalom egy külső szemlélő számára homogénnek tűnhet, azonban bizonyos demográfiai-gazdasági-társadalomföldrajzi tényezők az ő véleményüket is jelentős mértékben tudják befolyásolni.

Mészáros Mercédesz (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Árfolyammodellzés nem konvencionális monetáris politikák mellett

A 2008-as subprime válságot követően a hagyományos monetáris politikai eszköztár alkalmazása nem bizonyult hatékony stratégiának a válságkezelésben. Ennek következményeként a kedvezőtlen helyzetbe került jegybankok a pénzügyi helyzet stabilizálása érdekében új, nem szokványos instrumentumok bevezetéséhez fordultak, melyek jelentős hányada sikerrel orvosolta a felmerült problémákat.

Kutatásom során azt vizsgáltam, hogy a nem konvencionális jegybanki eszközök alkalmazása hatással volt-e a devizaárfolyamok alakulására, a kamatparitás teljesülésére. Kérdéseim megválaszolását 7 európai jegybank 2007 és 2018 közötti tevékenységének tanulmányozásával, negyedéves adatok felhasználásával ökonometriai vizsgálatokra alapoztam, amely során dinamikus panel regressziók által elemeztem a teljes mintát és annak csoportosításait is, az előzetesen megfogalmazott empirikus modelljeim tesztelésével. Eredményeim alapján kijelenthető; a vizsgált központi bankok esetében az unortodox monetáris politika követése rövidtávon szignifikáns hatást gyakorolt a devizaárfolyamokra, viszont a kamatparitás elve nem teljesült mellettük.

Tóth Balázs (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A belső kontrollrendszer szerepe az államháztartásban

Az elmúlt években egyre nagyobb figyelem középpontjába került az államháztartás hatékonyságának növelése, annak gazdálkodásának javítása. Ennek hatására a belső kontrollrendszere is nagyobb nyilvánosságot kapott, az utólagos ellenőrző, monitoring tevékenységek mellett az erőforrások felhasználásának javítása is jelentősebb érdeklődést váltott ki. Ezek megvalósítását az eredményszemléletű számvitel államháztartásba való 2014-es bevezetése is

lehetővé tette, hiszen egy új eszköztárat biztosított a szektor gazdálkodóinak a számára, így megteremtve az eredményes gazdálkodás mérésének lehetőségét.

Az előadás során bemutatom, hogy miként értelmezhető a belső kontroll, illetve az államháztartáson belüli helyét is ismertetem. Emellett áttekintésre kerül a nemzetközi szervezetek által javasolt kontrollig-modell is, amelyet a belső kontrolltevékenységek ellátása során alkalmaznak, továbbá arról is szó esik olyan kutatások eredményeiről melyek azt vizsgálták, hogy hazánkban mennyire érvényesülnek ezek az irányelvek. Az eddigi kutatások eredményeit, tapasztalatait felhasználva a témát érintő potenciális kutatási lehetőségekről is szót ejtek.

Csiki Máté (Szegedi Tudományegyetem)

A nemkonvencionális monetáris politika transzmissziós mechanizmusának áttekintése

A 2008–2009-es globális pénzügyi válság és utóhatásai nyomán kialakult pénzügyi turbulenciák és gazdasági visszaesés mentén a hagyományos monetáris politikai eszköztár csak korlátozott mértékben volt képes segíteni a monetáris politikai célok elérését, amelyre válaszul számos jegybank a nemkonvencionális eszközök különböző formáját vetette be. A válság előtti túlzott eladósodás, majd a válságot követő mérlegalkalmazkodás, valamint a nominális effektív alsó korlátját elérő irányadó kamatlábak miatt számos országban sérült a monetáris transzmisszió. A nemkonvencionális monetáris eszközök transzmissziója – ahogyan a jegybanki döntések hatnak végső soron a kibocsátásra és az inflációra – eltér a hagyományos eszközök transzmissziós elméleti keretétől. Tanulmányomban az elmúlt években a fejlett országok jegybankjai – FED, ECB, BoE – által széles körben alkalmazott hagyományostól eltérő eszközeit, a nemkonvencionális monetáris politika transzmissziós mechanizmusát, illetve a pénzpiaci és reálgazdasági változókra ható tényezőit mutatom be elméleti modelleket és empirikus tanulságokat felhasználva. Emellett kitérek a nem megszokott monetáris lazítás hosszú távú hatásaira és kihívásaira. Az eddigi empirikus kutatások fő megállapításai szerint a jegybankok nemkonvencionális intézkedései szignifikánsan csökkentették a hosszú távú hozamokat, stabilizálták a pénzpiacok működését, emellett a vezető jegybankok eszközvásárlási programjai – időben eltérő módon – jelentős reálgazdasági hatással bírtak.

Rácz Tamás Attila (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A pénzügyi közvetítés és a gazdasági növekedés kapcsolata

Az intézményi közgazdaságtan előtérbe kerülésével többek között a pénzügyek tudománya, és a pénzügyi intézmények gazdasági szerepe is robbanásszerű fejlődésnek indult az elmúlt évtizedekben. Számtalan olyan tanulmány jelent meg, melyek a pénzügyi rendszerek sajátosságai, és a gazdasági növekedés között fennálló kapcsolatot vizsgálták. A többnyire neoklasszikus alapokra támaszkodó

elméleteknek, és az ezeket alátámasztó empirikus kutatásoknak köszönhetően pedig egyre inkább általánossá vált az a nézet, miszerint a két tényező között pozitív irányú, szoros kapcsolat áll fent.

Számtalan kutatás igazolta, hogy a fejlettebb pénzügyi közvetítéssel rendelkező országok hosszabb távon magasabb gazdasági növekedésre voltak képesek. Sőt, arra is bizonyítékot találtak, hogy ez a hatás nem csak a hosszabb időintervallumokon, de rövidtávon, egy-egy válság esetében is fenn állt. Egy jobban működő pénzügyi közvetítőrendszer hatékonyabban tudta egy válság gazdaságra gyakorolt negatív hatásait is ellensúlyozni. Bár olyan tanulmányok is napvilágot láttak, melyek elméleti és gyakorlati oldalról egyaránt megtámadták ezeket az álláspontokat, kritikáik jóformán feledésbe merültek.

Jelen kutatásom célja, hogy újból felelevenítse az ehhez kapcsolódó vitákat, ugyanis az utóbbi időben, különösen a 2008-2009-es válságot követően, egyre többen hívták fel a figyelmet arra, hogy a piaci intézmények hajlamosak kiszakadni a reálgazdasági működésből, és öncélúvá válni, ezzel hátráltatva a gazdaság működését. A téma különösen fontos Magyarország szempontjából is, hiszen pénzügyi rendszerének, ahogyan a legtöbb poszt-szocialista ország esetében, szinte a nulláról kellett felzárkóznia, mely a mai napig sem sikerült teljesen.

Szenek Fanni - Zubor Melissza (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Regionális gazdaságfejlesztés támogatása a terméktér segítségével

Regionális gazdaságfejlesztési döntések meghozatalakor gyakran csak a potenciális húzóágazatokat támogatják a térségek, nem veszik figyelembe a gazdasági szerkezet diverzifikációjából adódó előnyöket. Tanulmányunk célja, hogy a terméktér gyakorlati alkalmazásával bemutassuk két térség (Győr és Nyíregyháza) meglévő iparágai közötti technológiai kapcsolatokat, és az ezek nyújtotta diverzifikációs lehetőségeket.

Rádóczi Zsolt (Szegedi Tudományegyetem)

A magyar kis és középvállalkozások és a számviteli közzétételi kötelezettség

Minden vállalkozásnak kötelezően vezetnie kell valamilyen nyilvántartást az évközi tevékenységéről, majd erről minden üzleti év végén beszámolnia. Ennek módja a beszámoló készítés, és annak közzététele. A közzététel legfontosabb célja, hogy a vállalkozások érdekhordozói a megfelelő minőségű és mennyiségű információhoz juthassanak. A megfelelő mennyiségű és minőségű információk közzététele számos kutatót foglalkoztatott a számvitel kialakulása óta.

Számos számviteli elmélet foglalkozik a beszámolási kötelezettséggel, és a vállalkozók információ közlésével (information asymmetry, agency theory, signally theory, political process theory, proprietary theory). Az elméletek más és más megközelítésben vizsgálják a számviteli információk közzétételére vonatkozó

felfogásokat. Kutatásom során ezek megjelenését keresem a kis és középvállalkozások beszámolóiban.

Csiki Ottó (Babeş-Bolyai Tudományegyetem Mikó Imre Szakkollégium)

Vevőérték-számítási módszer alkalmazása a hűségésítési döntések megalapozására

A vevők hűségésítése a 2008-as gazdasági válság után éppen regenerálódó autókereskedések számára kiemelten fontos, hiszen Romániában az autótulajdonosok ritkán cserélnék gépjárművet, így lényeges, hogy vásárlóik a jótállási idő letelte után is a hivatalos márkakereskedésben javíttassák a járművüket. A hűségésítés során rengeteg pénzt takarítható meg, hiszen többszörösen drágább egy új vevő bevonása, mint egy meglévő ügyfél megtartása. A tanulmányban arra a kérdésre kerestük a választ egy valós autókereskedés példáján keresztül, hogy mennyi pénzt lehet allokálni a vevők hűségésítésére, figyelembe véve az ügyfél által generált várható jövőbeli profitok jelenértékét. Ennek érdekében, a szakirodalomra támaszkodva, megalkottunk egy saját vevőérték-számítási modellt, amely a meghibásodási valószínűségekből jelzi előre a vevők jövőbeli költségeit. A jövőbeli pénzáramokat diszkontáltuk, majd korrigáltuk a hűségességi rátával. A felépített modell megmutatja, hogy a hűségességi ráta emelésével mekkora nyereségtöbbletre lehet számítani. A kutatás eredménye egy olyan, a gyakorlatban is releváns számítási módszer, amit általánosan használhat bármely autókereskedés, hogy megalapozott pénzügyi számításokból kiindulva alakíthassa ki a vevők hűségésítését célzó projektjeit. Eredményeink alapján az elpártolási ráta 5%-os csökkentésével a nyereség (évtől függően) 7-68%-kal növelhető, tehát érdemes az ügyfeleket hűségésíteni.

Szládek Dániel (Szegedi Tudományegyetem)

Miért (nem) fizetnek osztalékot a vállalatok? Osztalékpolitikai és részvény-visszavásárlási elméletek

A vállalati pénzügy alapvetően három témakörre fókuszál: a beruházási, a finanszírozási, valamint az osztalékfizetési döntések határozzák meg a vállalat működését. Előadásomban a harmadik területtel foglalkozom, amely arról szól, hogy a vállalat tulajdonosai, azaz a részvényesek mekkora összegben, és milyen formában részesülnek a vállalat által megtermelt pénzmennyiségből.

Ennek kapcsán az osztalékpolitikával kapcsolatos elméleteket mutatom be: ismertetem a klasszikus bal- és jobboldali, valamint középutas szakemberek álláspontját, majd néhány modernebb elméleti irányzatról is szót ejtek. A fejlett részvényt piacokon megfigyelhető jelenség, hogy manapság kevesebb vállalat fizet osztalékot. Ennek egyik oka a XXI. században egyre népszerűbbé váló részvény-visszavásárlás, amely egy alternatív módja a tulajdonosok kompenzációjának. Előadásom második felében arra keresem a választ, hogy a vállalati pénzügyekkel

foglalkozó kutatók mivel magyarázzák a részvény-visszavásárlások előtérbe kerülését, miért választják ezt a pénzvisszajuttatási formát a vállalatok az osztalékfizetéssel szemben.

Balla Attila (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium)

Rendszerigazolás, társadalmi sztereotípiák és elégedettség Kelet-Európában: összehasonlító vizsgálat Magyarországon és Romániában

Kutatásomban a rendszerigazolási tendenciákat vizsgálom Magyarországon és Romániában, valamint azok kapcsolatát a társadalmi sztereotípiákkal és az élettel való elégedettséggel. Míg Magyarországon számos korábbi kutatás készült a rendszerigazolással kapcsolatban, ez az első kutatás, ami Romániában is vizsgálja a fogalmat. Az elmélet szerint az emberek motiváltak a fennálló rendszer racionalizációjára, ami hozzájárulhat ahhoz, hogy az egyének elégedettebbek legyenek az életükkel. A társadalom idealizálásának egy módja a komplementer sztereotipizálás, vagyis az alacsony társadalmi státuszú csoportok egyes, a sikeresség szempontjából kevésbé relevánsnak tartott tulajdonságokon történő felértékeléssel történő kompenzálása, ezzel párhuzamosan a magas társadalmi státuszú csoportok ugyanezek mentén történő leértékelése. A kutatás során három populációban került online teszt kitöltésre magyarországi (N=1348) és romániai (N=191) magyarok, valamint romániai románok (N=112) körében. Minden résztvevő megítélt nyolc különböző társadalmi csoportot (pl. mérnökök, hivatalnokok, munkanélküliek) a kompetencia és a barátságosság dimenziók mentén. Továbbá felmérésre került a rendszerigazolási motivációjuk, valamint az élettel való elégedettségük. Az eredmények azt mutatják, hogy a rendszerigazolók minden csoportot mindkét dimenzióban magasabbra értékelnek. Az élettel való elégedettség és a rendszerigazolás között pozitív együttjárás áll fenn. Továbbá nincsen lényeges különbség a három minta között a mért változók terén, ami azt mutatja, hogy a rendszerigazolási mintázat a korábban nem kutatott Romániában is illeszkedik a többi posztszocialista kelet-európai országban feltárt eredményekhez.

Csapó Gyöngyvér (PTE Kerényi Károly Szakkollégium)

Machiavellizmus a munkahelyen - szervezeti interjúk vizsgálata narratív pszichológiai elemzéssel

Kutatásunk során munkavállalókkal készült félig strukturált interjúkat elemeztünk mind tematikus, mind pedig tudományos narratív pszichológiai tartalomelemzéssel. Az elemzés során két témakör (a munkahely szabályozottságának élménye és a megbecsültség élménye a munkahelyen) említése korrelált a machiavellizmussal, a nyelvi kódok szempontjából pedig főként a névmáshasználat és az érzelmek megjelenésére fektettük a hangsúlyt a machiavellizmussal összefüggésben.

Halmos Alexandra (Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Illyés Sándor Szakkollégium)

Pozitív oktatás: Hallgatói jóllét és pozitív pszichológiai intervenció

A világ többi részéhez hasonlóan a magyarországi felsőoktatási intézmények hallgatóinak mentális egészsége vagy jólléte aggodalomra ad okot, amely az illetékes szerv belső felmérése alapján a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem hallgatóit is érinti. Számos külföldi kutatás jutott arra a következtetésre, hogy a pozitív pszichológiai intervenciók és a pozitív oktatás pozitívabb jóllétfaktorokkal, például magasabb rezilienciával, étellel való elégedettséggel és kisebb distressz-szinttel, alacsonyabb számú depresszió-tünettel fonódik össze, valamint korrelációt mutat a jobb akadémiai teljesítménnyel. A pozitív oktatást meghonosítandó a kutatásunk célja egy pozitív pszichológiai intervenció elindítása és hatásvizsgálata a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetemen. Az intervenció a "Pozitív pszichológia és önfejlesztés" c. szabadon választható kurzus kereteiben valósul meg. A kurzus hatását mérő kvantitatív és kvalitatív kérdőívet 22 hallgató töltötte ki, és az ismételtméréses variancia-analízis alapján kis hatásméretű növekedést figyelhettünk meg a hallgatói boldogságban, az optimizmusban és a kivirágzásban, míg nem találtunk szignifikáns eltérést a rezilienciában, a jóllétben és az étellel való elégedettségben. A kvalitatív eredmények a kurzus legnagyobb hozadékaként a fejlődést segítő eszközökhöz jutást, a boldogságot és az optimizmus emelték ki. Bár eredményeinket a kutatás limitációi fényében érdemes értelmezni, eredményeink azt mutatják, hogy a hallgatók sokféle módon kamatoznak a kurzusból, és érdemes jóllét-intervenciót nyújtani, pozitív oktatást alkalmazni a felsőoktatási intézményekben.

Hegedűs Hanga (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A kevesebb néha több

A témám középpontjában a Könnyen Érthető Kommunikáció (továbbiakban KÉK) áll, amely egyenlő esélyű hozzáférést biztosít az információkhoz értelmileg akadályozott emberek számára.

Magyarországon egyelőre kevés tudásunk van a KÉK-ről, és még kevesebb tudományos kutatás támasztja alá azt, hogy a módszer valóban hasznos-e. A KÉK más országokban (például a skandináv, az angolszász és a német nyelvű országokban) már jelentős segítséget jelent az értelmileg akadályozott személyek hétköznapjaiban, és számukra is lehetőséget nyújt az egyenlő esélyű információhoz jutásban. Szeretném, hogyha a KÉK Magyarországon is hozzáférhető lenne a célcsoport számára, és minél több értelmileg akadályozott ember hétköznapját segítené meg, de ahhoz, hogy a KÉK biztos alapokon állhasson, és hogy ez a kommunikációs eszköz a célcsoport számára leginkább

megfelelő módon létezessen, sokkal több tapasztalati tudásra lenne szükségünk, amit egyedül a tapasztalati kutatásokból nyerhetünk.

Korábban Magyarországon még nem végeztek a KÉK érthetőségére irányuló kutatást, ezért nehéz jó kutatási kérdést és hipotézist megfogalmazni. A mostani kutatással egy tapasztalati kutatást igyekszem megalapozni. Ehhez az eddigi külföldi kutatások eredményeiről szóló szakirodalmak kritikus áttekintését helyeztem ezen dolgozat középpontjába.

Mai előadásomban a dolgozatomat ismertetem röviden, a KÉK bemutatásának kiemelésével.

Oláh Julianna - Janovicz Júlia (Eötvös Loránd Tudományegyetem, Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium)

Nemi különbségek a spiritualitás hatásában?

Bár a vallás, spiritualitás védőfaktor szerepe az egészségmagatartások terén közismert, kevés átfogó tanulmány készült a serdülőkori mentális zavarok és a spiritualitás kapcsolatáról. Néhány kutatás arra utalt, hogy a spiritualitás megélésének más formája jelenik meg fiúknál és lányoknál, ám eddig nem született kutatás arról, ez mennyire igaz serdülőknél, ahogy a vallás/spiritualitás hatásmechanizmusát vizsgáló kutatások sem differenciálják eredményeiket nemi minta szerint.

Kérdőíves vizsgálattal (N=350) arra kerestük a választ, hogy serdülőknél miként függnek össze a vallásosság, spiritualitás dimenziói a depresszió és a jóllét tüneteivel, és ez az összefüggés mennyiben magyarázható más, olyan eddig nem vizsgált változókkal, mint a szociális közeg vallásossága, vagy a vallásosság általános fontosságának megítélése. Fő kutatási kérdésünk az volt, hogy a vallás és spiritualitás más dimenziói állnak-e kapcsolatban a mentális egészség mutatóival a fiúknál és a lányoknál.

Többszörös lineáris regresszió alkalmazásával arra jutottunk, hogy a lányok és fiúk esetében a vallás és spiritualitás más dimenziói kapcsolódnak a jólléthez és a depressziós tünetekhez, illetve hogy a szociális közeg vallásossága bizonyos esetekben prediktora lehet a jóllétnek, vagy depressziós tüneteknek serdülőknél. Eredményeink a hatékonyságvizsgálatok újraértelmezésére, és a nemi szempontok fontosságára hívják fel a figyelmet a spiritualitás-mentális egészség kutatásában.

Cseh Rebecca (PTE Szentágothai János Protestáns Szakkollégium)

Az arcokon látható érzelmek hatása a vizuális keresési teljesítményre

A kutatásunkban arra keressük a választ, hogy a különböző, evolúciós szempontból is fontos érzelmi információt hordozó arckifejezések miként befolyásolják a vizsgálati személyek vizuális keresési teljesítményét.

Négy, a szakirodalom által relevánsnak ítélt arckifejezéssel dolgoztunk: boldog, dühös (direkt fenyegetés), ijedt (indirekt fenyegetés) és semleges (kontrollként). A

résztevők egyenlő arányban láttak női és férfi arcokat. A vizsgálat során 100 vagy 250 ms-os prezentációs idővel mutattuk be az arcokat, s minden bemutatás után a résztvevőknek egy számmátrixban kellett számokat keresniük egytől tízig, növekvő sorrendben. A vizsgálatot kiegészítettük egy kérdőívcsomaggal, mely a kitöltő aktuális szorongásának mértékét, illetve a szociális szorongását mérte.

Hipotézisünk szerint a vizsgálati személyek jobb teljesítményt fognak nyújtani a pozitív és a direkt fenyegető arcok után. Eltéréseket várunk a prezentációs idők között, úgy gondoljuk, a 250 ms-os bemutatásnál az érzelmi inger figyelmi facilitáló hatása kifejezettebb lesz, mint a 100 ms-os esetében. Az előzetes eredmények nem értenek egyet abban, hogy a szociálisan szorongóbb egyének teljesítményére milyen hatással vannak a szociális ingerek. Reményeink szerint jelen vizsgálatunkkal megalapozhatjuk további kutatásainkat, és becsatlakozhatunk ebbe a tudományos vitába.

Makovics Gábor (ELTE Illyés Sándor Szakkollégium)

A fenyegetett identitásállapot önértékelésre vonatkozó hatásai a társas összehasonlítás stratégiájának függvényében

Identitásunkat és önértékelésünket vonásként vagy állapotként értelmezett formáját a társas közeg tényezői is befolyásolhatják. Ebben szerepet játszhat az is, hogy milyen gyakran alkalmazzuk a társas összehasonlítás stratégiáját, és annak mely irányaira helyezük a hangsúlyt. Ez a kapcsolat akár egy csoportos helyzet résztvevőjeként is jellemezheti a személyt. A kutatás célja, hogy egy ilyen elképzelt helyzetben részletezze a társas identitáson át a személyes identításra és az önértékelésre ható változásokat, a társas összehasonlítást egy fenyegetett identitással szemben megjelenő coping-mechanizmusként értelmezve. A kutatás során összesen 82 fő (55 nő és 27 férfi) adatai kerültek feldolgozásra, akik önkéntesen töltötték ki a *Társas Összehasonlítási Orientáció Skála (TÖS)* és az *Állapot Önértékelés Skála (SSES)* segítségével létrehozott kérdőívcsomagot, mely során egy csoporthelyzetet leíró szöveg elolvasására is megkértük őket. A kutatás fő eredményei alapján: (1) Közepesen erős, negatív összefüggés mutatkozik az állapot önértékelés szintje és a társas összehasonlítás stratégiájának alkalmazása között. (2) Nem mutatkozik jelentős különbség a társas összehasonlítást gyakran alkalmazók körében az állapot önértékelést tekintve, miután elolvasták a negatív csoporttagságra vonatkozó szöveget. Mindezek alapján úgy tűnik, hogy bár a társas összehasonlítás jelentős szerepet játszik az önértékelés alakulásában, mégsem tekinthető egyedüli tényezőnek a csoporthelyzetben formálódó önértékelést tekintve.

Pálffy Patrik (Pázmány Péter Katolikus Egyetem Szent Ignác Jezsuita Szakkollégium)

A Psinquiry pszichológiai kutatói adatbázis bemutatása

A Psinquiry egy új, magyar fejlesztésű tudományos adatbázis pszichológus hallgatók és kutatók számára. Az adatbázis lényege, hogy a vizsgálatok során az adatokat feltöltik a rendszerünkbe, és közzé teszik őket. Egy példán keresztül bemutatva: ha egy hallgató felvesz egy 300 fős mintát egy adott kérdőívvel, majd később egy másik hallgató is megteszi ugyan ezt, a második hallgatónak már 600 fős minta áll rendelkezésre.

A rendszer rendelkezik saját adatfelvevő felülettel, mely kiválthatja a Google Űrlapok szolgáltatást, ezen felül plusz funkciókkal is rendelkezik, mint a fordított tételek automatikus megfordítása, illetve gyors, élő elemzések bemutatása grafikonokkal.

Az előadás során két kutatás segítségével, a STAI-T kérdőív magyar változatának pszichometriai vizsgálatán, és a „The Multicultural Masculinity Ideology Scale” magyar adaptációjának létrehozásán, és pszichometriai vizsgálatán keresztül, szeretném bemutatni a Psinquiry működését.

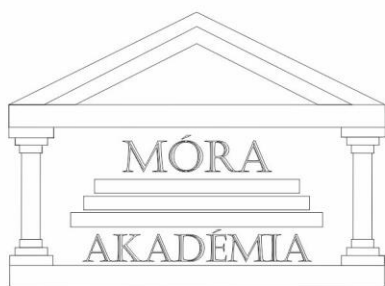
A fejlesztés hosszútávú céljai között szerepel egy online könyvtár létrehozása, mely értékes szakdolgozatokat és szakkollégiumi kutatásokat tartalmazna, amelyek bár publikálásra nem kerülhettek, de jelen adatbázisban hasznos információ forrás lehet.

Rudics Emese (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

Verbális munkamemória funkciók bipoláris zavarban, szkizoaffektív zavarban és szkizofréniában

Kutatásomban a bipoláris, szkizofrén és szkizoaffektív személyek verbális munkamemóriáját vizsgáltam. A vizsgálat során kitértem a verbális munkamemória egyes alkotórészeire, úgy, mint a fonológiai hurok, komplex verbális munkamemória, illetve az információk hosszú távú memóriából történő felidézésének működésére a három betegcsoportnál.

Kutatásomban 26 fő vett részt, 12 férfi és 14 nő. A minta átlagéletkora 43,54 év volt (SD = 10,54). A vizsgált mintát az előzetes diagnózisok alapján három csoportra osztottam. A bipoláris zavarral küzdők csoportját 9 fő alkotta, a szkizoaffektív csoportot 7 fő, míg a szkizofrén csoport 10 főből állt. A kutatásom során Előre számterjedelem, Fordított számterjedelem, Hallási mondatterjedelem, Betű valamint Kategória fluencia tesztek alkalmaztam. A vizsgált betegcsoportok intelligencia pontszámát Raven-féle Standard Progresszív Mátrix Teszttel mértem fel. Eredményeim alapján, a vizsgált minta esetében nincs szignifikáns különbség a bipoláris, szkizoaffektív és szkizofrén személyek verbális munkamemória teljesítményében, a fonológiai hurok működésében, valamint az információk hosszú távú memóriából történő felidézésének képességében.

SZTE MÓRA FERENC
SZAKKOLLÉGIUM